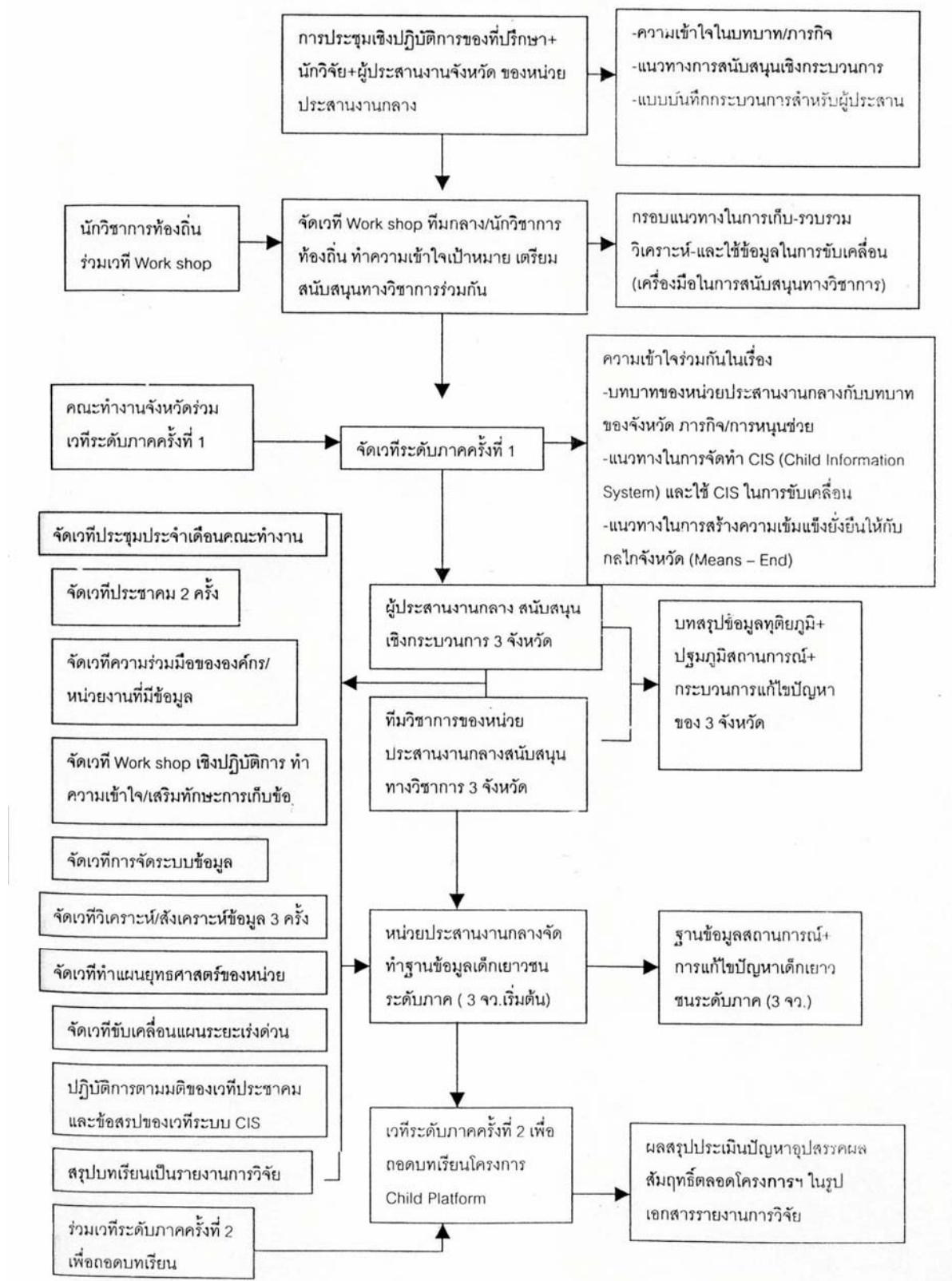

**แผนภูมิที่ 3 กรอบกระบวนการ
(สำหรับหน่วยประสานงานก่อจ้างจังหวัด เชียงราย ลำพูน และน่าน)**

การกิจ 3 จังหวัด (ชร. คพ. นน.)**การกิจหน่วยประสานงานกลาง****Out put**

สรุปกิจกรรมการดำเนินงานโครงการวิจัยฯ

ดำเนินงานโครงการวิจัยฯ โดยคณะกรรมการศูนย์ประสานงานเพื่อพิทักษ์สิทธิเด็กและสตรี จังหวัดลำพูน ซึ่งมีกิจกรรม/การประชุมต่อเนื่องตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2546 – ตุลาคม 2547 สรุปได้ดังนี้

วัน เดือน ปี	สถานที่	ผู้เข้าร่วม	ผลที่ได้รับ
6 ส.ค.46	สถาบันวิจัยหริภุญชัย	10 คน	คณะกรรมการศึกษารายละเอียดของโครงการวิจัยฯ ที่ได้รับคุณติดตั้งแต่ 1 ส.ค. 46 ถึง 31 ก.ค. 46 และร่วมวางแผนการดำเนินงานโครงการ โดยมีการนิยามศัพท์ของคำว่า เด็กและเยาวชน ในกรอบวิจัยครั้งนี้ว่า ตั้งแต่แรกเกิดถึง 18 ปี โดยอ้างอิงจากอนุสัญญาสิทธิเด็กและกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การดำเนินงานแบ่งเป็น 2 ระยะคือ <u>6 เดือนแรก</u> (ส.ค.46-ม.ค.47) เป็นการเก็บข้อมูลทุกดิ่งภูมิ โดยการทำหนังสือขออนุเคราะห์ข้อมูลจากหน่วยงานองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง และกำหนดกรอบระยะเวลา ย้อนหลัง 1 ปี <u>6 เดือนหลัง</u> (ก.พ.47-ก.ค.47) เป็นการเก็บข้อมูลปฐมภูมิ วิเคราะห์ สงเคราะห์ และการใช้ประโยชน์จากข้อมูล
20 ส.ค.46	สถาบันวิจัยหริภุญชัย	17 คน	คณะกรรมการ/คณะกรรมการ แลผู้ที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจแผนการดำเนินงานโครงการวิจัยฯ
29 ส.ค. 46	คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	5 คน	เวทีระดับภาค ครั้งที่ 1 มีการชี้แจงทำความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการวิจัยฯ การประสานงาน การบริการจัดการโครงการ การเก็บ/รวบรวมข้อมูล และแนวทางการบันทึกข้อมูลเพื่อจัดต่อการจัดทำรายงานโครงการวิจัยฯ
1 ก.ย. 46	สถาบันวิจัยหริภุญชัย	11 คน	มีการจัดกลไกประชุมประจำรอบตัวย คณะกรรมการ อำนวยการ คณะกรรมการ (ทีมนักวิชาการ ผู้ประสานงาน และเลขานุการ)
22 ก.ย. 46	โรงพยาบาลลำพูน	15 คน	- คณะกรรมการ ทีมประสานงานกลาง ร่วมกันวางแผนกรอบ การทำงาน ที่มีประสานงานกลาง ร่วมกันวางแผนกรอบ การทำงานของนักพัฒนาด้านเด็ก/เยาวชน ซึ่ง กรอบแนวคิดการทำงานของนักพัฒนาด้านเด็ก/เยาวชน กรอบแนวคิดสิทธิเด็ก และกรอบแนวคิดเด็กในภาวะยาก ลำบาก เพื่อจัดทำแบบสำรวจข้อมูล
วัน เดือน ปี	สถานที่	ผู้เข้าร่วม	ผลที่ได้รับ
24 ก.ย. 46	สถาบันวิจัยหริภุญชัย	13 คน	คณะกรรมการร่วมกันจัดทำแบบสำรวจข้อมูลสถานการณ์

			ปัญหาเด็กและเยาวชนในภาวะยากลำบาก วางแผนการ เก็บข้อมูล การจัดเวทีสร้างความเข้าใจกับหน่วยงาน องค์ กรต่างๆ วันที่ 28-29 ตุลาคม 2546
22 ต.ค. 46	สถาบันวิจัยหริภูมิชัย	14 คน	คณะกรรมการเตรียมการจัดประชุมวันที่ 28-29 ตุลาคม 2546 โดยเชิญหน่วยงาน/องค์กรที่เกี่ยวข้อง 60 หน่วย งาน แบ่งบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ จัดเตรียม เอกสารประกอบการประชุม
28-29 ต.ค. 46	อาคารศุภมิตร	55 คน	ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาเครือข่ายประชาคมด้าน ¹ เด็กจังหวัดลำพูน มีผู้แทนจากหน่วยงานราชการ 13 คน สถาบันการศึกษา 19 ภาคเอกชน 2 คน พระสงฆ์ 6 รูป ² คณะกรรมการโครงการวิจัยฯ และทีมประสานกลาง 15 คน มีการสร้างความเข้าใจ ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล ซึ่งมีข้อเสนอแนะให้ปรับแบบสำรวจข้อมูลและประสาน งานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อกระจายแบบสำรวจ
21 พ.ย. 46	วาย เอ็ม ซี เอ จังหวัดเชียงราย	1 คน	ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับทีมวิจัยจังหวัดเชียงรายในการ ประชุมเพื่อรวบรวมข้อมูลสถิติสถานการณ์เด็ก 12 ประเด็น ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้ในการดำเนินงานโครงการ วิจัยฯ เช่น การจัดหมวดหมู่/จัดระบบข้อมูล
25 พ.ย. 46	โรงพยาบาลลำพูน	17 คน	คณะกรรมการสรุปความก้าวหน้าของการดำเนินงานโครงการ วางแผนการจัดระบบข้อมูลร่วมกัน
16 ธ.ค. 46	โรงเรียนเชียงใหม่ภูคำ ³ จังหวัดเชียงใหม่	2 คน	เข้าร่วมประชุมเครือข่ายวิจัย 3 จังหวัดภาคเหนือตอนบน มีผู้แทนโครงการวิจัยฯ ที่ได้รับการสนับสนุนจาก สกอ. ในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ เชียงราย และลำพูนเข้าร่วม ประชุม มีการนำเสนอผลการวิจัย และแลกเปลี่ยนแนว ทางการเชื่อมโยงการวิจัยต่างๆ ในพื้นที่ภาคเหนือ
17 ธ.ค. 46	คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	3 คน	ประชุมทีมวิชาการโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาประชาคมเด็ก ภาคเหนือ มีผู้แทนจากโครงการวิจัยฯ จังหวัดเชียงราย น่าน และลำพูนเข้าร่วมประชุม มีการนำเสนอความก้าว หน้าการดำเนินงานโครงการวิจัยฯ ปัญหาคุปสรอค และ ⁴ แผนกิจกรรมที่จะดำเนินงานต่อ
วัน เดือน ปี	สถานที่	ผู้เข้าร่วม	ผลที่ได้รับ
23 ธ.ค. 46	โรงพยาบาลลำพูน	13 คน	- คณะกรรมการ ทีมประสานงานกลาง ร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล

โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาประชาคมด้านเด็กจังหวัดลำพูน มกราคม 2548

วัน เดือน ปี	สถานที่	ผู้เข้าร่วม	ผลที่ได้รับ
8 มี.ค. 47	โรงพยาบาลลำพูน	5 คน	มูลเบื้องต้น แต่ละประเด็นปัญหา มีความครบถ้วน สมบูรณ์เพียงใด ประเด็นปัญหาใดต้องเก็บข้อมูลเพิ่มเติม หรือหาข้อมูลสถิติอื่นมาประกอบเพื่อวิเคราะห์ และประมาณการแนวโน้มของสถานการณ์ปัญหา - คงจะทำงานวางแผนเก็บข้อมูลเพิ่มเติมตามประเด็นปัญหา และทำการจัดระบบข้อมูลที่มีอยู่
8 ม.ค. 47	สถาบันวิจัยหริภุญชัย	5 คน	ทีมวิชาการโครงการวิจัยฯ ร่วมวางแผนการเก็บข้อมูล เพิ่มเติม การจัดระบบข้อมูล เตรียมการจัดเวทีนำเสนอผลการจัดเก็บข้อมูล วันที่ 22 มกราคม 2547 ซึ่งมีการกำหนดกลุ่มเป้าหมายที่จะเข้าร่วม วางแผนกระบวนการในการจัดประชุม และแบ่งบทบาทหน้าที่ของคงจะทำงาน
22 ม.ค. 47	อาคารศุภมิตร	32 คน	เราทีระдумข้อมูลสถานการณ์ปัญหาเด็กและเยาวชน จังหวัดลำพูน มีผู้แทนจากหน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษา องค์กรปกครองท้องถิ่น ภาคเอกชน เครือข่ายเด็ก และเยาวชน คงจะทำงานโครงการวิจัยฯ และทีมประสานก่อจลาจลเข้าร่วมประชุม มีการแลกเปลี่ยน/ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลว่าจะต้องมีการตรวจสอบข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอแหล่งข้อมูลเพื่อจัดเก็บข้อมูลเพิ่มเติม
29 ม.ค. 47	สถาบันวิจัยหริภุญชัย	12 คน	ประชุมคงจะทำงาน มีการสรุปผลการจัดเวทีประจำปี จังหวัด วันที่ 22 มกราคม 2547 วางแผนในการเก็บข้อมูลเพิ่มเติม และเตรียมการจัดทำรายงานความก้าวหน้าโครงการวิจัยฯ
26 ก.พ. 47	โรงพยาบาลลำพูน	18 คน	สรุปผลการดำเนินงานโครงการวิจัยฯ 6 เดือนแรกเพื่อจัดทำรายงานความก้าวหน้า และร่วมวางแผนการดำเนินงานโครงการวิจัยฯ 6 เดือนหลัง
1 มี.ค. 47	โรงพยาบาลลำพูน	4 คน	ประชุมทีมวิชาการโครงการวิจัยฯ ซึ่งมีการปรับแก้รายงานความก้าวหน้า 6 เดือนแรก และวางแผนการดำเนินงานระยะต่อไป

			ดำเนินงานโครงการวิจัยฯ 6 วางแผนตรวจสอบข้อมูลทุติยภูมิ และวางแผนการเก็บข้อมูลปฐมภูมิ
22 มี.ค. 47	สถานวิชาการนานาชาติ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	3 คน	ประชุมเพื่อประเมินผลการดำเนินงานโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาประชาคมด้านเด็กฯ มีการนำเสนอผลการดำเนินงานโครงการวิจัยฯ 6 เดือนแรกของแต่ละจังหวัด พร้อมรับฟังข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิ
30 มี.ค. 47	โรงพยาบาลลำพูน	13 คน	ประชุมคณะกรรมการโครงการวิจัยฯ มีการสรุปการประชุมเพื่อประเมินผลโครงการวิจัยฯ วางแผนการเก็บข้อมูลปฐมภูมิ และแผนการอบรมทีมสนับสนุนฯ
5 เม.ย. 47	โรงพยาบาลลำพูน	8 คน	ประชุมทีมวิชาการโครงการวิจัยฯ เพื่อวางแผนการเก็บข้อมูลปัญหาเด็กจังหวัดลำพูนรายบุคคล พิจารณาและปรับแบบสำรวจข้อมูล
23 เม.ย. 47	โรงพยาบาลลำพูน	10 คน	ประชุมเพื่อจัดทำแผนและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์จังหวัดลำพูน (ทีมสนับสนุนฯ) ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิเอเชียและยูเอสด คณะกรรมการได้มีการปรับเนื้อหาหลักสูตร กระบวนการ ระยะเวลา กำหนดกลุ่มเป้าหมาย สถานที่จัดอบรม และแบ่งบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ
29 เม.ย. 47	ศูนย์ราชการกระทรวงแรงงาน	3 คน	ร่วมประชุมประจำเดือนคณะกรรมการพัฒนาสตรีจังหวัดลำพูน ซึ่งแจ้งความเป็นมาโครงการวิจัยฯ การเก็บข้อมูลปัญหาเด็กจังหวัดลำพูน และแบบสำรวจข้อมูลเพื่อรับความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเนื่องจากคณะกรรมการพัฒนาสตรีแต่ละท่านมีภาระงานมากและแบบสำรวจข้อมูลนั้นกรอกยากต้องให้เวลานานจึงไม่วรับเป็นผู้เก็บข้อมูล
3 พ.ค. 47	โรงพยาบาลลำพูน	1 คน	นำเรื่องการเด็กข้อมูลปัญหาเด็กจังหวัดลำพูนในระดับหมู่บ้านโดยแทรกว่าจะการประชุมของศูนย์สุขภาพชุมชนเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลและส่งแบบสำรวจกลับมายังโครงการวิจัยฯ ภายในวันที่ 31 พ.ค. 47
วัน เดือน ปี	สถานที่	ผู้เข้าร่วม	ผลที่ได้รับ
7 พ.ค. 47	สถานวิชาการนานาชาติ	4 คน	ประชุมเชิงปฏิบัติการ “การเก็บข้อมูลเชิงประเดิม” มีการ

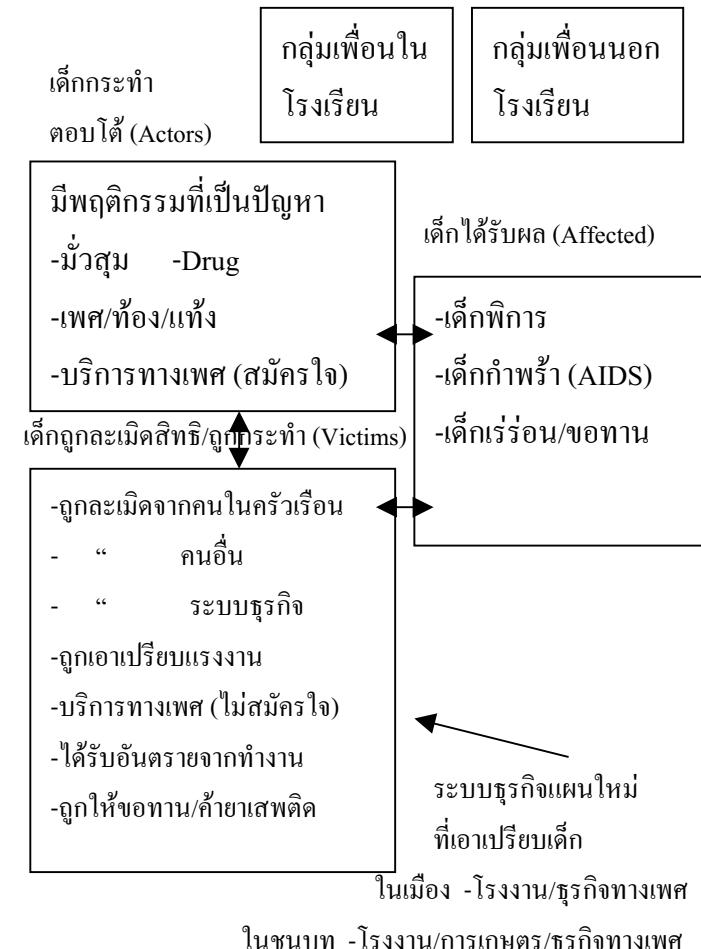
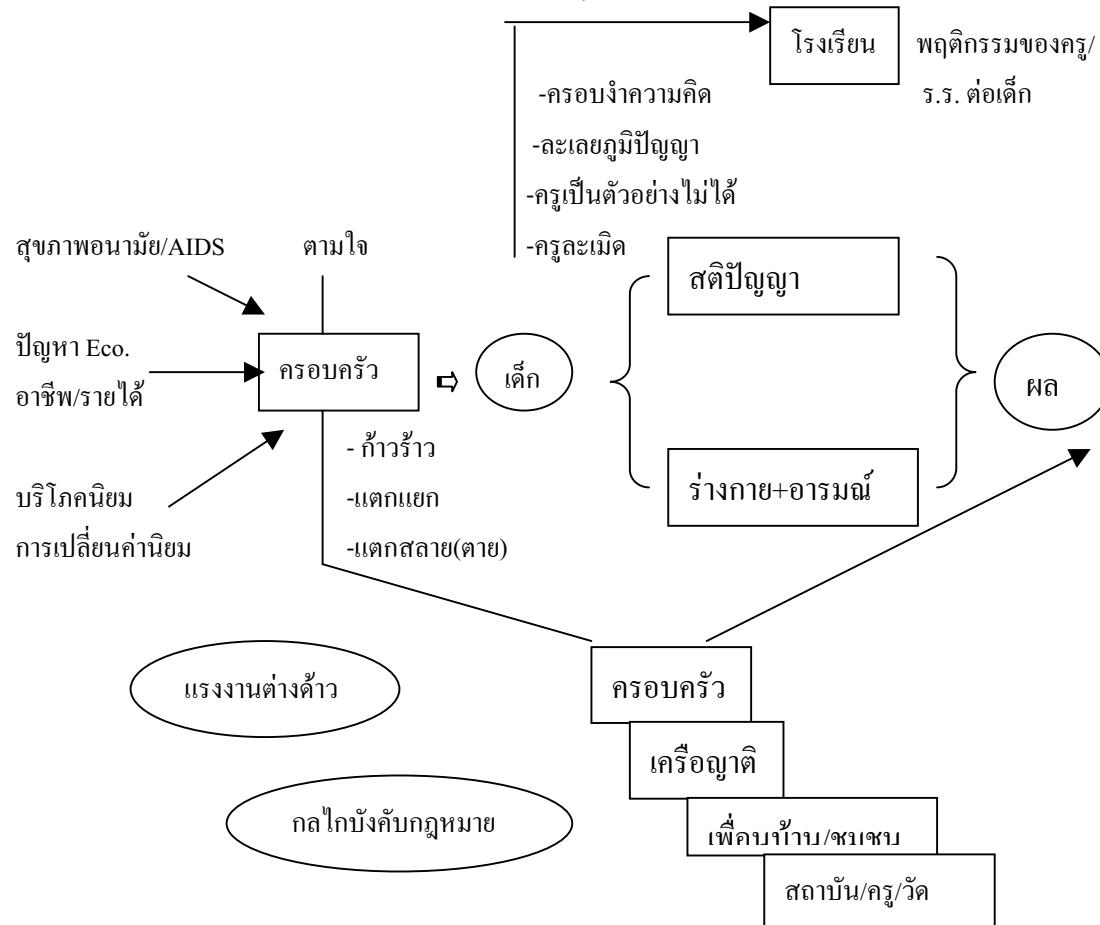
ชาติ มหาวิทยาลัย เชียงใหม่	นำเสนอผลการดำเนินงานโครงการวิจัยฯ ที่ฝ่ายมา จังหวัดน่าน/เชียงรายได้ทำการเก็บข้อมูลเชิงลึกบางส่วน และกำลังวิเคราะห์ข้อมูล ลำพูนดำเนินการเก็บข้อมูล ปฐมนิมิ และจะศึกษาข้อมูลเชิงลึกในประเด็นเด็กที่ได้รับ ^{ผลผลกระทบจากโรคเอดส์}		
17 พ.ค. 47 โรงพยาบาลลำพูน	ประชุมเพื่อพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมประเด็นการค้า มนุษย์ (ทีมสาขาวิชาชีพ) มีการปรับกระบวนการ/กำหนด การ และคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายที่จะเข้ารับการอบรม		
25 พ.ค. 47 โรงพยาบาลลำพูน	ประชุมคณะกรรมการวิจัยฯ มีการสรุปผลการ ประชุมวันที่ 7 วางแผนการศึกษาข้อมูลเชิงลึกในประเด็น เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์ และวางแผนการ อบรมเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์จังหวัดลำพูน (ทีมสาขาวิชา ชีพ) โดยมีการกำหนดสถานที่/กลุ่มเป้าหมาย และร่าง หนังสือเชิญเพื่อให้ผู้อำนวยการจังหวัดลงนาม		
26 พ.ค. 47 หอประชุมอาชีวศึกษา วัดพระธาตุหิวัญชัย	ประชุมคณะกรรมการวิจัยฯ จังหวัดลำพูน เพื่อชี้แจงทำความเข้าใจ ความสำคัญของเด็กและเยาวชน ความร่วมมือระดับ ชุมชนในการเก็บข้อมูล โดยใช้แบบสำรวจข้อมูลปัญหา เด็กและเยาวชนจังหวัดลำพูนในภาวะยากลำบากในพื้น ที่ที่รับผิดชอบ โดยให้ส่งแบบสำรวจลับภัยในวันที่ 15 มิ.ย. 2547 ที่เจ้าคณะจังหวัดลำพูน		
7 มิ.ย. 47 โรงพยาบาลลำพูน	ประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “สถานการณ์ปัญหาเด็กที่ได้ รับผลกระทบจากโรคเอดส์จังหวัดลำพูน” มีการแลก เปลี่ยนเกี่ยวกับสถานการณ์ปัญหา/ข้อมูลเด็กที่ได้รับผล ผลกระทบจากโรคเอดส์ในแต่ละพื้นที่ การช่วยเหลือ และ แนวทางการดำเนินงานต่อไป		
10 มิ.ย. 47 โรงพยาบาลลำพูน	ประชุมเพื่อเตรียมความพร้อมวิทยากรการอบรมประเด็น การค้ามนุษย์ มีการบททวนเนื้อหา กระบวนการฯ บทบาท หน้าที่ของคณะทำงานแต่ละท่าน		
วัน เดือน ปี	สถานที่	ผู้เข้าร่วม	ผลที่ได้รับ
11 มิ.ย. 47 อปต.มะเขือเจ้ อ.เมือง จ.ลำพูน	3 คน	เข้าร่วมการประชุมคณะทำงานโครงการสร้างความเข้ม ^{แข็งในระดับชุมชน} ในการแก้ปัญหาเด็กที่ได้รับผลกระทบ	

				จากโรคเอดส์ ได้รับการสนับสนุนจากมูลนิธิรักษ์เด็กมี การคัดเลือก 2 โรงเรียนนำร่องในเขตอำเภอเมืองลำพูน คือ โรงเรียนวัดสันคายบอม และโรงเรียนวัดเหมื่องกวัก ซ้ายเหลือโดย การให้ทุนยังชีพ ทุนฝึกวิชาชีพ และการ จัดกิจกรรมค่ายสายรุ้งทอแสง
16-18 ม.ย. 47	โบทานิคเรสซิเดนท์ เชียงใหม่	53 คน		การอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์จังหวัด ลำพูน มีผู้เข้ารับการอบรมจำนวน 31 คน ประกอบด้วย แพทย์ พยาบาล นักจิตวิทยา นักสังคมสงเคราะห์ ตำรวจ อัยการ หน่วยความ นักพัฒนาเอกชนและผู้นำชุมชน มี การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ รับข้อมูลข่าว สารเพิ่มเติม เข้าใจการทำงานหลักปฏิบัติของทีมสวัสดิ์ ชีพมากขึ้น และได้เครื่อข่ายการทำงานเพิ่มขึ้น
22 มิ.ย. 47	โรงเรียนทากழมเงิน วิทยาคราร อ.แม่ทา จ.ลำพูน	3 คน		ร่วมเป็นวิทยากรการฝึกอบรมให้ความรู้แก่เยาวชนรี จำนวน 100 คน เพื่อป้องกันการถูกล่อ惑งจัดโดยศูนย์ พัฒนาและสร้างเคราะห์ชาวเขาจังหวัดลำพูน
13 ก.ค. 47	โรงพยาบาลลำพูน	16 คน		ประชุมคณะกรรมการวิจัยฯ มีการสรุปความก้าว หน้าการดำเนินงานโครงการวิจัยฯ และสรุปผลการอบรม เชิงปฏิบัติการเพื่อต่อต้านการค้ามนุษย์จังหวัดลำพูน (ทีมสวัสดิ์ชีพ)
16 ก.ค. 47	โรงพยาบาลลำพูน	9 คน		ประชุมทีมวิชาการโครงการวิจัยฯ เพื่อสรุปผลการดำเนิน งานโครงการวิจัยฯ การเก็บข้อมูล/วิเคราะห์ข้อมูล และ การจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์
21 ก.ค. 47	สถาบันวิจัยหริภุญชัย	4 คน		คณะกรรมการวิจัยฯ และทีมประสานกล่างร่วม สรุปข้อมูลเบื้องต้น
28 ก.ค. 47	ศูนย์ราชการกระทรวง แรงงานจังหวัด	8 คน		คณะกรรมการวิจัยฯ และทีมประสานกล่างร่วมจัด ระบบข้อมูล/แนวทางการวิเคราะห์ข้อมูล และพิจารณา ประเด็นที่ต้องเก็บข้อมูลเพิ่มเติม
9 ส.ค. 47 วัน เดือน ปี	สถาบันวิจัยหริภุญชัย สถานที่	4 คน ผู้เข้าร่วม		สรุปข้อมูลร่วมกับทีมประสานกล่าง ผลที่ได้รับ
19-20 ส.ค. 47	โรงเรียนวังคำ จังหวัด เชียงราย	1 คน		ร่วมเวทีสัมเคราะห์ข้อมูลสถานการณ์เด็กจังหวัดเชียงราย ทราบถึงการรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ/คุณภาพ การจัด

ระบบข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อนำมาปรับใช้

26 ส.ค. 47	โรงพยาบาลลำพูน	17 คน	ประชุมคณะกรรมการโครงการวิจัยฯ ร่วมกับพิจารณา จัดหมวดหมู่ข้อมูล และการจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์
14 ต.ค. 47	สถานปฏิบัติธรรมแห่ง หนึ่งในจังหวัดลำพูน	50 คน	ศึกษาดูเมืองมหาสารที่มีมาจากการแห่งต่างๆ ใน สถานปฏิบัติธรรม จำนวน 30 รูปส่วนใหญ่เป็นชาวเขา มาจากอำเภอเมืองแม่ย่องสอน อำเภอเชียงดาว จังหวัด เชียงใหม่ และจังหวัดเชียงราย
19 ต.ค. 47	โรงพยาบาลลำพูน	50 คน	ประชุมเชิงปฏิบัติการและจัดทำแผนร่วมกันของเครือข่าย อาสาดูแลเด็กที่ได้รับการเสนอชื่อจากคณะกรรมการสงเคราะห์จังหวัด ลำพูน ประกอบด้วย พระสงฆ์ ครู/อาจารย์ สารวัตรกำนัน กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อบต. อสม. กรรมการหมู่บ้าน และผู้นำชุมชน มีการระดมความคิด เห็นเกี่ยวกับปัญหาเด็กในพื้นที่ การช่วยเหลือจากชุมชน และทำอย่างไรให้คนในชุมชนช่วยกันดูแลเด็ก
20 ต.ค. 47	โรงพยาบาลลำพูน	30 คน	เวทีคืนข้อมูล เพื่อนำเสนอผลการดำเนินงานโครงการ วิจัยฯ และรับฟังความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง ผู้เข้าร่วม ประชุมประกอบด้วย ผู้แทนจากโรงพยาบาลลำพูน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน ศูนย์พัฒนาฝีมือแรง งานจังหวัด ศูนย์พัฒนาและส่งเสริมชาติฯ ศูนย์การ ศึกษาพิเศษ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ มนุษย์จังหวัด ตำราจภกจังหวัด สถานพินิจฯ สำนักงาน คุณภาพพัฒนา อาสาสมัครคุณประพฤติ มูลนิธิรักษ์เด็ก และโรงเรียนราษฎร์ประชาชนเคราะห์ 26 มีการแลกเปลี่ยน นำเสนอข้อมูลเพิ่มเติมทั้งสถานการณ์ปัญหาเด็ก การ ดำเนินงานของหน่วยงานองค์กรต่างๆ ปัญหาอุปสรรค ¹ และได้วางแนวทางในการแก้ปัญหาร่วมกัน เช่น จะจัด ทำโครงการ Day & Night care และทำโครงการร่วมกับ โรงเรียนเพื่อพัฒนาศักยภาพเด็ก เป็นต้น

กรอบแนวคิดจากการทำงานของนักพัฒนาด้านเด็ก/เยาวชน

โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาประชาคมด้านเด็ก
และการประเมินสถานการณ์และกระบวนการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชน
กรอบแนวคิดในการประเมินสถานการณ์และกระบวนการแก้ไขปัญหา

กรอบสิทธิเด็ก	กรอบเด็กในภาวะยากลำบาก (CEDC)		
1. ภาวะครอบครัวและสวัสดิการ 1.1 บทบาทของพ่อแม่ + ผู้เลี้ยงดูเด็ก 1.2 ปัญหาในครอบครัว 1.3 การได้สิทธิการของแม่และเด็กในครอบครัว	A ลูกกระทำ 1.เด็กถูกละเมิดสิทธิ -เด็กในครอบครัววิกฤต -เด็กถูกกระทำทางรุนแรง -เด็กถูกละเมิดทางเพศ -เด็กในธุรกิจทางเพศ -แรงงานเด็ก	B ผู้กระทำ 1.เด็กมีพฤติกรรมไม่สมควร -เด็กกระทำผิด -เด็กมีพฤติกรรมทางเพศที่มีปัญหา -เด็กมีพฤติกรรมมั่วสุม -เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าวรุนแรง -เด็กย้ายถิ่น – ไวรัสภัยชีวิต	C ได้รับผลกระทบ 1.เด็กได้รับผลกระทบ -เด็กได้รับผลกระทบจาก AIDS -เด็กพิการ -เด็กต้องโอดาส -เด็กย้ายถิ่น – ไวรัสภัยชีวิต -เด็กเร่ร่อน
2. สถานภาพของเด็กและเยาวชน 2.1 พัฒนาการวัยเด็ก 2.2 นันทนาการวัยเด็ก			
3. การเข้าสู่ระบบการศึกษา 3.1 การเข้าสู่ระบบโรงเรียน 3.2 สภาพของเด็กในการดำเนินชีวิตในโรงเรียน 3.3 การออกจากระบบโรงเรียน 3.4 การศึกษานอกระบบ	2.เด็กถูกปล่อยไปละเลย -เด็กถูกทอดทิ้ง -เด็กกำพร้า -เด็กเร่ร่อน -เด็กสลัม	-เด็กพิการ	
4. การเข้าสู่อาชีพ 1.1 ภาระการมีงานทำหลังจบการศึกษา 1.2 บทบาทเด็ก/เยาวชนในภาคเศรษฐกิจ 1.3 สวัสดิการ/ความปลอดภัยของแรงงานเด็ก/เยาวชน	-เด็กถูกกรรมกรก่อสร้าง - เด็กเสพยาเสพติด	- เด็กออกจาก การศึกษา กลางคัน	

กรอบสิทธิเด็ก	กรอบเด็กในภาวะยากลำบาก (CEDC)
<p>5 สภาพการลงทุนเพื่อเด็กและเยาวชน 5.1 งบประมาณที่จัดสรรเพื่อเด็ก/เยาวชน 5.2 หน่วยงาน/องค์กรที่ทำงานด้านเด็ก/เยาวชน</p> <p>6. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของเด็ก/เยาวชน 6.1 กิจกรรมในโรงเรียน/นอกโรงเรียน 6.2 กิจกรรมศาสนา 6.3 กิจกรรมที่เป็นความต้องการของเด็กและเยาวชน 6.4 เครือข่าย-สภาพเด็กและเยาวชน</p>	

ພບເທັນກາຣກະກຳຮຸນແຮງຕ່ວເຕີກແລະພູ້ຫກງົງ

ແຈ້ງ

ສານນີ້ກະຈຳວິຊາກະຊວງທຸກແຂ່ງ ໂກ. 191
ຫນວຍກູ້ປັບ ໂຮງພຍາບາລລໍາພູນ ໂກ. 1669
ພັນນາສັນຄມແລະຄວາມມັນຄົງຂອງມຸນຍ ໂກ. 0-5351-1141

ດ້າ.....ຖົກລະເມີດກາງເພົ່າ.....

.....ຕ້ອງຕັ້ງສົດ ໄນຕໍ່ານີ້ເສີຍຫາຍ ໄນໄຟຜູ້ກະທຳຄວາມຄິດ
ອ່າຍ່າການສະອາດຮ່າງກາຍແລະເສື່ອຜ້າຈະເປັນການທຳລາຍກັດກູ້ນາງຄົດ
ເດັ່ນຫຼຸດກາຮົມໃຫ້ກົນທີ່ໄວ້ຈົ່າງ ອ່າຍ່າເພື່ອມີປົງກາເພິ່ນລໍາພັງ
ຮົນໄປໂຮງພຍານາລໂດຍດ່ວນ ໃຫ້ແພທຍ໌ຕຽວຈ່າງກາຍເປັນກັດກູ້ນາງຕ່ອງງົບປົດ
ແລະຮັບການຮັກຍາ

ສານນີ້ກະຈຳວິຊາກະຊວງທຸກແຂ່ງ ໂກ. 191
ຫນວຍກູ້ປັບ ໂຮງພຍາບາລລໍາພູນ ໂກ. 1669
ພັນນາສັນຄມແລະຄວາມມັນຄົງຂອງມຸນຍ ໂກ. 0-5351-1141

ສານນີ້ກະຈຳວິຊາກະຊວງທຸກແຂ່ງ ໂກ. 191
ຫນວຍກູ້ປັບ ໂຮງພຍາບາລລໍາພູນ ໂກ. 1669
ພັນນາສັນຄມແລະຄວາມມັນຄົງຂອງມຸນຍ ໂກ. 0-5351-1141

ສານນີ້ກະຈຳວິຊາກະຊວງທຸກແຂ່ງ ໂກ. 191
ຫນວຍກູ້ປັບ ໂຮງພຍາບາລລໍາພູນ ໂກ. 1669
ພັນນາສັນຄມແລະຄວາມມັນຄົງຂອງມຸນຍ ໂກ. 0-5351-1141

ຄູນຍົ່ງໄດ້ / ຄູນຍົ່ງປະສານງານ

ເພື່ອພັກນສຶກຮັດເຕີກແລະສົດຮັດຈັງຫວັດລໍາພູນ
(ຕປ.ພວດລ.ລວ.)

ຄູນຍົ່ງໄດ້ ໂຮງພຍານາລລໍາພູນ
ດານຈາມເຫົວ ດໍາບັນດັບ ອຳນາວເນື້ອງ ຈັງຫວັດລໍາພູນ
ເອົາໂທ 0-5356-3635-9, 0-5351-0020-22
ໂທສາຣ. 0-5351-0023

ວັດທຸປະສົງ

1. ເພື່ອຄຸນຄອງສັກອີເຕີກແລະສົດ
2. ເພື່ອຮັນຮັກທີ່ພຍແພຣຄວາມຮູ້ໃຫຍ່ນມີສົວຮົມໃນການແກ້ໄຂປຸງຫາ
3. ເພື່ອເປັນຄູນຍົ່ງປະສານຈານຄວາມຮ່ວມມືອ ແລະສ້າງເຄືອຂ່າຍການກ່າວການ
ເພື່ອເປັນການເພົ່າຮະວັງ ແລະປ້ອງກັນກາຮະເມີດສຶກຮັດເຕີກແລະສົດຮັດຈັງຫວັດລໍາພູນ

ກຸລຸ່ມເປົ້າໝາຍ

1. ເຕີກແລະສົດທີ່ຖືກຮຸນກະຊວງທຸກແຂ່ງ
2. ເຕີກແລະສົດທີ່ຖືກ ທີ່ບໍ່ໄດ້ກະທຳການໃຫ້ ເພື່ອແຂວງຫາພລປະໂຍບນ
3. ເຕີກຖືກຂະໜາຍ ຖືກອົດຕັ້ງ ຖືກລັກພາ
4. ແຮງຈານເຕັກອອກຮະບບ ເປັນ ເຕີກເຮັດວຽກ ບໍາຍດອກໄປ ແລະຖືກບັນດັບໃຫ້ໃຈ
ແຮງຈານໂດຍໄມ້ຖືກກູ້ຫາຍ

การต้านมุขย์

จากคำปฏิญาณตามบันทึกข้อตกลงเรื่องการดำเนินงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน กรณีค่าเด็กและทูปง พ.ศ. 2546 หมายถึงเด็กหรือทูปงที่กฎหมาย กฎระเบียบ หรือองค์กรเป็นธุระจัดหา อื่น ขาย จ่าย เน่า ผ้ามา จากหรือส่งไปยังที่ใด รับ หน่วยเหนี่ยว หรือกักขังชั่วโมงเรื่องเด็กและทูปงโดยใช้ใช้อุบายล่อหลง บุญเชิง ประทุษร้าย ใช้อานาจครอบบ้านพัสดุของธรรมหรือใช้威吓บันทึกด้วยประการอื่นใด ทั้งนี้ไม่ว่าจะด้วยอำนาจทางการในเรื่องเอกสารอาญาจาริ และการกระทำดังกล่าวทำให้เด็กหรือทูปงนั้นเกิดความรู้สึกภัยใจ慌 จ่ายยอมกระทำการ หรือยอมรับการกระทำได้ อันมีขอบเขตอยู่ที่หมาย เชน การค้าบริการทางเพศ การเย่บบุปผาคันธิต ให้ใช้แรงงาน โดยกดที่การรุน บังคับบุญเชิงให้เป็นของคน หรือการกระทำอื่นใดที่ไร้คุณธรรม

หากพบเหตุการณ์ที่ทำให้เด็กหรือทูปงที่อายุไม่เกิน 18 ปี กังวลหรือหาย หรือทูปงที่มีอายุเกิน 18 ปี ไม่ว่าเด็กหรือทูปงนั้นจะอยู่ในบ้านเดียวกัน หรือมีส่วนร่วมเพื่อการกระทำในเรื่องดังนี้จะต้องแจ้งความ ให้กับเจ้าหน้าที่เด็กหรือทูปงที่เป็นหนึ่งเดียวของเด็กและทูปงที่มีสิทธิ์ทางกฎหมาย แต่อาจอยู่ในประเทศไทย เด็กและทูปงต่างด้าวที่เข้าประเทศไทยถูกห้ามและไม่ถูกต้องตามกฎหมาย

สิทธิเด็ก

สิทธิที่เด็กได้รับการปกป้องคุ้มครอง แหล่งเลี้ยงดูที่บุญญาภิเษกในบุญญาภิเษก ตัวอย่างเช่น ประเทศไทยได้ลงนามเป็นภาคี เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 2535 สาระสำคัญบุญญาภิเษกว่าฯ 4 ประการ ได้แก่

1. สิทธิในการอยู่รอด
2. สิทธิในการได้รับการปกป้องคุ้มครอง
3. สิทธิในการพัฒนา
3. สิทธิในการมีส่วนร่วม

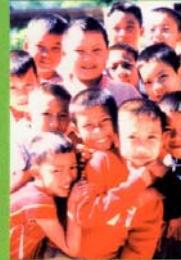
ตัวอย่างประติสิทธิ์ ได้แก่

- เด็กมีสิทธิที่จะได้รับการปกป้องคุ้มครอง
- เด็กมีสิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองเท่ากันกับทุกคน
- เด็กต้องไม่ได้รับการกระทำหรือถูกลงโทษไทยในลักษณะที่ทำรุนให้คล้ายเด็กต้องได้รับการคุ้มครองให้พึงจากการถูกเอาไว้ต่อต้านเด็กและทูปง
- เด็กต้องได้รับการคุ้มครองให้พึงจากการถูกเอาไว้ต่อต้านเด็กและทูปง
- รัฐต้องให้การคุ้มครองคุ้มและเด็กที่ไม่ฟื้นฟู หรือพลัดพรากจากบ้านเดือนคงทน

"เด็ก" ตามบุญญาภิเษก ตัวอย่างเช่น แหล่ง พรบ. คุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 หมายถึง บุคคลที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี

พบเห็นเด็กและศรีสุกตะเมิดทำร้าย โปรดแจ้ง..

1. สถานีตำรวจนครบาลแห่ง
2. สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์
3. กรมสตรีและเด็กน้ำเสียง
4. ศูนย์พัฒนาเด็กฯ ลำพูน
5. เทศบาล เทศร้าย
6. ศูนย์พัฒนาเด็กฯ ลำพูน

โทร 0-5351-1141, 1507
0-6671-8462, 0-7179-2389
0-5351-1655, 0-5356-0985
1669
0-5356-3635-9 ต่อ 0, 314, 315, 210, 167, 197, 188 และ 165

สนับสนุนการจัดทำเอกสารโดยบุลนิธิเอเยนต์และยstad

ชีวิต... ที่ปราศจากความรุนแรง

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 53
เด็ก เยาวชน และบุคคลในครอบครัวมีสิทธิได้ความคุ้มครอง
โดยรัฐ จากการใช้ความรุนแรงและกำราบปฏิบัติอันไม่เป็นธรรม

พบเห็นการกระทำทารุณดังกล่าวต่อเด็กและทูปง

- การบังคับให้เข้าร่วมทางเพศ
- การชั่มชูบังคับจิตใจ
- การใช้แรงงานโดยกดดันให้ร้าย
- บังคับบุญเชิงให้เป็นขอทาน
- บังคับให้กระทำการใด ๆ โดยใช้คุณธรรม

โปรดแจ้ง...

ต้องการวิชาการเพื่อช่วยเหลือเด็กจากงานและเด็กต้องโอกาส
กุญแจติดต่อ ศูนย์พัฒนาเด็กฯ ลำพูน

**นาย อุดม พัวสกุล ผู้ว่าราชการจังหวัดลำปูน
 บรรยายพิเศษเรื่องสถานการณ์ปัญหาสังคมด้านเด็ก
 8 กุมภาพันธ์ 2548**

**การประชุมเชิงปฏิบัติการ การดำเนินงานตาม พ.ร.บ.คุ้มครองเด็ก 2546
 ประกอบด้วย บุคคลที่ทำงานเกี่ยวกับเด็ก นายอdle เกอ นายก อบจ.
 อบต. เทศบาล ทั่วจังหวัดลำปูนและสื่อมวลชน 8 กุมภาพันธ์ 2548**

**ผลการสำรวจสถานการณ์การเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี
และการล่วงละเมิดทางเพศกับเด็ก จังหวัดลำพูน พ.ศ. 2544**

การศึกษารายงานผลการสำรวจสถานการณ์การเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีและการล่วงละเมิดทางเพศกับเด็ก จังหวัดลำพูน พ.ศ. 2544 โดยแสวง ใจรังสี กลุ่มเยาวชนรักเพื่อนลำพูน โครงการสตรีและเยาวชนลำพูน สนับสนุนโดยมูลนิธิเพื่อยุติการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศจากเด็ก ECPAT FOUNDATION โดยการสัมภาษณ์ และจากการนิคิเกษาต่างๆ พบว่า

1. การเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีของเด็กและเยาวชนจังหวัดลำพูนมีสาเหตุดังต่อไปนี้

1.1 ค่านิยมทางวัฒนธรรมและสินค้าฟุ่มเฟือย ในเด็กวัยรุ่นทั้งหญิงและชาย การมีชีวิตอยู่ล้วนเป็นที่ต้องการของเด็กวัยรุ่น หากใครไม่มีหรือไม่ได้ก็จะถูกเพื่อนๆ ทั้งในกลุ่มเดียวกันและต่างกลุ่ม สบประมาท ปรามาส ตั้งแต่วัยเด็ก จนบางครั้งถึงขนาดที่ว่าไม่ให้เข้ากลุ่มด้วย วัตถุหรือสิ่งของเหล่านั้น “ได้แก่” โทรศัพท์มือถือ รถมอเตอร์ไซค์ เครื่องแต่งกาย เสื้อผ้า กระเบื้องห้องเรียน เครื่องประดับ ที่ปั่งบอกรสนิยมความฟุ่มเฟือย ทั้งนี้เพื่อให้เหมือนเพื่อนกลุ่มเดียวกัน การอยากได้อยากมีชีวิตอยู่ต่างๆ นำไปสู่การเป็น “เด็กเสี่ยง” ซึ่งในจังหวัดลำพูน พบมากในกลุ่มของเด็กที่ถ้าหากมีโอกาสก็จะขายบริการ หรือทำเป็นครัวรำไม่ได้ยึดเป็นอาชีพ

1.2 ยาเสพติด สาเหตุหนึ่งที่ทำให้เด็กวัยรุ่นต้องขายตัวในจังหวัดลำพูนคือ การใช้สารเสพติด และยาเสพติดประเภทยาบ้า บางรายไม่มีเงินใช้หรือ “ขายตัวแลกยาบ้า” สำหรับกลุ่มที่ขายบริการ พบว่า มีบ้างที่ขายบริการแลกซื้อยาเสพติดแต่ไม่มาก สารเสพติดที่ใช้ในกลุ่มนี้ “ได้แก่” บุหรี่ และสุรา บางรายสูบบุหรี่ตั้งแต่อายุ 11-12 ปี

1.3 เศรษฐกิจ สังคม และครอบครัวแตกแยก สาเหตุหลักที่ทำให้เด็กมีโอกาสเสี่ยงต่อการเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีสูงคือ สภาพเศรษฐกิจของครอบครัว ความเปลี่ยนแปลงของสังคมหรือสถานการณ์ทางสังคมและครอบครัวแตกแยก ซึ่งพ่อจะแยกประเด็นอธิบายได้ดังนี้

ก. สาเหตุเศรษฐกิจ ช่วงภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ ค่าเงินบาทลดลงส่งผลให้เด็กเข้าสู่อาชีพ การค้าประเวณี ทั้งนี้เนื่องจากค่าครองชีพที่สูงขึ้น แม้แต่ผู้ที่มีโอกาสและมีรายได้ยังเกิดผลกระทบแล้วผู้ที่ด้อยโอกาสและอยู่ในฐานะยากจนยิ่ง “ได้แก่” ต้องรับผลกระทบนี้เพิ่มหลายเท่าตัว จึงเกิดภาระรายได้พิเศษ โดยการเข้าสู่กระบวนการขายบริการทางเพศ “อยู่บ้านก็ไม่วุ่นทำอะไร พ่อแม่จึงให้มาอยู่ที่ร้านนี้” บอกว่า รายได้ดีและมั่นคงดีจริง เดือนหนึ่งประมาณสามหรือสี่พันบาท นี่เฉพาะวันของเพลิง และเสิร์ฟอาหารนะไม่พูดถึงเรื่องอื่น ดิกว่าอยู่ที่บ้านเฉยๆ พอบอกว่า พ่อต้องการเงินส่ง ธ.ก.ส. แต่ปั่นนำ ทำสวนผัก ค่ายาค่าปุ่ย ไม่มีก็ต้องทำงานแบบนี้ (เสิร์ฟอาหาร รับของเพลิง และถูกขอฟ) ใจจริงไม่อยากทำ ถ้ามีงานอื่นให้

เลือก แต่นี่เราเลือกไม่ได้เพื่อปกห้องของพ่อ แม่ น้องๆ และบล๊อกหนี้ ก็ต้องทน อนาคตก็ต้องหาคนจริงใจ กับเราสักคนแล้วก็จะเลิก” เป็นคำพูดของเด็กสาว

ข. สาเหตุจากสภาพสังคมเปลี่ยนแปลง จังหวัดลำพูนเป็นที่ตั้งของนิคมอุตสาหกรรม มีป่าที่เป็นหอพักเพื่อรับแรงงานวัยทำงานของลำพูนและต่างพื้นที่ ทั้งจังหวัดไก่ยังและจังหวัดอื่นๆ การที่ประชากรวัยเจริญพันธุ์และวัยทำงานมาอยู่ร่วมกัน จึงเกิดสังคมแนวใหม่ประชากรในสังคม เป็นวัยทำงาน มีชีวิตที่ต้องดื่นรุน สังคมจึงเกิดการไว้รักทางจริยธรรม ก่อให้เกิดการอยู่ด้วยกันของคู่หูมี สาวและมีการเปลี่ยนคู่นอน ไม่มีความรับผิดชอบต่อการกระทำการของตนเองและสังคม ปัญหาอย่างร้าว โครโคเดส์ ยาเสพติด เด็กถูกทอดทิ้ง/ขาดที่พึ่ง ซึ่งปัญหาต่างๆ เหล่านี้ส่งผลต่อการเข้าสู่กระบวนการค้า ประณีทั้งสิ้น

“ตอนนั้นอายุ 16 ปีได้ จบ ม.3 ไม่มีเงินเรียนต่อจึงมาทำงานที่นิคมอุตสาหกรรมเข้ามา อยู่หอพักในเมืองไก่กับที่ทำงานกับพากับเขา (คนแรก) อยู่ด้วยกัน 2 ปี มีลูก 1 คน พอกำหนดปีที่ 2 เขาเมิน ใหม่ก็เลยมีประชากรบ้าง ลูกให้พ่อแม่เลี้ยงที่บ้านตอนนี้อายุ 5 ขวบแล้ว พอมีคนใหม่ (คนที่ 2) นีมันติดยา และชอบเที่ยว ไก่เงินเดือนประจำของนั้นไม่พอหรอกที่สุดกับอกเลิกกัน อยู่ไปทำงานไปเลี้ยงลูกไปด้วย อาศัยที่เป็นคนหน้าตาดี และพูดดีมั้งเข้าไปเที่ยวที่บุญยิ่ง (ซื้อร้านอาหารและผับ) ก็เจอกับเขา (คนที่ 3) เขามี อายุประมาณ 30 ได้ ส្មานดีแต่ไม่ลูกนี้เมียแล้ว ด้วยความต้องการเงินและมีคนดูแลภัยจนเป็นลับๆ ของ เขายา” เป็นกรณีหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความล้มเหลวของสังคมที่ไว้รักทางจริยธรรมและความรับผิดชอบ

ค. สาเหตุจากครอบครัวแตกแยก เมื่อสถานการณ์ทางสังคมเปลี่ยน วิถี ประชาไม่มีบทบาทในการควบคุมพฤติกรรมของประชากรในสังคม การขาดความยับยั้ง อดกลั้น แยก ความรักกับความเครื่องไม่ออก ไม่มีความอ่อนน้อมประนีประนอม ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจที่เป็นแบบ ทุนนิยมเต็มรูปแบบ สังคมลำพูนที่เคยสงบสุขด้วยแนววิถีทางของปรัชญาพุทธศาสนา มีอันต้องชะงักกั้น มีการแข่งขันกันของคนในสังคม และเวลาเพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งที่เรียกว่า “วัตถุ” ความสำเร็จของคนต้องอยู่ ที่วัตถุและซื้อเสียง สังคมพุทธศาสนาแบบพุทธศาสนาที่มีความเชื่อเพื่อแฝิดเดือนหายไป จึงก่อให้ เกิดปัญหาตามมา

ครอบครัวของคนในยุคสมัยนี้ จึงเป็นไปอย่างฉบัดจราจร์ไม่เข้าใจกันนิดหน่อย (หรือมาก น่าจะหาทางตกลงกันได้ ในระหว่างสามีภรรยา ก็ยากจะหาได้ ในที่สุดการหย่าร้างก็เกิดขึ้นและถ้า หากผู้ใหญ่ไม่สำรวมระวังก็เกิดปัญหาโครโคเดส์ตามมา ความทุกข์ความไม่เข้าใจ ความกดดันจึงตกอยู่ กับลูกที่เกิดมา

“พ่อแม่หนูแยกทางกัน หนูกับน้องก็ต้องแยกกันอยู่ หนูอยู่กับพ่อ น้องชายอยู่กับแม่ ตอน ที่พ่อกับแม่เลิกกันใหม่ๆ หนูคิดถึงน้องมากเป็นห่วงแม่ด้วย เราสองคนมาเยี่ยมกันบ่อยๆ และพยายามที่

จะให้ฟ่อแม่คืนดีกันแต่ไม่เป็นผล พ่อแต่งงานใหม่ แม่น้ำของหนู (แม่คนใหม่) มีลูกติดมาหนึ่งคนเป็นผู้ชายอายุแก่กว่าหนู 2 ปี แรกๆ ที่อยู่ด้วยกันก็ดีอยู่นานๆ เข้า หนูทนไม่ได้ที่ถูกรังแกทั้งจากแม่น้ำและลูกชายของเข้าซึ่งก็คือพี่ชายคนละพ่อของหนูนั้นเอง หนูกลับไปอยู่กับแม่กับน้องก็ต้องเจอบัญชา แม่เมียสามี คนใหม่ คนนี้เป็นโสดอยู่น้อยกว่าแม่หลายปี หนูก็อยู่ด้วยการระวังตัวเรื่อยมา เพราะพ่อน้ำของหนูชอบดื่มเหล้าและมาประจำ หนูอยากมีครัวสักคนหนึ่งที่รายๆ มารับเลี้ยงหนูแบบ “เมียเก็บ” “เมียน้อย” อะไรมีได้ จากปากคำของเด็กที่มีความเสี่ยงต่อการถูกละเมิดทางเพศ/ค้าประเวณี

“พ่อหนูตายก่อนแม่ เขาว่าพ่อหนูเป็นโรคเอดส์แรกๆ ไม่มีรายcomรับและทำท่ารังเกียจหนูต่อมาก็อีก 3 ปีแม่ก็ตายไปอีกคน ตอนนี้หนูอยู่คนเดียวเรียนชั้น ม.3 หนูได้รับทุนอาหารกลางวันจากโรงเรียนและทุนการศึกษา แต่ไม่พอใช้ อนาคตไม่รู้ว่าหนูจะทำอะไร จบ ม.3 หนูจะไปทำงานที่นิคมแล้ว” อีกคนหนึ่งที่มีความเสี่ยงต่อการถูกละเมิดทางเพศ/ค้าประเวณี

จากสาเหตุครอบครัวแตกแยกยังนำไปสู่การใช้ยาเสพติดในเด็กอีกด้วย และการใช้ยาเสพติดกันนำไปสู่การติดโรคเอดส์

1.4 สาเหตุอื่นๆ เช่น ถูกขักขวน รู้เท่าไม่ถึงการณ์ และสมัครใจ

- สาเหตุจากการถูกขักขวน ส่วนใหญ่เกิดจากปัญหาเศรษฐกิจหรือต้องการเงินเพื่อซื้อรถยนต์ และเครื่องใช้อื่นๆ
- รู้เท่าไม่ถึงการณ์ ส่วนใหญ่จะเป็นชนเผ่าต่างๆ และคนต่างด้าวที่ถูกล่อลงหรือขักขวนเข้ามาทำงานในเมือง เช่น เด็กเดิร์ฟตามร้านอาหาร
- สมัครใจ ที่จะมีอาชีพบริการทางเพศ

2. กลุ่มประชากรเด็กที่เข้าสู่การค้าประเวณีและมีความเสี่ยงสูงที่จะเข้าสู่การค้าประเวณี ซึ่งแยกเป็นกลุ่มตามลำดับของโอกาสที่จะเข้าสู่กระบวนการดังนี้

2.1 กลุ่มเด็กเสิร์ฟ และนักร้องในร้านอาหาร สวนอาหาร ค่าร่าไอเกะหรือสถานบันเทิงอื่นๆ ส่วนใหญ่ถูกเป็นร้านอาหารที่มีบริการทางเพศด้วยจะเป็นกลุ่มที่มีอาชีพขายบริการทางเพศอย่างเต็มรูปแบบ มีบางรายที่เป็น กลุ่มที่ถูกหักมีโอกาสจะขายบริการทางเพศก็จะทำ หรือทำเป็นครัวแปรแต่ไม่ได้ยึดเป็นอาชีพ

2.2 เด็กเที่ยว หมายถึง เด็กที่ชอบเที่ยวตามแหล่งสถานบันเทิง ส่วนใหญ่มักจะเป็นเด็กโก้เชค ผับ บาร์ ค่าร่าไอเกะ และร้านอาหาร กลุ่มนี้มีโอกาสเสี่ยงสูงมากที่จะเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี กลุ่มเด็กเที่ยวมักจะเป็นกลุ่มที่ถูกหักมีโอกาสจะขายบริการทางเพศก็จะทำ หรือทำเป็นครัวแปรแต่ไม่ได้ยึดเป็นอาชีพเสียเป็นส่วนใหญ่

2.3 กลุ่มเด็กเสี่ยง มักจะเป็นกลุ่มที่มีเครื่องข่ายหรือติดต่อผ่านนายหน้า โดยมีการนัดดูตัวตามสถานบันเทิง และที่นิยมกันมากที่สุดคือ บ้านสันติธรรม อ.เมือง จ.เชียงใหม่ เด็กกลุ่มนี้จะเป็นกลุ่มที่ถ้าหากมีโอกาสจะขายบริการทางเพศก็จะทำ หรือทำเป็นครั้งคราวแต่ไม่มีปัจจัยเป็นอาชีพ

2.4 กลุ่มเด็กมีปัญหา แยกตามลำดับตามโอกาสที่จะมีการค้าประเวณีสูง ดังนี้

- เด็กติดยาเสพติด มีโอกาสสูงมากที่จะค้าประเวณี ซึ่งมีการขายตัวแลกยา
- เด็กครอบครัวแตกแยก
- เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโกรโกเดส์
- เด็กถูกทอดทิ้ง
- เด็กใจแตกจากปัญหาสังคมทำให้เด็กอยากเที่ยว อยากลอง ตามเพื่อนและจากสื่อ ลามก

2.5 กลุ่มเด็กหอพัก ดังนี้

● เด็กหอพักที่ทำงานในนิคมคุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน ซึ่งเด็กกลุ่มนี้จะมีรายได้จากการทำงานสามารถใช้จ่ายตามใจตนเองได้ และบางรายเมื่อมีความต้องการไม่สิ้นสุด ขาดดุณิภawa ใน การดูแลตนเอง อาจถูกกล่่อลวงเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีได้

● เด็กหอพักที่กำลังเรียนหนังสือ เมื่อเงินขาดมือหรือทางบ้านส่งให้ไม่ทันบางรายใช้ชีวิตรักษาปัญหาที่เสี่ยงต่อการเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี

2.6 กลุ่มเด็กเรียนที่ไม่มีทักษะการค้า/ป้องกันตนเอง หรือจากสาเหตุอื่น เช่น ความยากจน ต้องการเงิน หรือสิ่งของอื่นๆ บางรายใช้ชีวิตรักษาปัญหาที่เสี่ยงต่อการเข้าสู่การค้าประเวณีได้

อย่างไรก็ตามที่กล่าวมาทั้งหมด 6 กลุ่มนี้ ไม่ได้หมายความว่าเด็กทั้ง 6 กลุ่มทุกคนต้องค้าประเวณีเพียงแต่ที่พบมีบางรายเท่านั้น แต่ก็พบในทุกกลุ่มดังกล่าวข้างต้นว่า “มีประชากรในทุกกลุ่มของเด็กในจังหวัดลำพูน เคยค้าประเวณีทั้งนี้ไม่ใช่แต่เด็กผู้หญิงอย่างเดียว แต่พบลักษณะเพศ (กะเบย ตู้ด) และเด็กผู้ชายก็ค้าประเวณี (ขายตัว) ในบางครั้งด้วย” ขณะเดียวกันพบว่า ในกลุ่มเด็กเหล่านี้ยังมีเด็กที่มีลักษณะรวมอยู่ในหลายกลุ่ม คือ ในคนฯ เดียวกันอาจจะเป็นได้ทั้งเด็กเที่ยว เด็กเสี่ยง เด็กมีปัญหา เป็นเด็กอยู่หอพัก และเด็กเรียน

3. ประเภทหรือสภาพหรือลักษณะการดำเนินการของสถานบริการในจังหวัดลำพูน (ตารางที่ 20) แยกได้เป็นประเภทหรือลักษณะได้ดังนี้

3.1 ร้านอาหารหรือส่วนอาหาร ที่มีน้ำร้อนและกลุ่มเด็กเสิร์ฟไว้ค่อยบริการลูกค้า (สำหรับร้านอาหารจานด่วนต่างๆ ไม่เข้าข่ายกรณีนี้แต่เป็นเพียงที่นัดพบของทั้ง 2 ฝ่ายเท่านั้น) แบ่งตามสภาพและลักษณะการให้บริการได้ดังนี้

- ร้านอาหารหรือสวนอาหารที่มีบริการทางเพศແงออยู่และค่อนข้างเปิดเผยตัวเอง มีเด็กเสิร์ฟและนักว่องไว้บริการทางเพศแก่ลูกค้า โดยใช้บริการสถานที่ที่โรงเรม ไมเต็ล เกสเข้าที่ในการปฏิบัติภารกิจทางเพศ จากการสนทนากับผู้ใช้บริการ (แขก) ทำให้ทราบว่า การบริการนั้นมีอุบัติใจที่จะออกผู้ใช้บริการจะต้องเสียค่าเช่าโรงเรม หรือ ไมเต็ล เกสเข้าที่เอง ส่วนค่าบริการเด็กเสิร์ฟและนักว่องจ่ายกับเจ้าของกิจการเอง ซึ่งอัตราค่าใช้บริการนั้นแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะดังนี้

- . ค้างชั่วคราว หมายถึง ไม่เกิน 2 ชั่วโมง สนนราคายังแต่ 500 บาทขึ้นไปถึง 2,500 บาทต่อครั้งต่อตอน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคุณภาพของสินค้า เช่น อายุน้อย มากอยู่ (ทำงาน) ใหม่ (เก่าจากที่อื่น) ถ้าอยู่นานราคากำลังลง
- . ค้างคืน หมายถึง ผู้ใช้บริการขอพ ไปทั้งคืนแล้วมาส่งที่ทำงานในรุ่งขึ้นอีกวันหนึ่ง แต่ไม่เกินเที่ยงวัน สนนราคายังแต่ 1,000 บาทขึ้นไปถึง 5,000 บาททั้งนี้ขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่ขอฟออกไป คือ ถ้าเลยเที่ยงคืนหรือใกล้ปิดร้านราคากำลังลง แต่ถ้าขอฟออกไปตั้งแต่หัวค่ำไม่เกินเที่ยงคืนราคากำลังเพิ่มขึ้น นอกจากขึ้นอยู่กับระยะเวลาแล้วยังขึ้นอยู่กับคุณภาพสินค้าเช่นเดียวกับข้อ ก. ด้วย

- ร้านอาหารครบวงจร คือ ร้านอาหารที่มีนักว่องบันเทิง ราคาໂโคເກะ พนักงานเสิร์ฟที่ขายบริการแต่ไม่เปิดเผย ลูกค้าหรือผู้ใช้บริการตกลงกันเองในเรื่องค่าตัว และตกลงกับเจ้าของร้านหลังร้าน ถ้ายกจะขอฟในเวลาทำงานอาจมีการตกลงกับผู้ใช้บริการจนถึงขั้นอยู่กินด้วยกันแล้วเลิกอาชีพนักว่อง หรือพนักงานเสิร์ฟไป หรืออาจจะไปเป็น “บ้านเด็ก” ในกรณีได้เป็นเด็กเสีย

- ร้านหมูกระทะ สวนใหญ่เป็นแหล่งนัดพบของหั้งสองฝ่าย คือ หั้งฝ่ายผู้ให้บริการ และผู้ใช้บริการ

- ร้านส้มตำ กวยเตี๋ยว และอาหารตามสั่งที่เปิดต้อนเด็ก เป็นที่นัดพบ
- ร้านอาหารพื้นเมืองประเภท ลาบ หลุ๊ เหล้า อาจจะมีเด็กเสิร์ฟแต่จำนวนน้อยมากและไม่จัดอยู่ในกลุ่มผู้ขายบริการแต่เป็นกลุ่มที่เสียงต่อการถูกละเมิดทางเพศ/เข้าสู่กระบวนการค้าประเวณี

3.2 ร้านอาหารໂโคເກะ มีอาหารให้สั่งรับประทานแต่เน้นที่บริการร้องเพลงของลูกค้าเป็นหลัก ซึ่งการร้องเพลงนั้นจะมีกลุ่มเด็กซึ่งอาจจะเรียกว่า “กลุ่มเด็กเสิร์ฟ” กัน่าจะได้ ค่อยให้บริการสั่งไมโครโฟน และนั่งดูริงค์เป็นเพื่อนนักว่องสมัครเล่นหั้งหลาย และผู้ใช้บริการจะต้องเสียค่าดูริงค์ให้แก่เด็กที่มานั่งดูริงค์ด้วย ซึ่งสวนใหญ่แล้วจะอยู่ในกลุ่มที่ถ้าหากมีโอกาสจะให้บริการทางเพศด้วย (ถ้าตกลงกันได้ระหว่างผู้ใช้บริการกับเด็กดูริงค์) ซึ่งโอกาสที่เด็กดูริงค์เหล่านี้จะขายบริการมีเปอร์เซ็นต์สูงมาก

3.3 บาร์ ผับ ในตoclub ดิสโก้ เค็ค เป็นสถานเริงรมย์ที่รวมเอาภิกรรมต่างๆ ไว้อย่างครบถ้วน ผู้ใช้บริการสวนใหญ่มักจะเป็นกลุ่มเด็กเที่ยว เด็กเสีย เด็กมีปัญหา เด็กหอพัก และเด็กเรียน ตามลำดับ

ลักษณะของลูกค้าหรือผู้ใช้บริการแยกไม่ได้ ในส่วนของผู้ให้บริการ คือ กลุ่มเด็กเสิร์ฟ มีข้อแตกต่าง คือ เด็กเสิร์ฟในผับ ดิสโก้เบค มักจะเป็นผู้ชาย แต่ในร้านอาหารส่วนใหญ่จะเป็นหญิงสาว การจัดการบุคลากรของสถานบริการของผับ บาร์ เบค จะลงตัวมากกว่าร้านอาหาร คือ แบ่งหน้าที่ของบุคลากรอย่างชัดเจน เช่น เด็กเสิร์ฟ มีหน้าที่เสิร์ฟ เด็กดิวิค พนักงานต้อนรับ แคชเชียร์ ทำหน้าที่ของตนเองตามที่ได้สมัครมา แต่ในร้านอาหารคนๆ เดียว กันอาจมีหลายหน้าที่ตั้งแต่ล้างจานจนถึงแคชเชียร์ ถ้าหากพนักงานคนใดอยู่นานจะถูกสับเปลี่ยนไปยังเครื่องข่ายร้านอาหาร ทั้งในระดับภาค และระดับจังหวัด เช่น นักวิ่งคนหนึ่งอยู่ร้าน ก. จังหวัดลำพูนจนคุณตาคุณพ่อทุกอย่างแล้วอาจถูกสับเปลี่ยนไปอยู่ร้าน ข. ที่จังหวัดเพชรบูรณ์ แล้วร้าน ข. ก็ส่งนักวิ่งอีกคนหนึ่งมาอยู่ร้าน ก. ที่จังหวัดลำพูนเป็นต้น เป็นการได้ “เด็กใหม่” เข้ามาทำงานในร้านอยู่เรื่อยๆ ไม่ซ้ำหน้า

ส่วนแหล่งบันเทิงประเภท บาร์ ผับ ในต่อคับ ดิสโก้เบค นั้น มีการจัดการพนักงานเป็นระบบมากกว่าคือ อาจจะมีพนักงานคนเดือนหนึ่ง หรือชุดหนึ่งไปประจำเครื่องข่ายของตนก็ได้ หรือถึงเวลา ก็ปลดออกซึ่งอาจจะเป็นเพรอะอยู่นานแล้ว (แก่แล้ว) ทำงานไม่ถูกใจ หรือ ฯลฯ ซึ่งแล้วแต่เหตุผลของผู้ให้บริการ หรือเจ้าของกิจการ จะเห็นได้ว่า พนักงานในแหล่งบันเทิงромย์ จะมีโอกาสที่จะผันตัวเองเข้าสู่กระบวนการค้าประเวณีได้มากที่สุด

3.4 ตลาดนัดโคล-กะรีบ เป็นแหล่งพบปะของผู้ให้บริการ และผู้ใช้บริการอีกแห่งหนึ่ง ในจังหวัดลำพูนมีตลาดนัดโคล-กะรีบ ที่เปิดตัวมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2500 หรือก่อนหน้านั้นเล็กน้อย คือ ตลาดนัดโคล-กะรีบ ที่บ้านเรียง กิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง ผู้ใช้บริการคือ พ่อค้าวัวต่าง หรือพ่อค้าโคล-กะรีบอีกที่จะต้องนำโคล-กะรีบมาย้ายในวันอาทิตย์ ภารชนย้ายโคล-กะรีบอีกจัดบิวนตลาดตั้งแต่บ่ายวันเสาร์ ดังนั้น จึงเป็นสิ่งที่หลักเลี้ยงไม่ได้ผู้ที่ให้บริการมาใช้สถานที่ตลาดนัดพบปะกับผู้ใช้บริการ เวลาทั้งสองฝ่ายจะพบกันคือ ช่วงกลางคืนวันเสาร์ที่เหล่าพ่อค้าโคล-กะรีบอีกต้องออกเที่ยวเตร่ไม่สามารถไปยังสถานที่เที่ยวใกล้ๆ จากตลาดได้ เพราะต้องดูแลรับ-ค่วยของตนเอง และต้องมีภาระในการติดต่อก้าว-ค่วยในตอนเข้ามีดถึงเวลาประมาณ 11.00 น. ของวันอาทิตย์ ผู้ให้บริการส่วนใหญ่จะเป็นกลุ่มที่ถ้าหากมีโอกาสก็จะขายบริการจากที่ต่างๆ ซึ่งอยู่ใกล้ตลาดนัดหรือไม่ก็ขายบริการที่เปิดบริการเฉพาะบ้านเหล่าแมว (ปัจจุบันปิดตัวลงแล้ว) กระบวนการทางเพศพานิชย์ในลักษณะนี้พัฒนาการขึ้นจนกระทั่งมีเกสเข้าท์เกิดขึ้นใกล้ๆ ตลาดรองรับ

3.5 เกสเข้าท์ โรงเรม โนเต็ล และรีสอร์ท สถานที่เหล่านี้บางแห่งมีผู้ชายบริการไว้ค่อยให้บริการแต่การให้บริการหลักๆ อยู่ที่สถานที่ที่ผู้ใช้บริการอพหรือพาผู้ชายบริการเข้ามาใช้บริการ ซึ่งการบริการก็คงไม่แตกต่างจากจังหวัดอื่นๆ มากนัก เพียงแต่จำนวนของสถานบริการเหล่านี้มีน้อยมากในจังหวัดลำพูน

3.6 ร้านเหล้าตอง ยาดอง สถานบริการประเภทนี้จะแตกต่างจากร้านอาหารพื้นเมือง ลับหลัง เหล้า คือ ร้านเหล้าตองไม่มีลับ และหลัง แต่มีตู้เพลง หรือ VDO VCD CVD ให้ผู้ใช้บริการร้องเพลง โดยเสียค่าบริการในการร้องเพลงด้วย ซึ่งก็ต่างจากร้านอาหารโภภะจะบวกค่าร้องเพลงรวมกับค่าอาหาร เสริญเรียบร้อยแล้ว

ร้านเหล้าตอง ยาดอง เจ้าของกิจกรรมมักเป็นผู้หญิง อายุเกิน 17 ปีขึ้นไป (หรืออาจจะมีอายุน้อยกว่านี้แต่ไม่ค่อยพบ) ที่หาทางเพิ่มรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว องค์ประกอบของร้านเหล้าตอง ยาดองไม่ใช่ช้อนส่วนใหญ่เป็นเพียงหมาแหงนปลูกชั่วคราว และสามารถเลิกกิจการได้โดยไม่ต้องพะวงกับค่าใช้จ่ายในการปลูกสร้างร้านเหล้าตอง ร้านยาดองจะเปิดกันมากในช่วงเทศกาลและฤดูเก็บเกี่ยวผลผลิต ลำไย สถานที่ตั้งจะพบเห็นได้ทั่วไปตามข้างถนน ตروع ซอย ของหมู่บ้านที่มีแรงงานผ่านไปมา ร้านเหล้าตอง ยาดอง ถือเป็นแหล่งปลดปล่อยอารมณ์และความบันเทิงของผู้มีรายได้น้อย (ผู้มีรายได้มากอาจจะมาใช้บริการก็ไม่มีข้อกำหนดแต่ประการใด) ผู้ให้บริการในร้านเหล้าตองยาดองอาจจะมีการขายบริการทางเพศด้วย

3.7 สถานที่ตามฤดูกาล/เทศกาล เช่น ฤดูเก็บเกี่ยวผลผลิตลำไย สถานบริการหรือแหล่งนัดพบ เพื่อขายบริการอาจเป็นหน้าบริษัทรับซื้อลำไยหรือร้านเหล้าตองที่เปิดขายหน้าบริษัทรับซื้อลำไย แม้แต่งานปอยหรืองานบุญ งานประจำปี/สถานบริการอินเตอร์เน็ตก็อาจมีการค้าประเวณี

ข้อมูลทั่วไปจังหวัดลำพูน

คำขวัญจังหวัด

“พระธาตุเด่น พระอุดขลัง ลำไยดัง กระเทียมดี ประเพณีงาม جامเทวี ศรีหริภูมิชัย”

จังหวัดลำพูนเป็นเมืองโบราณมีอายุประมาณ 1,342 ปีเดิมชื่อ “นครหริภูมิไชย” ตาม พงศาวดารยอกเล่าสืบต่อกันมาว่า การสร้างนครหริภูมิไชยสร้างโดยถ้าเชิงว่าสุเทพเป็นผู้เกณฑ์พวก เมืองคบุตรหรือชนเชื้อชาติมอญมาสร้างเมืองนี้ขึ้นบนพื้นที่ระหว่างแม่น้ำสองสายคือ แม่น้ำกวงและ แม่น้ำปิง เมื่อสร้างเมืองเสร็จจึงได้ส่งทูตไปเชิญราชธิดาภริย์เมืองละโวะพระนาม “جامเทวี” มาเป็น ปฐมกษัตริย์ปักครองเมืองหริภูมิไชยสืบราชวงศ์กษัตริย์กันต่อมาหลายพระองค์จนกระทั่งถึงสมัย พระยาอีบ้างจึงได้เสียการปักครองให้แก่พ่อขุนเมืองรายมหาราชผู้รับรวมแurenแคว้นทางเหนือเข้าเป็น อาณาจักรล้านนา เมืองลำพูนแม้ว่าจะตกอยู่ภายใต้การปักครองของอาณาจักรล้านนาแต่ก็ได้เป็นผู้ ถ่ายทอดมรดกทางศิลปะวัฒนธรรมให้แก่ผู้ที่เข้ามาปักครองดังปรากฏหลักฐานทั่วไปในเวียงกุม กามเชียงใหม่และเชียงราย จนกระทั่งสมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราชเมืองลำพูนจึงได้เข้ามาอยู่ ในราชอาณาจักรไทย มีผู้ครองนครสืบต่อ กันมาจนถึงสมัยกรุงรัตนโกสินทร์ต่อมาภายหลังการ เปลี่ยนแปลงการปักครอง พ.ศ. 2475 เมื่อเจ้าผู้ครองนครองค์สุดท้ายคือ พลตรีเจ้าจักรคำ-ขาวศักดิ์ ถึง แก่พิราลัยเมื่อองค์ลำพูนจึงเปลี่ยนเป็นจังหวัด มีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปักครองสืบมาจนกระทั่งถึง ปัจจุบัน

ลักษณะทั่วไปของจังหวัดลำพูน

1. ลักษณะทางภูมิศาสตร์

ที่ตั้ง จังหวัดลำพูนตั้งอยู่ทางภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยอยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ตาม ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 11 (สายเชียงใหม่) เป็นระยะทาง 689 กิโลเมตร ตามทางหลวงแผ่นดินสาย พหลโยธินเป็นระยะทาง 724 กิโลเมตร และตามทางรถไฟ 729 กิโลเมตร ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 18 องศา เหนือ และเส้นแบ่งที่ 99 องศาตะวันออก อยู่ในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบนที่เป็นพื้นที่มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นศูนย์กลางความเจริญของภาคเหนือ และอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขงหรือพื้นที่สีเหลี่ยม เศรษฐกิจ

ขนาด จังหวัดลำพูนเป็นจังหวัดที่มีขนาดเล็กที่สุดของภาคเหนือ มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 4,505.882 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 2,815,675 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 4.85 ของพื้นที่ภาคเหนือ ตอนบน บริเวณที่กว้างที่สุดประมาณ 43 กิโลเมตร และยาวจากเหนือจรดใต้ 136 กิโลเมตร

ตารางที่ 1 ที่ตั้งและขนาดพื้นที่ของจังหวัดลำพูน จำแนกเป็นรายอำเภอ/กิ่งอำเภอ

ส่วนราชการ	ขนาด ตร.กม.	ร้อยละ	ระยะทางห่างจากจังหวัด
จังหวัดลำพูน	4,505.882		
- อำเภอเมืองลำพูน	473.825	10.78	2
- อำเภอป้าช้าง	299.950	6.52	11
- อำเภอบ้านโยว	596.901	13.31	36
- อำเภอแม่ทา	762.63	16.68	25
- อำเภอลี้	1,701.99	37.96	105
- อำเภอทุ่งหัวช้าง	486.129	10.79	105
- อำเภอบ้านนิ	129.024	2.72	26
- กิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง	49.433	1.24	45

ที่มา : ที่ทำการปักครองจังหวัดลำพูน

อาณาเขต

- ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอสารภีและอำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
- ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอเงิน จังหวัดลำปาง และอำเภอสามเงา จังหวัดตาก
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอห้างฉัตร อำเภอสบปราบ และอำเภอเสริมงาม จังหวัดลำปาง
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอช่ออด อำเภอจอมทอง อำเภอทางดง และอำเภอสันป่าตอง จังหวัดเชียงใหม่

2. สภาพพื้นที่และลักษณะภูมิประเทศ

จังหวัดลำพูนมีลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบหุบเขาและพื้นที่ภูเขา มีที่ราบอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของจังหวัด ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของที่ราบเชียงใหม่-ลำพูน หรือที่ราบลุ่มแม่น้ำปิง กวง ลี้ และแม่ทา เป็นที่ตั้งของอำเภอเมืองลำพูน อำเภอป้าช้าง และตอนเหนือของอำเภอบ้านโยว มีความสูงเฉลี่ย 200-400 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง ตัวเมืองลำพูนมีระดับความสูง 290.29 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง พื้นที่ค่อนข้างลาดสูงขึ้นในตอนกลางทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ และตะวันตกเฉียงใต้ตั้งแต่อำเภอแม่ทา ตอนใต้ของอำเภอบ้านโยว อำเภอทุ่งหัวช้าง และอำเภอลี้ ลักษณะภูมิประเทศทั่วไปเป็นที่ราบสูงและภูเขาสูง มีระดับความสูง ระหว่าง 400 - 800 เมตรขึ้นไป ระดับความสูงจะลดลงเมื่อเข้าเขตที่ราบในอำเภอลี้ที่ระดับความสูงประมาณ 400 - 800 เมตร แล้วค่อยๆ ยกตัวสูงขึ้นมาทางทิศใต้ซึ่งเป็นเขตชายแดนติดต่อกับจังหวัดลำปางและจังหวัดตากที่ระดับความสูง 600 - 1,000 เมตร

กรมพัฒนาที่ดินได้แบ่งลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดลำพูนออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1) พื้นที่ราบเรียบและค่อนข้างราบเรียบ (FLAT TO NEARLY FLATLAND) มีพื้นที่ประมาณ ร้อยละ 12 ของพื้นที่ทั้งหมด มีลักษณะเป็นพื้นที่ราบเรียบหรือค่อนข้างราบเรียบ มีความลาดเอียงส่วนใหญ่อยู่ระหว่างร้อยละ 0-2 เป็นบริเวณกว้างทางตอนเหนือของจังหวัดลำพูนทางฝั่งซ้ายของแม่น้ำปิง และบริเวณสองฝ่ายฝั่งแม่น้ำกวางตั้งแต่ทางตอนใต้ของบ้านสบatha ตำบลปากบ่อง อำเภอป่าช้าง บางแห่งพบเป็นที่ราบแคบๆ ระหว่างเขาริมเกิดตามสองฝากของลำน้ำสายต่างๆ เช่น แม่น้ำลี้ แม่น้ำแม่ท่าเป็นต้น แต่มีพื้นที่ไม่มากนัก โดยปกติแล้วน้ำจากแม่น้ำจะไม่ท่วมถึง ส่วนบริเวณที่ราบเรียบเกิดอยู่ต่ำที่สุดใกล้กับลำน้ำในปัจจุบัน โดยเฉพาะพื้นที่ใกล้น้ำปิงและช่วงระหว่างแม่น้ำปิงกับแม่น้ำกวางในฤดูน้ำหลากจะถูกน้ำบ่าท่วมเป็นประจำทุกปี ส่วนตามริมฝั่งแม่น้ำปิงนั้นจะที่น้ำบ่าท่วมตะกอนขนาดใหญ่ก็จะตกร่องอยู่ริมฝั่งน้ำ ทำให้มีลักษณะเป็นคันดินหรือรวมชาติแคบๆ ขนาดไปกับลำน้ำมีพื้นที่สูงกว่าที่ราบต่ำห่างฝั่งออกไปเล็กน้อย ซึ่งใช้เป็นที่ตั้งบ้านเรือนของชาวภูที่อาศัยอยู่ตามริมฝั่งแม่น้ำปิง

2) พื้นที่ลูกคลื่นลอนลาดและลูกคลื่นลอนชัน (UNDULATING AND ROLLING TERRACE) มีพื้นที่ประมาณร้อยละ 24 ของพื้นที่ทั้งหมด มีความสูงจากระดับน้ำทะเลประมาณ 350-600 เมตร มีสภาพพื้นที่เป็นที่ลอนคลื่นสูงๆ ต่ำๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางธรณีหรือภูมิอากาศทำให้ทางน้ำไหลกัดเซาะลึกลงไปในแนวตั้งทึบบริเวณที่เป็นดินตะกอน บริเวณเหล่านี้ในปัจจุบันจะมีลำห้วยและทางน้ำไหลผ่านกัดเซาะอยู่โดยทั่วไป

3) บริเวณเนินเขาและภูเขาสูงสลับชั้น (HILLS AND MOUNTAINS) เป็นลักษณะภูมิประเทศ ซึ่งประกอบเป็นพื้นที่ส่วนใหญ่ของจังหวัดลำพูน มีพื้นที่ประมาณร้อยละ 64 ของพื้นที่ทั้งหมด สภาพพื้นที่โดยทั่วไปเป็นเนินเขาและภูเขาสูงสลับชั้น ส่วนใหญ่ของพื้นที่มีความลาดเอียงมากกว่าร้อยละ 16 ขึ้นไป มีความสูงจากระดับน้ำทะเล 600-1,000 เมตร บริเวณเนินเขาและภูเขาสูงสลับชั้นของจังหวัดลำพูนนี้ มีลำห้วยและทางน้ำเล็กๆ อยู่มาก many แต่ส่วนใหญ่มีน้ำไหลเฉพาะฤดูฝนเท่านั้น

ที่มา : สำนักงานพัฒนาที่ดินจังหวัดลำพูน

3. ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดลำพูนตั้งอยู่ในภาคเหนือ ซึ่งตามตำแหน่งที่ตั้งอยู่ในเขตวันที่ค่อนไปทางเขตอากาศอบอุ่นในฤดูหนาวจึงมีอากาศเย็นค่อนข้างหนาว แต่เนื่องจากอยู่ลึกเข้าไปในแผ่นดินห่างไกลจากทะเล จึงมีฤดูแล้งที่ยาวนานและอากาศจะร้อนจัดในฤดูร้อน มีสภาพภูมิอากาศแตกต่างกันอย่างเด่นชัด 3 ช่วง ฤดูกาลคือ ช่วงเดือนมีนาคมกับเมษายนมีอากาศร้อน ช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนตุลาคมจะมีฝนตกซุกเป็นฤดูฝน และช่วงเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกุมภาพันธ์มีอากาศหนาวเย็นเป็นฤดูหนาวและฤดูร้อนเป็นช่วงฤดูแล้งที่มีระยะเวลาติดต่อกันประมาณ 6 เดือน ในช่วงฤดูฝนอีก 6 เดือนนั้น อากาศจะไม่ร้อนเท่ากับในฤดูร้อนและไม่หนาวเย็นเท่าฤดูหนาว คือมีอุณหภูมิปานกลางอยู่ระหว่างสองฤดูดังกล่าว

อุณหภูมิสูงสุดในเดือนเมษายน 2546 วัดได้ 40.4 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุดในเดือนธันวาคม 2546 วัดได้ 11.5 องศาเซลเซียส อุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปี 2546 เท่ากับ 26.98 องศาเซลเซียส

ปริมาณน้ำฝน (ระหว่างปี 2541-2546)

1. ปริมาณน้ำฝนของจังหวัดลำพูนเฉลี่ย 992.25 มิลลิเมตร
2. ปริมาณน้ำฝนมากที่สุดต่อวัน วันที่ 22 สิงหาคม 2545 วัดได้ 156.0 มิลลิเมตร
3. ปริมาณฝนตกมากที่สุดในปี 2545 วัดได้ถึง 1,320.0 มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตก 119 วัน
4. ปริมาณฝนตกน้อยที่สุดในปี 2541 วัดได้ 642.2 มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตก 95 วัน
5. ในปี 2546 ปริมาณน้ำฝน รวม 823.20 มิลลิเมตร จำนวนวันฝนตก 105 วัน

ที่มา : สำนักงานอุตุนิยมวิทยาจังหวัดลำพูน ณ เดือนกันยายน 2547

4 . การแบ่งเขตการปกครอง

จังหวัดลำพูน แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 7 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ 51 ตำบล 562 หมู่บ้าน

1 องค์กรบริหารส่วนจังหวัด 1 เทศบาลเมือง 13 เทศบาลตำบล 44 องค์กรบริหารส่วนตำบล และ 2 ศูนย์ฯ

ตารางที่ 2 การแบ่งเขตการปกครองจังหวัดลำพูน

อำเภอ	พื้นที่ ตร.กม.	ตำบล	หมู่บ้าน	เทศบาล	อบต.	ศูนย์ฯ	ตำบล	ห่างจาก
								จังหวัด
เมืองลำพูน	473.825	15	164		4	12	-	2 กม.
(รวมเทศบาลเมือง ลำพูน/เทศบาลตำบล)				เมือง	เทศบาล	อบต.	ศูนย์ฯ	จังหวัด
ป่าซาง	299.950	9	85		2	7	1	11 กม.
บ้านโย่	596.901	5	57		1	5	-	36 กม.
แม่ทา	762.630	6	68		2	6	-	25 กม.
ลี้	1,701.990	8	95		2	8	-	105 กม.
ทุ่งหว้าช้าง	486.129	3	35		1	3	-	105 กม.
บ้านธิ	129.024	2	34		1	1	-	26 กม.
กิ่ง อ.เวียงหนองล่อง	49.433	3	24		1	2	1	45 กม.
รวม	4,505.882	51	562		14	44	2	-

ที่มา : ที่ทำการปักครองจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2547

5. พื้นที่ป่าไม้

จังหวัดลำพูนมีพื้นที่ป่าไม้ จำนวน 2,928.06 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,830,038 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 64.58 ของพื้นที่ทั้งหมด ป่าไม้ที่พบในบริเวณจังหวัดประกอบด้วยป่าไม้ 3 ประเภท คือ

1) ป่าเต็งรัง ป่าแพะ ป่าแดง พบในที่แห้งแล้งดินขาดความสมบูรณ์มีกรวดป่น ไม่ทึบคือไม้เหียง ไม้ผลวง

2) ป่าเบญจพรรณหรือป่าผสมผลัดใบ พบบริเวณที่มีดินค่ออนข้างลึกตามเชิงเขา และพื้นที่ราบที่มีความชุ่มชื้นมากโดยเฉพาะริมห้วยและหุบเขา มักจะมีไม้สักชื่นปะปนทั่วไป ไม่อื่นๆ ประกอบด้วย ประดู่ ตะแบก มะค่าโมง จิ้ว ส่วนไม้พื้นล่างได้แก่ ไผ่ชนิดต่างๆ

3) ป่าดิบแล้ง พบบริเวณหุบเขา ริมลำห้วยเหมือนป่าเบญจพรรณ แต่บริเวณที่พบป่า ประเภทนี้จะมีดินลึกกว่า ความชุ่มชื้นมากกว่าพันธุ์ไม้ทึบคือ ยาง ตะเคียนทอง

ที่มา : สำนักงานป่าไม้จังหวัดลำพูน ณ เดือนกันยายน 2547

6. ประชากร

จังหวัดลำพูนปัจจุบันมีประชากร จำนวน 409,041 คน เป็นเพศชาย 200,136 คน เพศหญิง 208,905 คน ความหนาแน่นของประชากร โดยเฉลี่ยเท่ากับ 90 คน ต่อพื้นที่ 1 ตารางกิโลเมตร อัตราการเกิดเท่ากับ 9.73 ต่อพันประชากร อัตราตายเท่ากับ 9.53 ต่อพันประชากร อัตราเพิ่มตามธรรมชาติเท่ากับร้อยละ 0.02 ซึ่งเป็นแนวโน้มของอัตราเพิ่มตามธรรมชาติของประชากรที่ลดลงทุกปี โดยตั้งแต่ปี 2539-2544 เท่ากับร้อยละ 0.34 0.38 0.061 -0.03 -0.03 และ -0.07 ตามลำดับ และเพิ่มขึ้นเล็กน้อยในปี 2545-2546 เท่ากับร้อยละ -0.04 และ 0.02

ที่มา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม 2547

ตารางที่ 3 รายละเอียดประชากรและครัวเรือนของจังหวัดลำพูน

พื้นที่ พื้นที่	จำนวนประชากร			จำนวน ครอบครัว
	ชาย	หญิง	รวม	
อ.เมืองลำพูน	46,435	50,710	97,145	36,030
- เทศบาลเมืองลำพูน	6,942	7,944	14,886	5,440
- เทศบาลตำบลอุโมงค์	6,529	7,075	13,604	4,592
- เทศบาลตำบลริมปิง	3,403	3,703	7,106	2,396
- เทศบาลตำบลบ้านแม่น	3,270	3,580	6,850	2,217
อ.ป่าชา	23,616	24,487	48,103	16,373
- เทศบาลตำบลม่วงน้ำอย	2,081	2,296	4,377	1,517

- เทศบาลตำบลป่าซาง	3,928	4,505	8,433	3,039
--------------------	-------	-------	-------	-------

พื้นที่ พื้นที่	จำนวนประชากร			จำนวน ครอบครัว
	ชาย	หญิง	รวม	
อ.บ้านโย่ง	17,296	17,706	35,002	10,624
- เทศบาลตำบลบ้านโย่ง	4,301	4,631	8,932	3,062
อ.แม่ทา	15,776	15,736	31,512	10,202
- เทศบาลตำบลทากาสบเส้า	3,137	3,274	6,411	2,332
- เทศบาลตำบลทากาศ	1,909	2,032	3,941	1,400
อ.ลี้	30,282	29,323	59,605	17,063
- เทศบาลตำบลวังดิน	1,920	1,907	3,827	1,712
- เทศบาลตำบลแม่ดื่น	1,560	1,644	3,204	968
อ.ทุ่งหัวข้าง	8,472	8,267	16,739	4,742
- เทศบาลตำบลทุ่งหัวข้าง	1,122	1,074	2,196	799
อ.บ้านธิ	3,976	4,166	8,142	2,772
- เทศบาลตำบลบ้านธิ	4,695	4,964	9,659	3,322
กิ่ง อ. เวียงหนองล่อง	6,149	6,335	12,484	4,340
- เทศบาลตำบลวังผาง	3,337	3,546	6,883	2,278
รวมทั้งจังหวัด	200,136	208,905	409,041	137,220

ที่มา: ที่ทำการปกครองจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2546

สภาพสังคม

1. ด้านการศึกษา

จังหวัดลำพูนมีการจัดระบบการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน มีสถานศึกษาในระบบตั้งแต่อนุบาลถึงระดับอุดมศึกษา สามารถจำแนกการศึกษาได้ ดังนี้

- 1) การศึกษาในระบบโรงเรียน มีสถานศึกษาทั้งหมด 361 แห่ง แบ่งตามสังกัด ได้ ดังนี้
 - สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 1 รับผิดชอบดูแลสถานศึกษาในเขตอำเภอเมืองลำพูน อำเภอป่าซาง อำเภอแม่ทา และอำเภอบ้านธิ มีโรงเรียนในสังกัด 205 แห่ง (รวมโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 22 แห่ง) ปีการศึกษา 2547 มีจำนวนนักเรียน 48,901 คน มีครู จำนวน 2,995 คน บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 110 คน มีนักเรียนที่จบการศึกษาในปีการศึกษา 2546 จำนวน 8,301 คน แยกเป็นระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 3,295 คน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 2,981 คน และระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2,025 คน

- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน เขต 2 รับผิดชอบดูแลสถานศึกษาในเขตอำเภอบ้านโย่ง อำเภอหุ่งหัวช้าง และกิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง มีโรงเรียนในสังกัด 137 แห่ง (รวมโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน 6 แห่ง) ปีการศึก 2546 มีจำนวนนักเรียน 21,689 คน (ไม่รวมนักเรียนโรงเรียนพระปริยัติธรรม) มีครูจำนวน 1,071 คน บุคลากรทางการศึกษาจำนวน 48 คน มีนักเรียนที่จบการศึกษาในปีการศึกษา 2546 จำนวน 3,832 คน แยกเป็นระดับประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 2,092 คน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 1,098 คน ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 603 คน และ ปวช. จำนวน 39 คน

- สถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษา 4 แห่ง
- สังกัดกรมการศาสนา (ร.ร.พระปริยัติธรรมแผนกสามัญ) 10 แห่ง
- (มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย) 1 แห่ง
- สังกัดกองการศึกษาส่วนห้องถิน (เทศบาล) 4 แห่ง

2) การศึกษากองระบบโรงเรียน

2.1) งานของศูนย์การศึกษากองโรงเรียน มีดังนี้

- ศูนย์การศึกษากองโรงเรียนจังหวัด 1 แห่ง
- ศูนย์บริการการศึกษากองโรงเรียนอำเภอ 8 แห่ง
- ห้องสมุดประชาชนประจำจังหวัด 1 แห่ง
- ห้องสมุดประชาชนประจำอำเภอ 7 แห่ง
- ห้องสมุดประชาชนตำบล 2 แห่ง
- ที่อ่านหนังสือพิมพ์ประจำหมู่บ้าน 482 แห่ง
- ศูนย์การเรียนรู้นวนิยายประจำตำบล 51 แห่ง
- โรงเรียนผู้ให้เช่าในเรือนจำจังหวัดลำพูน 1 แห่ง

ที่มา : ศูนย์การศึกษากองโรงเรียนจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2547

2.2) แหล่งความรู้อื่น ๆ ได้แก่

- หอสมุดแห่งชาติ 1 แห่ง
- พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติหิวภูมิไชย 1 แห่ง
- พิพิธภัณฑ์เอกชน 1 แห่ง
- โบราณสถาน 15 แห่ง
- พิพิธภัณฑ์วัด 6 แห่ง

2. ศาสนา

จังหวัดลำพูนมีวัดทั้งหมด 454 วัด แยกเป็นธรรมยุต 3 วัด มหานิกาย 541 วัด พราหมาราม หลา 2 วัด วัดราชภูรี 452 วัด วิสุทโขคามสีมา 49 วัด จำนวนวัดร้าง 356 วัด จำนวนที่พักสงฆ์ 61 แห่ง

จำนวนพระภิกษุ 1,312 รูป จำนวนสามเณร 2,059 รูป จำนวนศิษย์วัด 368 คน ศูนย์พระพุทธศาสนาวันอาทิตย์ 39 แห่ง โรงเรียนพระปริยัติธรรม 71 แห่ง แยกเป็นแผนกสามัญศึกษา 11 แห่ง แผนกร่วมบาลี 60 แห่ง หน่วยอบรมประชาชนประจำตำบล 51 แห่ง ศูนย์อบรมเด็กก่ออุบัติเหตุในวัด 30 แห่ง มัสยิด 1 แห่ง และโบสถ์โปรเตสแตนท์ 4 แห่ง

จำนวนประชากรที่นับถือศาสนาต่างๆ พุทธศาสนา 405,192 คน คิดเป็นร้อยละ 99.06 ของจำนวนประชากรทั้งหมด คริสต์ศาสนา 2,545 คน ร้อยละ 0.62 อิสลามิกชน 250 คน ร้อยละ 0.06 พราหมณ์ 20 ร้อยละ 0.005 ชีกาฟ 19 คน ร้อยละ 0.004 อื่นๆ 1,015 คน ร้อยละ 0.251

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนธรรมจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2547

3. การบริการสาธารณสุข

ปี 2547 มีสถานบริการสาธารณสุขภาครัฐบาล เป็นโรงพยาบาล 7 แห่ง สถานีอนามัยขนาดใหญ่ 14 แห่ง สถานีอนามัยทั่วไป 57 แห่ง สำนักงานสุขภาพชุมชน 6 แห่ง และศูนย์บริการสาธารณสุขเทศบาล 1 แห่ง นอกจากนี้ยังมีสถานบริการสาธารณสุขเอกชนแบ่งเป็นโรงพยาบาลเอกชน 3 แห่ง คลินิก 59 แห่ง สถานพยาบาลผดุงครรภ์ 49 แห่ง เวชกรรมแผนโน้มูล 5 แห่ง เทคนิคการแพทย์ 4 แห่ง โดยมีจำนวนเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลของจังหวัดลำพูน ดังนี้ แพทย์ 60 คน ทันตแพทย์ 21 คน เภสัชกร 43 คน พยาบาลวิชาชีพ 503 คน พยาบาลเทคนิค 119 คน และเจ้าหน้าที่สถานีอนามัย 229 คน สัดส่วนแพทย์ต่อประชากรเท่ากับ 1:6,817 ทันตแพทย์ต่อประชากรเท่ากับ 1:19,478 เภสัชกรต่อประชากร 1:9,513 พยาบาลวิชาชีพ 1: 813 พยาบาลเทคนิค 1: 3,437 เจ้าหน้าที่สถานีอนามัย 1: 1,538

สาเหตุการตายของประชาชนในจังหวัดพบว่า อันดับ 1 คือ โรคมะเร็งทุกชนิด จำนวน 407 ราย คิดเป็นอัตรา 100.24 ต่อแสนประชากร อันดับ 2 คือ โรคภาวะภูมิคุ้มกันบกพร่องจากเชื้อไวรัส (HIV) จำนวน 320 ราย คิดเป็นอัตรา 78.81 ต่อแสนประชากร อันดับ 3 คือ โรคหัวใจ จำนวน 129 คน คิดเป็นอัตรา 31.77 ต่อแสนประชากร

ที่มา: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2547

4. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

สรุปสถิติคดีอาชญากรรมตั้งแต่ปี 2544-2546 และเดือนมกราคม - มิถุนายน 2547 จำนวน 5 กลุ่ม และผลการจับกุม มีดังนี้

ตารางที่ 4 คดีก่อสูมที่ 1 คดีอุกอาจกราจ์และสะเทือนขวัญ

ประเภทคดี	ปี 2544		ปี 2545		ปี 2546		ม.ค.-มิ.ย. 2547	
	รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	จับกุม
1. ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา	17	11	16	11	36	11	10	8
2. ปล้นทรัพย์	0	0	0	0	3	3	0	0
3. ชิงทรัพย์บ้าดเจ็บ	1	1	1	1	0	0	1	0
4. ชิงทรัพย์ไม่บ้าดเจ็บ	0	0	3	2	4	4	2	2
5. ลักพาเรียกค่าไถ่	0	0	0	0	0	0	0	0
6. วางแผน	2	1	3	2	1	0	2	1
รวมคดีก่อสูมที่ 1	20	13	23	16	44	18	15	11

ตารางที่ 5 คดีก่อสูมที่ 2 คดีประทุษร้ายต่อชีวิตร่างกายและเพศ

ประเภทคดี	ปี 2544		ปี 2545		ปี 2546		ม.ค.-มิ.ย. 2547	
	รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	จับกุม
1. ฆ่าผู้อื่นโดยเจตนา	17	11	16	11	36	11	10	8
2. ฆ่าผู้อื่นโดยไม่เจตนา	2	2	2	1	2	2	4	3
3. ทำให้ตายโดยประมาท	1	0	2	2	1	1	0	0
4. พยายามฆ่า	20	14	26	16	14	15	20	10
5. ทำร้ายร่างกาย	95	91	98	75	119	199	73	55
6. ข่มขืนกระทำชำเรา	19	17	17	13	9	14	8	11
รวมคดีก่อสูมที่ 2	154	135	161	118	181	242	115	87

ตารางที่ 6 คดีกลุ่มที่ 3 คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์

ประเภทคดี	ปี 2544		ปี 2545		ปี 2546		ม.ค.-มิ.ย. 2547	
	รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	จับกุม
1. ลักทรัพย์	259	153	257	133	273	147	175	75
2. วิ่งราวทรัพย์	7	6	4	3	7	14	8	4
3. รีดเคาระทรัพย์	0	0	0	0	0	0	0	0
4. กรวีซักทรัพย์	1	1	0	0	1	1	1	1
5. ชิงทรัพย์บادเจ๊บ	1	1	0	0	0	0	2	2
6. ชิงทรัพย์ไม่บัดเจ๊บ	0	0	3	2	4	4	2	2
7. ปล้นทรัพย์	0	0	0	0	3	3	0	0
8. รับของโจร	1	1	0	0	0	0	0	0
9. ทำให้เสียทรัพย์	28	19	27	18	43	31	13	8
รวมคดีกลุ่มที่ 3	297	181	291	156	331	200	201	92

ตารางที่ 7 คดีกลุ่มที่ 4 คดีที่น่าสนใจ

ประเภทคดี	ปี 2544		ปี 2545		ปี 2546		ม.ค.-มิ.ย. 2547	
	รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	จับกุม
1. โจกรกรรมรถจักรยานยนต์	50	22	64	9	61	17	26	6
2. โจกรกรรมรถยนต์	3	2	2	1	6	0	10	1
3. โจกรกรรมโคร-กระบือ	0	0	0	0	1	1	0	0
4. โจกรกรรมเครื่องมือ	2	2	0	0	3	1	1	1
การเกษตร								
5. ปล้น-ชิงรถยกโดยสาร	0	0	0	0	0	0	0	0
6. ปล้น-ชิงรถแท็กซี่	0	0	0	0	0	0	0	0
7. ข่มขืนและฆ่า	0	0	0	0	1	1	0	0
8. ลักพาเรียกค่าไถ่	0	0	0	0	0	0	0	0
9. ฉ้อโกงทรัพย์	28	15	24	6	32	12	17	0
10. ยักยอกทรัพย์	77	30	73	30	76	9	30	12
รวมคดีกลุ่มที่ 4	160	71	163	46	180	41	84	20

ตารางที่ 8 คดีกลุ่มที่ 5 คดีที่รัฐเป็นผู้เสียหาย

ประเภทคดี	ปี 2544		ปี 2545		ปี 2546		ม.ค.-มิ.ย. 2547	
	รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	จับกุม	รับแจ้ง	จับกุม
1. อาชญากรรมทางการเมือง	195	198	166	169	218	219	69	63
2. อาชญากรรมทางการค้า	5	5	2	2	3	3	1	1
3. วัตถุระเบิด	0	0	35	38	50	52	20	21
4. การพนันทั่วไป	244	819	261	662	284	101	192	607
5. การพนันสลากกินแบ่ง	145	146	90	97	147	148	50	49
รวมคดีกลุ่มที่ 5	1,842	2,375	1,489	1,942	1,179	997	435	828

ตารางที่ 9 อัตรากำลังเจ้าหน้าที่ตำรวจนายจังหวัดลำพูน

สังกัด	สัญญาบัตร (นาย)	平均 (นาย)	รวมแต่ละ สภ.
ภ.จว.ลำพูน	23	67	90
สภ.อ.เมือง	29	211	240
สภ.อ.ป่าชาง	12	115	127
สภ.อ.บ้านโป่ง	10	80	90
สภ.อ.ลี้	9	93	102
สภ.อ.บ้านธิ	9	61	70
สภ.อ.แม่ทา	9	83	92
สภ.อ.ทุ่งหัวข้าง	7	58	65
สภ.อ.กิงอ.เดียงหนองล่อง	8	74	82
สภ.ต.เหมืองจี้	5	56	61
สภ.ต.หากาศ	2	53	55
สภ.ต.ก้อ	1	15	16
นปพ.	0	35	35
รวมทั้งหมด (นาย)	124	1,001	1,125

อัตราส่วนเจ้าหน้าที่ต่ำรากต่อประชากร เท่ากับ 1: 351

ที่มา : ตัวรวจภูมิจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2547

สภาพทางเศรษฐกิจ

1. ผลิตภัณฑ์มวลรวม / รายได้ประชากร

ปี 2543 จังหวัดลำพูนมีมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม ณ ราคากลาง 29,954 ล้านบาท เพิ่มขึ้น จากปีก่อน คิดเป็นร้อยละ 8.53 ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าผลิตภัณฑ์ฯ สูงสุดคือ สาขารัฐสหกรรม 16,330 ล้านบาท คิดสัดส่วนเป็นร้อยละ 54.51 ของผลิตภัณฑ์มวลรวม เนื่องจากลำพูนเป็นที่ตั้งของนิคม อุตสาหกรรมภาคเหนือและสวนอุตสาหกรรมเครื่อสหพัฒน์ของเอกชน รองลงมาได้แก่ สาขาเกษตรกรรม มูลค่า 2,956 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 9.86 และสาขาที่มีมูลค่าสูงในลำดับที่ 3 ได้แก่ สาขาค้าส่งและค้าปลีก มูลค่า 2,759 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 9.21

สำหรับพืชทางแนวโน้มของผลิตภัณฑ์มวลรวมของจังหวัดลำพูนจะพบว่า ภาคที่มีอัตราการขยายตัวสูงในช่วง 7 ปีที่ผ่านมา (2536-2543) ได้แก่ ภาคการไฟฟ้าและประปาที่มีอัตราขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 14.27 ต่อปี รองลงมาได้แก่ ภาคอุตสาหกรรมเฉลี่ยร้อยละ 8.76 ต่อปี และภาคบริหารราชการและป้องกันประเทศเฉลี่ยร้อยละ 5.36 ต่อปี ในขณะที่ภาคเหมืองแร่และอุตสาหกรรมเฉลี่ยร้อยละ 4.14 ต่อปี ภาคเกษตรกรรมกับลดลงเฉลี่ยร้อยละ 3.58 ต่อปี และภาคการธนาคารประกันภัยและอสังหาริมทรัพย์ลดลงร้อยละ 3.45 ต่อปี ตามลำดับ

รายได้ต่อหัวปี 2543 ประชากรจังหวัดลำพูนมีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่อปีจำนวน 68,859 บาท สูงสุดเป็นอันดับที่ 1 ของภาคเหนือเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 8.28 ส่วนหนึ่งมาจากภาคที่ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดปรับตัวสูงขึ้น และจำนวนประชากรคงที่

ที่มา : กองบัญชีรายได้ประชาชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ

2. สินค้าที่สำคัญของจังหวัด

2.1 สินค้าเกษตร ที่สำคัญ คือ

ลำไย แหล่งผลิตที่สำคัญได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอป่าช้าง กิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง และอำเภอบ้านโย่

กระเทียม แหล่งผลิตสำคัญได้แก่ อำเภอบ้านโย่ อำเภอป่าช้าง และอำเภอจี้

หอยแดง แหล่งผลิตสำคัญได้แก่ อำเภอบ้านโย่ อำเภอป่าช้าง และอำเภอจี้

พืชผัก แหล่งผลิตสำคัญได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอบ้านโย่ และอำเภอป่าช้าง โดยลำพูนนับเป็นแหล่งผลิตพืชผักที่สำคัญของภาคเหนือ ผลผลิตส่วนหนึ่งจะป้อนเป็นวัตถุดิบแก่โรงงานอุตสาหกรรมแปรรูปและส่วนหนึ่งจะสู่สู่ตลาดในจังหวัดตามภาคต่างๆ

2.2 สินค้าหัตถกรรม

ผ้าฝ้ายทอมีอ นิยมทำกันทุกอำเภอเป็นอาชีพเสริมหลังจากเซร์วิสส์งานเกษตรกรรม ที่มีชื่อเสียงมากคือ อำเภอป่าซางโดยเฉพาะที่บ้านหนองเงือก หมู่ที่ 5 ตำบลแม่แรง ผ้าฝ้ายทอมีอของจังหวัดลำพูนทำกันในหลายถูกลักษณะ ทั้งผ้าพื้นสำหรับนำไปตัดเย็บผ้าชิน เสื้อผ้าสำเร็จรูป ตลอดจนอุปกรณ์เครื่องใช้ภายในบ้าน เช่น ผ้าปูโต๊ะ ที่ร่องแก้ว-ajan ฯลฯ ในด้านการจำหน่ายผ้าทอและผลิตภัณฑ์นั้น โดยทั่วไปอាមุนตตลาดใหญ่เป็นหลักคือ กรุงเทพฯ และเชียงใหม่

ผ้าไหมยกดอก โรงงานผลิตผ้าไหมยกดอกที่มีชื่อเสียงของจังหวัดลำพูนคือ โรงงานเพญศิริไหมไทย ซึ่งได้มีการปรับปรุงแบบด้านลวดลาย สีสัน โดยอาศัยลายผ้าน้ำสมัยโบราณประยุกต์ปรับปรุงประกอบกับผ้ามือที่ประณีต ทำให้ผ้าไหมยกดอกของลำพูนมีเอกลักษณ์ และมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักทั่วไป

ไม้แกะสลัก แหล่งผลิตที่สำคัญอยู่ในเขตอำเภอแม่ทา มีการแกะสลักไม้จำเจมีรากศิริเป็นรูปคนสัตว์ เครื่องใช้และเครื่องประดับภายในบ้านเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

เซรามิกส์ ถึงแม้ว่าจะมีโรงงานผลิตเพียงไม่กี่โรงงานแต่ก็สามารถสร้างมูลค่าในการจำหน่ายให้กับจังหวัดลำพูน โดยมีการส่งออกไปจำหน่ายทั่วโลกและต่างประเทศมูลค่าปีละหลายล้านบาท ผลิตภัณฑ์ส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะของเครื่องใช้ และเครื่องตกแต่งบ้านในลักษณะการเลียนแบบของโบราณ ซึ่งเป็นที่นิยมของชาวต่างประเทศ

2.3 สินค้าอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ได้แก่ สินค้าที่ผลิตจากโรงงานในเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือและส่วนอุตสาหกรรมบริษัทสหพัฒนาอินเตอร์ไฮลั๊ดจำกัด (มหาชน) ได้แก่ ชิ้นส่วนและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ ชิ้นส่วนและอุปกรณ์ อาหารและเครื่องดื่ม การแปรรูปพืชผลทางการเกษตร อัญมณีและเครื่องประดับเครื่องหนัง เสื้อผ้าสำเร็จรูป ฯลฯ

3. การเกษตรกรรม

จังหวัดลำพูนมีพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรรวม 613,634 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 21.79 ของพื้นที่จังหวัด มีเกษตรกร 71,995 คน คิดเป็นร้อยละ 52.47 ของครัวเรือนทั้งจังหวัด

ตารางที่ 10 การใช้พื้นที่เพื่อเกษตรกรรม ปี 2547

ประเภทพื้นที่	จำนวน (ไร่)	ร้อยละของพื้นที่จังหวัด	ร้อยละของพื้นที่การเกษตร
พื้นที่จังหวัด	2,815,675	100	-
พื้นที่การเกษตร	613,634	21.79	100
1 ที่นา	166,603	5.92	27.15
2 พืชไร่	93,267	3.31	15.20
3 ไม้ผล - ไม้ยืนต้น	290,864	10.33	47.40

4 พื้นที่ป่าไม้	28,276	1.00	4.61
5 ไม้ดอก – ไม้ประดับ	1,465	0.05	0.24
6 ที่เกษตรอื่นๆ	33,159	1.18	5.40

พื้นที่เกษตรกรรมส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าไม้ผลไม้ยืนต้น (47.40%) และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ส่วนทางกับพื้นที่นาซึ่งลดลงเรื่อยๆ เนื่องจากถูกใช้ไปในการปลูกไม้ผลไม้ยืนต้นและการอยู่อาศัยตลอดจนเพื่อการอุดหนุนสหกรณ์และบริการอื่นๆ

พื้นที่เศรษฐกิจ พื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญของจังหวัดลำพูน ที่ทำรายได้หลักให้เกษตรกรคือ ลำไย หอมแดงและกระเทียม รองลงมาได้แก่ พืชผัก ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ มะม่วง และพืชไร่อื่นๆ สำหรับข้าว นั้นส่วนใหญ่ปลูกเพื่อการบริโภคในจังหวัด ซึ่งยังต้องมีการนำเข้าจากต่างจังหวัดเพิ่มขึ้นด้วย

ตารางที่ 11 สถิติการผลิตพื้นที่เศรษฐกิจที่สำคัญปี 2545/2546

ชนิดพืช	พื้นที่ป่าไม้ (ไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ไร่)	ผลผลิต (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)
1. ลำไย	233,013	73,169	72,004	1,080
2. มะม่วง	24,420	20,252	15,261	183
3. ข้าวนาปี	157,705	147,204	83,278	541
4. ข้างนาปรัง	5,345	5,115	4,087	26
5. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	59,515	58,856	43,752	153
6. ถั่วเหลือง	1,180	1,177	276	2
7. ถั่วลิสง	7,280	7,277	2,111	15
8. มันฝรั่ง	1,862	1,711	5,727	46
9. ยาสูบพันธุ์เวอร์จิเนียร์	3,610	3,610	2,756	193
10. กระเทียม	10,677	10,508	8,995	225
11. หอมแดง	21,165	18,448	29,615	592
12. ข้างโพดฝักอ่อน	11,022	112,022	14,322	286
13. พืชผักอื่นๆ	34,012	31,134	48,063	577

- ลำไย มีพื้นที่ป่าไม้ทุกอำเภอและเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในปี 2547 มีพื้นที่ป่าไม้ 253,381 ไร่ ผลผลิต ประมาณ 219,366.83 ตัน ผลผลิตเฉลี่ย 1,624.8 กิโลกรัมต่อไร่ เกษตรกรจำนวน 49,084 ราย ซึ่งมี การเพาะปลูกลำไยเพิ่มขึ้นจากปี 2546 จำนวน 17,151 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 7.26 ของพื้นที่ทั้งหมดของปี 2546 (236,230 ไร่) ทั้งนี้ในปี 2547 จังหวัดลำพูนมีสภาพภูมิอากาศเอื้ออำนวยต่อการติดตอก สวยงามอาหารขนาดเย็นอย่างต่อเนื่องคุณภาพมีเฉลี่ย 15 องศาเซลเซียสติดต่อกันเป็นระยะเวลาต่อ แหล่งผลิตที่สำคัญที่ให้ผลผลิตมากที่สุดได้แก่ อำเภอเมืองลำพูน อำเภอป่าชาງ กิงอำเภอเวียงหนอง ล่อง และอำเภอป้านโย่

- กระทรวง ภาระการผลิตกระทรวงที่ยังไม่ตัดขาดในฤดูกาลผลิตปี 2546/47 มีพื้นที่ปลูกรวม 3,585 ไร่ ผลผลิตแห่งมัดจุกรวม 3,300 ตัน ผลผลิตน้อยกว่าปีก่อน 5,695 ตัน เนื่องจากเกษตรกรลดพื้นที่เพาะปลูก แหล่งผลิตที่สำคัญได้แก่ อำเภอบ้านโข่ง อำเภอลี้ เรียงตามลำดับ

- ห้อมแดง ภาระการผลิตห้อมแดง ฤดูกาลผลิตปี 2546/47 จะมีการเพาะปลูกประมาณ 3 ครั้งคือ ต้นฤดูฝน ปลายฤดูฝน และฤดูแล้ง ช่วงต้นฤดูฝนจะมีการเพาะปลูกน้อย ฤดูแล้งจะมีการเพาะปลูกมาก มีพื้นที่ปลูกรวม 10,735 ไร่ ผลผลิตแห่งมัดจุกรวม 16,481 ตัน แหล่งผลิตที่สำคัญได้แก่ อำเภอบ้านโข่ง อำเภอป่าช้าง และอำเภอลี้เรียงตามลำดับ

- พีชไว้และพีชผัก เป็นพืชที่มีโอกาสทางการตลาด เนื่องจากลำพูนมีโรงงานอุตสาหกรรมรองรับผลผลิต โดยเฉพาะผักนั้นลำพูนเป็นศูนย์กลางผักที่มีพ่อค้ามารับไปส่งยังต่างจังหวัดหลายฯ จังหวัด รวมทั้งกรุงเทพฯ

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ เดือนตุลาคม 2547

- ยางพารา เป็นพืชเศรษฐกิจตัวใหม่ที่มีการส่งเสริมการปลูกตามนโยบายของรัฐบาล ในการขยายพื้นที่การปลูกจากภาคใต้ไปสู่ภาคอื่นๆ ของประเทศไทย และขณะนี้มีการดำเนินการขยายพื้นที่ปลูกยางพาราได้ทุกภาคของประเทศไทยและได้ออนุมัติ “โครงการปลูกยางพาราเพื่อยกระดับรายได้และความมั่นคงให้แก่เกษตรกรในแหล่งปลูกยางใหม่ ระยะที่ 1 (พ.ศ. 2547-2549) ในเขตพื้นที่ภาคเหนือจำนวน 300,000 ไร่ จังหวัดลำพูนโดยผู้ว่าราชการจังหวัด (นายชรัส เสถียรนาม) เป็นจังหวัดหนึ่งที่ได้สนองนโยบายดังกล่าว โดยประกาศแจ้งให้เกษตรกรที่มีความประสงค์และสนใจในการปลูกยางพารา ซึ่งได้มีสมาชิกสมัครเข้าร่วมโครงการเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม- 30 กันยายน 2546 โดยกำหนดหลักเกณฑ์ให้เกษตรกรปลูกรายละไม่ต่ำกว่า 5 ไร่ และไม่เกิน 10 ไร่ ซึ่งปัจจุบันมีผู้เข้าร่วมโครงการรวมจำนวน 833 ราย เป็นพื้นที่ 7,272 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ 7 อำเภอ (ยกเว้นกิ่งอำเภอ เกียงหนองล่อง)

ที่มา : ศูนย์ปฏิบัติการลงเคราะห์สวนยางจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2547

การปลูกสัตว์ การเลี้ยงสัตว์จังหวัดลำพูน มีการประกอบธุรกิจฟาร์มเลี้ยงสัตว์มากขึ้น สัตว์ที่สำคัญมีดังนี้

- โคเนื้อ เลี้ยงมากที่อำเภอเมืองลำพูน อำเภอบ้านโข่ง และอำเภอลี้ พันธุ์โคส่วนใหญ่เป็นพันธุ์โคพื้นเมืองและโคลูกผสมพันธุ์บร้าham จากสถิติปีที่ผ่านมา มีจำนวนเพิ่มขึ้นเนื่องจากแรงจูงใจในด้านการตลาด ซึ่งชือขายง่าย มีราคาดี นอกจากนี้ยังมีการเลี้ยงโคพันธุ์ขาวลำพูนซึ่งเป็นโคที่มีลักษณะพิเศษท่อนรักษาไว้ เพราะปัจจุบันมีจำนวนลดลงเหลือไม่ถึง 300 ตัว

- โคนม ส่วนใหญ่จะเลี้ยงกันมากที่อำเภอบ้านธิ อำเภอแม่ท่า และอำเภอบ้านโข่ง สามารถผลิตน้ำนมติดบีดได้วันละ 16.5 ตัน และส่งเข้าโรงงานที่รับซื้อเพื่อแปรรูปเป็นนมพร้อมดื่มขายให้

ประชาชนในเขตภาคเหนือและภาคกลาง การเลี้ยงโคนมขณะนี้ความต้องการของตลาดมีมากกว่า น้ำนมที่ผลิตได้ แต่มีข้อจำกัดที่การส่งเสริมการเลี้ยงเนื่องจากการตลาดยังไม่เข้าระบบ ผู้เลี้ยงจะต้อง เลี้ยงกันเป็นกลุ่มก้อนต้องอยู่ใกล้แหล่งรับซื้อน้ำนมดิบ และต้องมีความอดทน ขยันขันแข็งสูง

- grade B อีกในพื้นที่อำเภอแม่ทา ลี้ และอำเภอเมืองลำพูน จากสถิติที่ผ่านมีแนวโน้ม ลดลงเนื่องจากอัตราการบริโภคกระปือสูงกว่าการเกิดขึ้นของ grade B จึงทำให้มีราคาสูงขึ้น

- สุกร ส่วนใหญ่จะเลี้ยงอยู่ที่อำเภอแม่ทา อำเภอเมืองลำพูน และอำเภอป้านhill ผลผลิตทั้งลูก สุกรและสุกรขุนจะนำไปจำหน่ายในพื้นที่และนอกพื้นที่โดยเฉพาะจังหวัดใหญ่ เช่น เชียงใหม่ และ ลำปาง เป็นต้น

- ไก่ เลี้ยงมากในพื้นที่อำเภอป่าชา้ง อำเภอเมืองลำพูน และอำเภอแม่ทา เป็นการเลี้ยงแบบ พาร์มใหญ่ใช้บริโภคในจังหวัดและขยายส่งจังหวัดใกล้เคียง สำหรับการเลี้ยงไก่พันธุ์พื้นเมืองมีการ เลี้ยงเกือบทุกครัวเรือนเพื่อบริโภคและเสริมรายได้ให้กับครอบครัว

สำหรับเกษตรกรรายย่อยในจังหวัดลำพูนประกอบอาชีพการเลี้ยงสัตว์เป็นรายได้เสริม โดยเฉพาะโคเนื้อและไก่พื้นเมืองซึ่งมีการเลี้ยงอยู่ทุกอำเภอและสามารถนำมาจำหน่ายในตลาดค้า สัตว์ที่หมู่ที่ 6 ตำบลลังผาง กิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน รายละเฉียดจำนวนสัตว์เลี้ยงแยก รายอำเภอ ปี 2546 มีดังนี้

ตารางที่ 12 จำนวนสัตว์เลี้ยงจังหวัดลำพูน จำแนกรายอำเภอ ปี 2546

อำเภอ	จำนวน	โคนม		โคเนื้อ		กระเบื้อง		สุกร		แพะ		เป็ด		ไก่		นกกระจอกเทศ		
		เกษตรกร	จำนวน	เกษตรกร	จำนวน	เกษตรกร	จำนวน	เกษตรกร	จำนวน	เกษตรกร	จำนวน	เกษตรกร	จำนวน	เกษตรกร	จำนวน(ตัว)	เกษตรกร	จำนวน	เกษตรกร
		ทั้งหมด	(ตัว)	ครัวเรือน	น(ตัว)	ครัวเรือน	จำนวน	เกษตรกร										
เมืองลำพูน	7,397	345	16	11,595	422	322	18	21,765	212	176	4	9,932	192	394,987	6,605	112	3	
ป่าซาง	4,460	-	-	1,311	291	3	1	8,650	59	-	-	6,032	157	414,600	3,772	-	-	
บ้านโนying ลี้	2,689	497	28	3,433	230	15	3	4,025	216	-	-	1,130	58	120,500	2,390	-	-	
แม่ทา	3,058	-	-	3,901	320	396	78	3,585	307	-	-	1,756	58	61,143	2,540	-	-	
ทุ่งหัวช้าง	2,267	-	-	2,391	318	162	34	3,150	153	-	-	699	36	54,840	1,970	-	-	
บ้านธิ	1,482	1,780	138	2,624	389	15	3	14,339	65	47	1	3,019	149	71,088	888	12	1	
กิง.อ.เวียงฯ	2,311	48	2	982	65	-	-	1,494	23	-	-	1,573	19	62,966	2,185	-	-	
รวม	26,558	3,178	223	29,188	2,337	2,129	285	116,146	1,312	238	6	25,059	711	1,321,166	22,812	174	5	

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ เดือนตุลาคม 2546

การประเมิน การเลี้ยงสัตว์น้ำของจังหวัดลำพูน มีพื้นที่การเลี้ยงประมาณ 2,2136 ไร่ กระจายอยู่ทุกอำเภอส่วนใหญ่เลี้ยงในบ่ออดินร่องสวนควบคู่ไปกับไม้ผลคือ ลำไย น้ำในบ่อหรือร่องสวนจะถูกนำไปใช้ในสวนลำไย ทำให้น้ำแห้งเร็ว ผลผลิตสัตว์น้ำจึงจับเร็วขึ้นปลาโดยไม่ได้ขนาดแต่ก็สามารถบริโภคภายในครัวเรือนและจำหน่ายเป็นรายได้เสริม

สำหรับภาระการณ์บริโภคปลาของจังหวัดลำพูนปัจจุบันต้องอาศัยปลาจากต่างจังหวัดเข้ามาจำหน่ายประมาณ 80% โดยปลาต่างๆ มาจากจังหวัดพะเยา เชียงราย สุโขทัย พิจิตร และนครสวรรค์ เป็นต้น ปลาอีก 20% มาจากการเลี้ยงปลาในกระชังที่พบมากในเขตอำเภอเมืองลำพูน อำเภอป่าชาง และจากการเลี้ยงปลาในบ่ออดิน บ่อซีเมนต์ บ่อพลาสติก และจากแม่น้ำแม่ท่า แม่น้ำลี้ และจากแหล่งชลประทานใหญ่ด้วย

การทำประมงที่ผิดกฎหมายตามแหล่งน้ำสาธารณะต่างๆ ก็ยังพบเห็นอยู่แต่ไม่มาก การใช้เครื่องมือประมงที่รุนแรง เช่น ระเบิดมีน้อยแต่การใช้เบตเตอร์ช็อกปลายังมีอยู่ตามแหล่งน้ำใหญ่ เช่น แม่น้ำปิง แม่น้ำกวง แม่น้ำท่าและแม่น้ำลี้ ซึ่งเป็นการเสริมรายได้ให้กับเกษตรกรอีกทางหนึ่ง อำเภอที่มีการทำประมงน้ำจืดได้แก่ อำเภอแม่ท่า ลี้ บ้านโย่ ป่าชาง และอำเภอเมืองลำพูน

ตารางที่ 13 แสดงหะเบียนผู้เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของจังหวัดลำพูน ปี 2547

ลำดับ	อำเภอ	การทำประมงสัตว์น้ำจืด		
		จำนวนครัวเรือน	จำนวนบ่อ	เนื้อที่ (ไร่)
1.	เมืองลำพูน	1,025	1,816	976
2.	ลี้	362	362	197
3.	แม่ท่า	1,030	1,058	435
4.	ป่าชาง	310	340	297
5.	บ้านธิ	172	172	143
6.	บ้านโย่	135	140	116
7.	ทุ่งหัวข้าง	216	220	38
8.	กิงอ.เวียงหนองล่อง	69	71	11
รวม		3,319	4,179	2,213

ตารางที่ 14 มูลค่าผลผลิตสัตว์น้ำจีดของจังหวัดปี 2546

สัตว์น้ำจีดเพาะเลี้ยง				การจับสัตว์น้ำจีดตามธรรมชาติ			
ชนิดปลา	ผลผลิต (กก.)	ราคา (บาท/กก.)	มูลค่าผลผลิต	ชนิดปลา	ผลผลิต (กก.)	ราคา (บาท/กก.)	มูลค่า
ปลานิล	176,530	38	6,708,140	ปลานิล	5,840	38	221,920
ปลาตะเพียน	51,270	30	1,538,100	ปลาตะเพียน	4,120	30	123,600
ปลาไน	39,850	30	1,195,500	ปลาไน	19,640	30	589,200
ปลาเยี่สกเทศ	32,770	30	983,100	ปลาเยี่สกเทศ	3,760	30	112,800
ปลาดุก	9,310	40	372,400	ปลาดุก	1,290	40	51,600
ปลานวลดжันทร์เทศ	13,110	30	393,000	ปลานวลดжันทร์เทศ	3,240	30	97,200
ปลาทับทิม	66,130	40	2,645,200	ปลาทับทิม	23,560	30	706,800
ปลาอื่นๆ	1,690	60	101,400	ปลาสวยงาม	3,520	30	105,600
สัตว์น้ำอื่นๆ	11,820	120	1,418,400	ปลาอื่นๆ	2,710	60	162,600
				สัตว์น้ำอื่นๆ	5,970	120	716,400
รวม	402,480		15,355,540	รวม	73,650		2,887,720

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2547

4. การใช้พื้นที่

ลักษณะดินในจังหวัดลำพูนเป็นดินภูเขาเนื่องจากภูมิประเทศเป็นภูเขา ภายในหุบเขามีที่ราบเล็กๆ ประกอบด้วยที่ราบลุ่มแม่น้ำ และที่ราบขั้นบันไดระดับต่างๆ ที่ราบท่อนี้เกิดจากการทับถมของตะกอนที่แม่น้ำพามา ในที่ราบลุ่มนักเป็นดินเหนียว ส่วนที่ราบขั้นบันไดมักเป็นดินร่วนหรือดินทราย

ดินจังหวัดลำพูนแบ่งได้เป็น 4 กลุ่มคือ

1. กลุ่มดินนาครอ卜คลุ่มพื้นที่ 10% ของจังหวัดในเขตคำເກມเมืองลำพูน และบริเวณที่ติดกับล้านนาปิง

2. กลุ่มดินตื้นcro卜คลุ่มพื้นที่ 25% ของจังหวัดบริเวณคำເກມเมือง คำເກມป้าชาง ตอนกลางจังหวัด บางส่วนของคำເກມบ้านโย่ และคำເກอลี้

3. กลุ่มดินไว้cro卜คลุ่มพื้นที่ 30 % ของจังหวัด บริเวณคำເກอลี้ บางส่วนในคำເກอบ้านโย่ คำເກอทุ่งหัวช้าง คำເກມเมืองลำพูน และคำເກອแม่ทา

4. กลุ่มดินภูเขาครอบคลุมพื้นที่ 35% ของจังหวัดทุกคำເກມ ยกเว้นกิ่งคำເກວិោយหนองล่อง ลักษณะดินโดยทั่วไปมีความอุดมสมบูรณ์อยู่ในเกณฑ์ปานกลางถึงค่อนข้างดี

การใช้ที่ดิน

1. การใช้ที่ดินในจังหวัดลำพูน สามารถจำแนกออกได้ ดังนี้

- พื้นที่ป่าไม้ ประมาณ 2,928.06 ตารางกิโลเมตร หรือ 1,830,038 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 64.58

ของพื้นที่จังหวัด

- พื้นที่เกษตรกรรม ประมาณ 613,634 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 21.79 ของพื้นที่จังหวัด

- พื้นที่อื่นๆ ซึ่งเป็นพื้นที่น้ำ ชุมชน ที่อยู่อาศัย นิคมอุตสาหกรรม สิ่งสาธารณูปโภค พื้นที่เหมือนแร่และอื่นๆ ประมาณ 372,504 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.23 ของพื้นที่จังหวัด

2. การใช้ที่ดินเพื่อเป็นที่ตั้งของชุมชนเมืองได้แก่ เทศบาลเมืองลำพูน และเทศบาลตำบลต่างๆ อีก 13 แห่ง ประมาณ 133.74 ตารางกิโลเมตร ส่วนใหญ่เป็นที่พักอาศัย สถานที่ราชการ สิ่งสาธารณูปโภค สิ่งบริการสาธารณูปโภค ศาสนสถานและสถานประกอบการค้า

3. การใช้ที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตร ประมาณ 613,634 ไร่ (พ.ศ. 2547) คิดเป็นร้อยละ 21.79 ของพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัดซึ่งใช้เพื่อการทำนา พืชไร่ การเพาะปลูก ไม้ผลและไม้ยืนต้น ปลูกพืชผักและปลูกไม้ดอกไม้ประดับ

พื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 9.27 ไร่ โดยที่คำເກอลี้มีพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรจำนวนมากที่สุดคือ ประมาณ 146,252 ไร่ และกิ่งคำເກວិោយหนองล่องมีน้อยที่สุดคือ ประมาณ 21,315 ไร่

การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร ส่วนใหญ่ของจังหวัดลำพูนใช้เป็นพื้นที่ป่าไม้ผลและไม้ยืนต้น ร้อยละ 47.40 รองลงมาใช้เป็นที่ทำการคิดเป็นร้อยละ 27.15 ใช้เป็นที่ปลูกไม้ดอกและไม้ประดับน้อยที่สุด 1,465 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.24 ของพื้นที่ถือครองเพื่อการเกษตรทั้งหมดของจังหวัด (ข้อมูลจากสำนักงานเกษตรจังหวัดลำพูน เดือนตุลาคม 2547)

5. การอุดสาหกรรม

จังหวัดลำพูนเป็นที่ตั้งมิตรภาพอุดสาหกรรมภาคเหนืออีกพื้นที่ประมาณ 1,788 ไร่ และพื้นที่ส่วนอุดสาหกรรมของเอกชน 1,200 ไร่ รวมทั้งโรงงานที่ตั้งอยู่นอกพื้นที่เขตมิตรภาพอุดสาหกรรมภาคเหนือซึ่งกระจายอยู่ในพื้นที่อำเภอต่างๆ ทุกอำเภอ ส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมืองลำพูน อำเภอป่าช้าง อำเภอแม่ทา ซึ่งเป็นโรงงานอุดสาหกรรมด้านการเกษตร รองลงมาจะเป็นอุดสาหกรรมแปรรูปไม้ ทั้งนี้เนื่องจาก 3 อำเภออยู่ไม่ไกลจากตัวจังหวัดลำพูนและมีอาณาเขตติดต่อกัน มีปัจจัยด้านวัตถุดิบในการผลิตด้านแรงงาน ด้านคุณภาพชั้นสูง และการติดต่อสื่อสาร ที่เอื้ออำนวยต่อการลงทุนด้านอุดสาหกรรมมากกว่าอำเภออื่น ส่วนใหญ่เป็นอุดสาหกรรมที่ต้องพึ่งพาวัตถุดิบ และทรัพยากรธรรมชาติในท้องถิ่นโดยเฉพาะวัตถุดิบทด้านการเกษตร

ปี 2547 จังหวัดลำพูนมีจำนวนโรงงานอุดสาหกรรมรวมทั้งหมด 803 โรงงาน มีเงินลงทุนรวม 70,593 ล้านบาท การจ้างงานรวม 57,763 คน แยกเป็น

1. โรงงานนอกเขตมิตรภาพอุดสาหกรรมภาคเหนือจำนวน 749 โรงงาน มีเงินลงทุนประมาณ 8,203 ล้านบาท มีคนงาน 16,584 คน (รวมบริษัทที่ตั้งในพื้นที่ส่วนอุดสาหกรรมเอกชนในเครือสหพัฒโนjnเตอร์ไฮล็อป จำกัด จำนวน 12 แห่ง เงินลงทุนประมาณ 1,700 ล้านบาท คนงาน 4,000 คน)

2. โรงงานที่ตั้งอยู่ในเขตมิตรภาพอุดสาหกรรมภาคเหนือที่เปิดดำเนินการ 64 โรงงาน มีเงินลงทุนประมาณ 92,390 ล้านบาท และมีแรงงานประมาณ 41,179 คน มีมูลค่าการส่งออกปี 2547 (ณ เดือนสิงหาคม 2547) จำนวน 55,667 ล้านบาท

สภาวะการลงทุนอุดสาหกรรมจังหวัดลำพูน

การลงทุนด้านอุดสาหกรรมนอกเขตมิตรภาพอุดสาหกรรมภาคเหนือ โดยพิจารณาจากจำนวนโรงงานอุดสาหกรรม จำนวนเงินลงทุน และจำนวนแรงงาน มีดังนี้

ตารางที่ 15 จำนวนโรงงาน จำนวนเงินลงทุนและจำนวนแรงงาน ตั้งแต่ปี 2541 – 2547

รายการ	ปี 2541	ปี 2542	ปี 2543	ปี 2544	ปี 2545	ปี 2546	ปี 2547
จำนวนโรงงาน(โรงงาน)	691	708	725	646	679	717	738
จำนวนเงินลงทุน(ล้านบาท)	5,000	5,236	5,319	5,669	7,026	7,922	8,033
จำนวนแรงงาน(คน)	12,136	12,531	12,817	13,351	14,604	15,814	16,084

สภากาражลงทุนด้านอุตสาหกรรมนอกเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ ในช่วงปี พ.ศ. 2541 – 2547 พบว่ามีอัตราการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง นับแต่ปี 2544 จำนวนโรงงาน เงินลงทุน และแรงงานเพิ่มขึ้น ทำให้สามารถคาดการณ์ได้ว่า ภาระการลงทุนด้านอุตสาหกรรมนอกเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือมีแนวโน้มในการขยายตัวเพิ่มขึ้น ทั้งในกิจการที่มีการลงทุนใหม่และการขยายกิจการเดิม เนื่องจากภาวะเศรษฐกิจที่ดีขึ้น

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2547

การส่งเสริมการลงทุนด้านอุตสาหกรรมของจังหวัดลำพูน

ตารางที่ 16 สรุปผลโครงการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน จังหวัดลำพูน ตั้งแต่ปี 2539 – 2547

ลำดับที่	ปี พ.ศ.	จำนวนโครงการ(ราย)	เงินลงทุน(บาท)	การจ้างแรงงาน(คน)
1	2539	16	3,576,563,000	5,264
2	2540	25	1,378,500,000	4,196
3	2541	24	3,108,018,000	4,550
4	2542	22	5,757,626,000	4,790
5	2543	22	9,258,377,000	8,250
6	2544	24	6,124,660,000	4,715
7	2545	23	2,733,770,000	5,178
8	2546	19	1,608,297,000	5,424
9	2547	6	573,884,000	797
รวม		181	34,119,350,000	43,164

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2547

จากการสำรวจของภาระการลงทุนในจังหวัดลำพูนระหว่างปี 2539–2547 (กลางปี) พบว่า จังหวัดลำพูนมีโครงการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนรวม 181 โครงการ หากพิจารณาจากจำนวนโครงการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนพบว่า ปี 2540 มีโครงการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนสูงสุดคือ 25 โครงการแต่จำนวนเงินที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนต่ำสุดเพียง 1,379 ล้านบาท ทั้งนี้เนื่องจากในปีดังกล่าวอยู่ในช่วงวิกฤติทางเศรษฐกิจ นักลงทุนเพิ่มความระมัดระวังในการลงทุนประกอบกับการส่งสินค้าออกจำหน่ายในต่างประเทศอยู่ในภาวะชะลอตัวเช่นเดียวกัน สำหรับปี 2543 ได้รับการส่งเสริมการลงทุนเป็นวงเงินสูงสุดมีโครงการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจำนวน 22 โครงการ จำนวนเงิน 9,258 ล้านบาท และมีการเพิ่มการจ้างแรงงานเกือบทุกแห่งในปี 2542

เนื่องจากในปีดังกล่าวภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยแย่ลงที่ดีขึ้นประกอบกับรัฐบาลมีนโยบายกระตุ้นเศรษฐกิจ มีโครงการและมาตรการเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจที่สำคัญหลายโครงการ เช่น โครงการสนับสนุนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) โครงการส่งเสริมเงินทุนก่อหนุน SMEs โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

สำหรับโรงงานที่ตั้งอยู่นอกเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จำนวน 749 โรงงานนั้น ส่วนใหญ่เป็นโรงงานอุตสาหกรรมการเกษตร โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 17 โรงงานที่ตั้งอยู่นอกเขตนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ

ที่	หมวดอุตสาหกรรม	จำนวน (โรงงาน)	จำนวนเงินทุน (บาท)	จำนวนแรงงาน (คน)
1.	อุตสาหกรรมการเกษตร	307	1,381,736,676	1,733
2.	อุตสาหกรรมอาหาร	36	1,152,050,813	1,427
3.	อุตสาหกรรมเครื่องดื่ม	1	85,145,795	230
4.	อุตสาหกรรมสิ่งทอ	7	65,237,500	506
5.	อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกาย	12	626,084,854	4,103
6.	อุตสาหกรรมเครื่องหนัง	3	250,744,000	890
7.	อุตสาหกรรมไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้	117	158,180,779	2,036
8.	อุตสาหกรรมเพื่อรักษาและเครื่องเรือน	46	136,023,000	1,001
9.	อุตสาหกรรมการค้าและผลิตภัณฑ์จากกระดาษ	3	80,900,000	238
10.	อุตสาหกรรมสิ่งพิมพ์	0	-	-
11.	อุตสาหกรรมเคมี	1	1,300,000	6
12.	อุตสาหกรรมปิโตรเคมีและผลิตภัณฑ์	1	15,107,000	20
13.	อุตสาหกรรมยาง	2	38,000,000	92
14.	อุตสาหกรรมพลาสติก	8	95,942,950	207
15.	อุตสาหกรรมโลหะ	69	445,771,726	956
16.	อุตสาหกรรมโลหะ	1	31,000,000	52
17.	อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์โลหะ	36	217,977,000	417
18.	อุตสาหกรรมเครื่องจักรกล	11	37,523,000	54
19.	อุตสาหกรรมไฟฟ้า	3	25,055,000	78
20.	อุตสาหกรรมขนส่ง	42	251,251,850	457
21.	อุตสาหกรรมอื่น ๆ	43	3,108,296,428	2,081
รวมทั้งสิ้น		749	8,203,328,371	16,584

ที่มา : สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2547

นิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ

นิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือจังหวัดลำพูนจัดตั้งเมื่อปี 2526 เพื่อสนองนโยบายตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ.2520-2524) ซึ่งกำหนดให้มีการกระจายการพัฒนาอุตสาหกรรมไปสู่ภูมิภาคต่างๆ เพื่อพัฒนาเป็นเมืองหลัก เมืองรองของภาคต่างๆ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) จึงได้มีโครงการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือขึ้นที่จังหวัดลำพูนเนื่องจากมีความเหมาะสมสมหดายประการ เช่น มีศักยภาพพร้อมด้านสาธารณูปโภค แรงงานวัสดุดีบทางการเกษตร ระบบสื่อสาร และการคมนาคม จึงได้มีการพัฒนาพื้นที่ริมถนนทางหลวงหมายเลข 11 ช่วงกิโลเมตรที่ 69-70 (ลำปาง-เชียงใหม่) ตำบลบ้านกลาง อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน มีเนื้อที่ประมาณ 1,788 ไร่ โดยเริ่มก่อสร้างและพัฒนาพื้นที่เมื่อเดือนเมษายน พ.ศ. 2526 และสร้างเสร็จในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2528 โดยใช้เงินทุนทั้งสิ้นประมาณ 438 ล้านบาท

1. สถานภาพการใช้พื้นที่ในนิคมอุตสาหกรรมฯ

ตารางที่ 18 สถานภาพการใช้ที่ดินในนิคมอุตสาหกรรมฯ

การใช้ที่ดิน	เนื้อที่ (ไร่)	ร้อยละของพื้นที่
1. เขตอุตสาหกรรมทั่วไป	351	19.63
2. เขตอุตสาหกรรมส่งออก	802	44.85
3. เขตพาณิชย์	78	4.38
4. เขตที่พักอาศัย	28	1.67
5. พื้นที่สาธารณะและสิ่งอำนวยความสะดวก	529	29.47
รวม	1,788	

2. สถานภาพการจ้างงานของงานที่เปิดดำเนินการในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ

ตารางที่ 19 แสดงสถานภาพการจ้างงานของงานที่เปิดดำเนินการในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จำแนกตาม ประเภทอุตสาหกรรม

ลำดับที่	ประเภทอุตสาหกรรม	จำนวนโรงงาน		จำนวนพนักงาน		ร้อยละ
		โรงงาน	ร้อยละ	รวม (คน)	ลักษณะ	
1	อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์	21	32.81	26,235	63.71	
2	อุตสาหกรรมการเกษตร	2	3.13	147	0.36	
3	อุตสาหกรรมอาหารและเครื่องดื่ม	10	15.63	885	2.15	
4	อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว	1	1.56	137	0.33	
5	อุตสาหกรรมชิ้นส่วนและอุปกรณ์	13	20.31	10,344	25.12	
6	อุตสาหกรรมแปรรูปไม้	2	3.13	541	1.31	
7	อุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ	6	9.37	2,400	5.83	
8	อุตสาหกรรมเครื่องหนัง	2	4.69	190	0.46	
9	อุตสาหกรรมอื่นๆ	6	9.37	300	0.73	
รวม		64	100	41,179	100	

3. มูลค่าเงินลงทุนและมูลค่าการส่งออก ระหว่างปี 2542-2547

ตารางที่ 20 มูลค่าเงินลงทุน และมูลค่าการส่งออก ระหว่างปี 2542-2547

พ.ศ.	มูลค่าการลงทุน (ล้านบาท)	มูลค่าการส่งออก (ล้านบาท)
2542	26,786	27,309
2543	42,438.58	40,105
2544	48,073	46,618
2545	56,442	46,708
2546	60,790	55,667
2547	62,390	31,116

ที่มา : สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ จังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2547

4. สัญชาติของนักลงทุนมี 18 สัญชาติ (เฉพาะโรงงานที่ดำเนินการแล้ว) เกาหลี ญี่ปุ่น ไต้หวัน ไทย เนเธอร์แลนด์ เบลเยียม ฝรั่งเศส มาเลเซีย สิงคโปร์ สวีเดน อิตาเลียน ออสเตรเลียน อิสราเอล อเมริกัน ย่องกง จีน และแคนาดา

5. ระบบสาธารณูปโภคและสิ่งอำนวยความสะดวกความสะอาดภายในนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ ถนนภายในนิคมอุตสาหกรรม ประกอบด้วยถนนสายปะราน ผิวจราจรเป็นแอสฟัลท์ติกคอนกรีต เขตทางกว้าง 40 เมตร ผิวจราจรกว้าง 12 เมตร ความยาว 6 กิโลเมตร และถนนสายรองผิวจราจรเป็นแอสฟัลท์ติกคอนกรีต เขตทางกว้าง 25 เมตร ผิวจราจรกว้าง 2 เมตร ความยาว 6.5 กิโลเมตร

ระบบประปา ปัจจุบันแหล่งน้ำดิบที่นิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือนำมาใช้ในการผลิตประปา เป็นน้ำผิวดินคือ ใช้น้ำดิบจากแม่น้ำกวางโดยการสูบน้ำจากแม่น้ำกวางเข้าไปกักเก็บในอ่างเก็บน้ำ ซึ่งมีพื้นที่อ่างขนาดประมาณ 70 ไร่ มีขนาดความจุประมาณ 600,000 ลูกบาศก์เมตร ระบบประปาเป็นระบบ Rapid Sand Filter ประกอบด้วยถังตะกอนประปาเบื้องต้น ถังกรอง ระบบฆ่าเชื้อโรค และระบบจ่ายประปาปัจจุบันมีขีดความสามารถในการผลิตประปาประมาณวันละ 14,100 ลูกบาศก์เมตร

ระบบบำบัดน้ำทิ้งส่วนกลาง มีหลักการคือ นำทิ้งจากโรงงานต่างๆ ภายในนิคมอุตสาหกรรม ภาคเหนือที่ฝ่านกระบวนการบำบัดเบื้องต้นจากโรงงาน หรือน้ำทิ้งที่มีคุณลักษณะของน้ำทิ้งไม่เกินค่ามาตรฐานที่การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยกำหนดและนำทิ้งจากกิจกรรมอื่นๆ จะให้รวมกันลงในท่อรับน้ำทิ้งรวมเพื่อเข้าสู่ระบบบำบัดน้ำทิ้งส่วนกลาง ซึ่งออกแบบเป็นระบบบ่อบำบัด (Pond หรือ Lagoon System) ซึ่งมีเนื้อที่รวมประมาณ 75 ไร่ ซึ่งปัจจุบันได้ดำเนินการปรับปรุงระบบบำบัดเป็น Aerated Lagoon โดยออกแบบให้สามารถรับน้ำทิ้งได้ปริมาณสูงสุดวันละ 12,000 ลูกบาศก์เมตร และรับอัตราภาระบรรจุสารอินทรีย์ (Organic Loading Rate) 6,000 KgBoD/วัน ระบบบำบัดน้ำทิ้งส่วนกลางประกอบด้วยบ่อบำบัด ซึ่งเป็นบ่อดินจำนวน 7 บ่อหลัก ดังนี้

บ่อบำบัดที่ 1 เรียก Aerated Pond มีขนาดพื้นที่ปอ 9.3 ไร่ (14,800 ตารางเมตร) ลึก 4 เมตร ความจุของบ่อ 59,520 ลูกบาศก์เมตร ระยะเวลาการกักเก็บน้ำ 4.96 วัน มีการติดตั้งเครื่องเติมอากาศแบบ Jet Aerators ขนาด 20 แรงม้า จำนวน 20 เครื่อง เพื่อทำหน้าที่ให้ออกซิเจนแก่แบคทีเรียในการกำจัดสิ่งสกปรกประเภทสารอินทรีย์ในน้ำทิ้ง

บ่อบำบัดที่ 2 เรียก Aerated Pond มีขนาดพื้นที่ปอ 3.1 ไร่ (4,800 ตารางเมตร) ลึก 2.5 เมตร ความจุของบ่อ 12,000 ลูกบาศก์เมตร ระยะเวลาการกักเก็บน้ำ 1 วัน มีการติดตั้งเครื่องเติมอากาศแบบ Jet Aerators ขนาด 20 แรงม้า จำนวน 8 เครื่อง เพื่อทำหน้าที่ให้ออกซิเจนแก่แบคทีเรียในการกำจัดสิ่งสกปรกประเภทสารอินทรีย์ในน้ำทิ้ง เพื่อลดภาระการทำงานของบ่อ 1 ซึ่งส่งผลทำให้ระบบบำบัดน้ำทิ้งส่วนกลางมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

บ่อบำบัดที่ 3 Facultative Pond มีขนาดพื้นที่บ่อ 11.35 ไร่ (19,000 ตารางเมตร) ลึก 2.5 เมตร ความจุของบ่อ 45,000 ลูกบาศก์เมตร ระยะเวลา กักเก็บน้ำ 3.75 วัน มีการทำงานของแบคทีเรียทั้งแบบใช้ออกซิเจนและไม่ใช้ออกซิเจนในการกำจัดสิ่งสกปรกประเภทสารอินทรีย์ที่หลงเหลือจากบ่อ 2 โดยกระบวนการทางธรรมชาติ

บ่อบำบัดที่ 4 Facultative Pond มีขนาดพื้นที่บ่อ 11.35 ไร่ (18,000 ตารางเมตร) ลึก 2.5 เมตร ความจุของบ่อ 45,000 ลูกบาศก์เมตร ระยะเวลา กักเก็บน้ำ 3.75 วัน มีการทำงานของแบคทีเรียทั้งแบบใช้ออกซิเจนและไม่ใช้ออกซิเจนในการกำจัดสิ่งสกปรกประเภทสารอินทรีย์ที่หลงเหลือจากบ่อ 2 โดยกระบวนการทางธรรมชาติ

บ่อบำบัดที่ 5 และบ่อบำบัดที่ 6 Oxidation Pond มีขนาดพื้นที่บ่อ 11 ไร่ (17,600 ตารางเมตร) และ 10.4 ไร่ (16,640 ตารางเมตร) ลึกบ่อละ 1.5 เมตร ความจุของบ่อ 26,400 ลูกบาศก์เมตร และ 24,960 ลูกบาศก์เมตร ระยะเวลา กักเก็บน้ำ 2.2 วัน และ 2.08 วัน มีการฆ่าเชื้อโดยอาศัยแสงแดด และมีการทำงานของแบคทีเรียแบบใช้ออกซิเจนในการกำจัดสิ่งสกปรกประเภทสารอินทรีย์โดยออกซิเจนจะได้จากการสัมผัสและการสังเคราะห์แสงของพืชน้ำ บริเวณจุดระบายน้ำจากบ่อที่ 6 เข้าไปยังบ่อที่ 7 มีระบบคลองวนเวียนที่มีการฆ่าเชื้อโดยใช้ออกซิเจน Oxidized สาหร่ายโดยใช้คลอริน เพื่อลดปริมาณของสาหร่ายที่จะเกิดขึ้น ซึ่งจะมีผลทำให้น้ำทึบที่ผ่านกระบวนการบำบัดแล้วสามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ได้

บ่อบำบัดที่ 7 Detention Reservoir มีขนาดพื้นที่บ่อ 18.3 ไร่ (29,280 ตารางเมตร) ความลึก 3.5 เมตร ความจุของบ่อ 102,480 ลูกบาศก์เมตร ระยะเวลา กักเก็บน้ำ 8.54 วัน เป็นบ่อพักน้ำฝนและน้ำที่ผ่านกระบวนการบำบัดแล้ว และมีคุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานตามประกาศของกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ก่อนที่จะระบายน้ำออกสู่แม่น้ำกว่างหรือนำไปใช้ประโยชน์อื่นๆ เช่น ใช้เป็นน้ำดื่มน้ำมัน

ระบบป้องกันน้ำท่วม ระบบระบายน้ำของนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือใช้ระบบวางระบายน้ำค่อนกรีต แบบวางเปิดตลอดแนวไปตามถนนภายในนิคมอุตสาหกรรมมีความยาวประมาณ 18.80 กิโลเมตร เป็นระบบป้องกันน้ำท่วมไปด้วยไนต์วัช นอกจากริมแม่น้ำยังแนวป้องกันน้ำท่วมเสริมโดยใช้เขื่อนดินพร้อมคูระบายน้ำโดยรอบ มีความยาวประมาณ 10 กิโลเมตร มีสถานีสูบน้ำเมื่อฝนตกทำการสูบน้ำออกสู่แม่น้ำกว่าง

ระบบไฟฟ้า เป็นระบบไฟฟ้าแรงสูง 3 เฟส ปริมาณไฟฟ้า 60 เมกะวัตต์ แรงดันไฟฟ้า 22 กิโลโวลต์ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเป็นผู้รับผิดชอบให้บริการจ่ายไฟฟ้าให้กับนิคมอุตสาหกรรมและโรงงานภายในนิคมอุตสาหกรรม โดยแยกระบบจ่ายออกจากการระบบจ่ายไฟฟ้าของชุมชน ทำให้การใช้ไฟฟ้าไม่มีผลกระทบกับการใช้ไฟฟ้าของชุมชน

ระบบกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุไม่ใช้แล้วที่ไม่เป็นอันตราย นิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือมี เตาเผา Müllfölyแบบอัตโนมัติขนาด 180 กิโลกรัม/ชั่วโมง จำนวน 1 เตา และกังหันอัตโนมัติขนาด 50 กิโลกรัม/ชั่วโมง จำนวน 1 เตา เพื่อใช้ในการจัดการขยะ Müllfölyหรือวัสดุที่ไม่ใช้แล้วประเภทไม่เป็น อันตรายที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมของสำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ และผู้ประกอบการที่มีความ ประสงค์จะใช้บริการ สำหรับสิ่งปฏิกูลหรือวัสดุไม่ใช้แล้วที่เป็นอันตรายมีระบบการควบคุม การกำกับ ดูแลให้เป็นไปตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ฉบับที่ 6 พ.ศ. 2540 นอกจากนี้ยังมีโรงพากาก อุตสาหกรรมที่ก่อสร้างขึ้นในเขตอุตสาหกรรมส่องออก ขนาดพื้นที่ 1,080 ตารางเมตร เพื่อให้บริการ ฝากเก็บกากอุตสาหกรรมของโรงงานเพื่อส่งไปกำจัด บำบัด หรือทำลาย ตามที่กฎหมายกำหนด

ที่มา : สำนักงานนิคมอุตสาหกรรมภาคเหนือ ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2547

สวนอุตสาหกรรมเครื่องสหพัฒน์ ลำพูน

สวนอุตสาหกรรมเครื่องสหพัฒน์ เป็นโครงการจัดสร้างพื้นที่เพื่อการอุตสาหกรรม โดยได้รับ การส่งเสริมจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน มีบริษัทสหพัฒนา อินเตอร์ ไฮดิ้ง จำกัด (มหาชน) เป็นเจ้าของโครงการ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะเน้นการลงทุนอุตสาหกรรมประเภทสิ่งทอ และ อุตสาหกรรมที่ไม่มีมลภาวะในพื้นที่แห่งนี้ ที่ตั้ง 189 หมู่ 15 ถนนเลี่ยงเมืองป้าชาง (สาย 116) ตำบลป่า สัก อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน มีระยะทางห่างจากอำเภอเมืองลำพูนประมาณ 6 กิโลเมตร โทรศัพท์ 0-5358-4072-4 โทรสาร 0-5358-4080 มีเนื้อที่ประมาณ 1,200 ไร่ โดยจำแนกเป็น

- พื้นที่อุตสาหกรรม	ประมาณ 650 ไร่
- พื้นที่สาธารณูปโภคและสันทนาการ	ประมาณ 550 ไร่

ปัจจุบันมีสถานประกอบการรวมทั้งสิ้น 12 บริษัท เงินลงทุน 1,700 ล้านบาท มีการจ้าง พนักงานรวมทั้งสิ้น 4,000 คน โดยมีรายชื่อบริษัทและกิจกรรม ดังนี้

1. บริษัทสหพัฒนาอินเตอร์ไฮดิ้ง จำกัด (มหาชน) กิจการจัดสร้างสวนอุตสาหกรรม
2. บริษัทธนูลักษณ์ จำกัด (มหาชน) ผลิตเครื่องหนัง
3. บริษัทไทยเพรสซิเดนท์ฟูดส์ จำกัด (มหาชน) ผลิตบะหมี่กึ่งสำเร็จรูป นามว่า
4. บริษัทนอร์ทเทิร์นเทคโนโลยี จำกัด ผลิตเครื่องจักรบรรจุของ อัตโนมัติและชิ้นส่วน
5. บริษัทغاโก้ลำพูน จำกัด ผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป “غاโก้”
6. บริษัทภัทยาลำพูน จำกัด ผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป “กุลสตรี”
7. บริษัทไบเกลเวร์ จำกัด ผลิตเครื่องหนัง
8. บริษัทพิทักษ์กิจ จำกัด กิจการวิเคราะห์ความปลอดภัย และรับเหมาก่อสร้าง
9. บริษัทไอ ซี ซี อินเตอร์เนชันแนล จำกัด (มหาชน) กิจการโภคดังเก็บสินค้า

10. บริษัทไทยชาคาเօະ เลช จำกัด กิจการหอผ้าถุงไน
 11. บริษัทแอบบีเครสท์(ประเทศไทย)จำกัด กิจการผลิตเครื่องหนัง
 12. บริษัทเอสซิก อินเตอร์เนชันแนล จำกัด(มหาชน) กิจการผลิตเครื่องประดับ
 - มีอาการให้เช่าเพื่อประกอบกิจการอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม สำหรับ
 บุคคลภายนอก และมีพื้นที่เปิดขายสำหรับบริษัทที่นำไป
 ที่มา: สำนักงานส่วนอุตสาหกรรมเครื่องสหபัณฑ์ ลำพูน ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2547

6. การพาณิชยกรรมและการบริการ

นิติบุคคล ปี 2547 จำนวนนิติบุคคลที่จดทะเบียนจัดตั้งใหม่ มีจำนวน 124 ราย ขณะที่การ
 จดทะเบียนเดิมนิติบุคคล มีจำนวน 47 ราย เปรียบเทียบ ปี 2546 ซึ่งมีการจดทะเบียนนิติบุคคล
 128 ราย จดทะเบียนเดิมกิจการ 49 ราย รวมนิติบุคคลที่คงอยู่ ณ เดือนสิงหาคม 2547 จำนวน
 1,214 ราย เพิ่มขึ้นจากปี 2546 ซึ่งมีจำนวน 1,119 ราย คิดเป็นร้อยละ 8.49

ทะเบียนพาณิชย์ จำนวนร้านค้าจดทะเบียนพาณิชย์ในเขตอำเภอเมืองลำพูน ในปี 2547
 จำนวนผู้จดทะเบียนพาณิชย์รวม 400 ราย เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 56.6 จดเลิกทะเบียนพาณิชย์
 จำนวน 18 ราย เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 13.9 คงค้างอยู่ ณ วันที่ 31 สิงหาคม 2547 จำนวน
 584 ราย โอนให้องค์กรบริหารส่วนจังหวัดลำพูน จำนวน 3,164 ราย

การประกันภัย ปี 2547 จังหวัดลำพูน มีบริษัทประกันชีวิตเข้ามาตั้งสำนักงานตัวแทน
 ประกันชีวิต จำนวน 2 แห่ง และสาขา 6 แห่ง ได้แก่

- สำนักงานตัวแทนบริษัท เอ. ไอ. เอ. จำกัด จังหวัดลำพูน ตัวบลในเมือง
- สำนักงานตัวแทนบริษัท เอ. ไอ. เอ. จำกัด จังหวัดลำพูน ตัวบลเวียงหนองล่อง
 สำนักงานสาขาประกันชีวิต 6 แห่ง ได้แก่
 - บริษัทเมืองไทยประกันชีวิต จำกัด สาขาลำพูน
 - บริษัทไทยสมุทร จำกัด สาขาลำพูน
 - บริษัทไทยสมุทร จำกัด สาขาบ้านโย่
 - บริษัทไทยประกันชีวิต จำกัด สาขาลำพูน
 - บริษัทไทยประกันชีวิต จำกัด สาขาบ้านโย่
 - สำนักงานตัวแทนบริษัท ไอ เอ จี เอ็ทน่า โอสถสภาประกันชีวิต จำกัด สาขาลำพูน

ประกันวินาศภัย มีสำนักงานตัวแทน 3 แห่ง นายหน้าประกัน 4 แห่ง ศูนย์รับแจ้งเหตุ 3 แห่ง
 และสาขา 1 แห่ง ประกอบด้วย

- สำนักงานตัวแทนบริษัทสัมพันธ์ประกันภัย จำกัด จำนวน 1 แห่ง
- สำนักงานตัวแทนบริษัทมิตรแท้ประกันภัย จำกัด จำนวน 1 แห่ง
- สำนักงานตัวแทนบริษัททนาภรณ์สากลประกันภัย จำกัด จำนวน 1 แห่ง

4. สำนักงานนายหน้าบริษัทภาคเนื้อประกันภัย จำกัด จำนวน 1 แห่ง
5. สำนักงานนายหน้าบริษัทวิริยะประกันภัย จำกัด จำนวน 1 แห่ง
- สาขาวิชาบริษัทประกันภัยนินาศภัย จำนวน 1 แห่ง คือ
1. บริษัทกลางคุ้มครองผู้ประสบภัยจากรถ จำกัด สาขาลำพูน
ศูนย์รับแจ้งเหตุอุบัติเหตุ 3 แห่ง คือ
 1. ศูนย์รับแจ้งเหตุบริษัทสัมพันธ์ประกันภัย จำกัด
 2. ศูนย์รับแจ้งเหตุบริษัทประกันภัยไทยวิวัฒน์ จำกัด
 3. ศูนย์รับแจ้งเหตุบริษัทไทยพัฒนาประกันภัย จำกัด
- ที่มา: สำนักงานประกันภัยจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม 2547

7. ด้านวัฒนธรรมชนบธรรมเนียมประเพณีและการท่องเที่ยว

จังหวัดลำพูนมีแหล่งข้อมูลความรู้ด้านวัฒนธรรม ดังนี้

- พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ จำนวน 1 แห่ง
- พิพิธภัณฑ์วัด จำนวน 6 แห่ง
- พิพิธภัณฑ์เอกสาร จำนวน 1 แห่ง
- ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัด จำนวน 1 แห่ง
- ศูนย์วัฒนธรรมอำเภอ จำนวน 6 แห่ง
- โบราณสถาน จำนวน 15 แห่ง

บุคลกรทางด้านวัฒนธรรมที่มีเกียรติประวัติและผลงานดีเด่นทางด้านศิลปกรรมและผลงานดีเด่นทางด้านวัฒนธรรมของชาติ จำนวน 4 คน

- พระครูเรพุวนพิทักษ์ สาขาช่างฝีมือ (การก่อสร้างปฏิมากรรม)
- นายปรีชาเกียรติ บุณยเกียรติ สาขาช่างฝีมือ (ทอผ้า)
- นายตาไหล กันทะวงศ์ สาขาช่างฝีมือ (ช่างซ่อม เสียงชีวิตแล้ว)
- นายอินสนธิ วงศ์สาม สาขาศศนศิลป์ (จิตรกรรม)

ด้านการสืบทอดวัฒนธรรม จากบรรพบุรุษถึงลูกหลานในปัจจุบัน ได้มีการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน ซึ่งได้มีการจัดการเรียนการสอนในชุมชนของตนเอง เช่น หมู่บ้าน โรงเรียน โดยได้เชิญบุคลากรที่มีความรู้ด้านวัฒนธรรม และมีความชำนาญด้านภูมิปัญญาของท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ กิจกรรมที่ได้ดำเนินการมีดังนี้

การเรียนการสอนในวัด 'ได้แก'

- การอ่านและเขียนอักษรพื้นเมือง
- การตีกลองหลวง
- การเรียนศิลปะการฟ้อนรำ เช่น ฟ้อนเล็บ ฟ้อนยอง ฟ้อนหริภูมิชัย

การเรียนการสอนในหมู่บ้านและสถานศึกษา ได้แก่

- การฝึกสอนคนตระพื้นเมือง เช่น สะล้อ ชือ ซีง
- การฝึกสอนจ้อย ค่าว ชือ
- การทดลองผ้าพื้นเมือง
- ช่างฝีมือ เช่น การแกะสลัก จักสาน

ขับรวมเนี่ยมประเพณีที่สำคัญ

1. ประเพณีสรงน้ำพระบรมราชดุหริภูมิชัย พระบรมราชดุหริภูมิชัยเป็นองค์พระราชาที่สำคัญของพุทธศาสนาในประเทศไทย เนื่องจากเป็นที่บรรจุพระอัฐิขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า อันประกอบด้วย พระอัฐิเป็นพระธาตุไม่ใช่ปูนประเสริฐ พระอัฐิเป็นพระทรวง พระอัฐิของคุลี และพระราชาดุอยอื่นๆ เต็มบาทหนึ่ง ซึ่งพระกัจจายะเป็นผู้นำมาประดิษฐานไว้ ประมาณพันกว่าปี และถือเป็นจอมเจดีย์องค์หนึ่งในจำนวน 8 องค์ ที่มีอายุเกิน 1,000 ปี ของประเทศไทย น้ำที่ใช้สรงจะเป็นน้ำศักดิ์สิทธิ์จากยอดดอยคำม้อ ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันออกของตัวเมืองไปประมาณ 10 กิโลเมตร และน้ำสรงพระราชทาน พร้อมเครื่องราชสักการะประจำปี

วัตถุประสงค์ของการจัดประเพณีสรงน้ำพระราชา

- 1) เพื่อเป็นการสักการะพระบรมราชดุชิ้งเป็นปูชนียสถานที่เก่าแก่ของวัดพระราชาดุหริภูมิชัย รวมมหาวิหาร เป็นโบราณสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ของชาวลำพูน และชาวพุทธทั่วไป
- 2) เพื่อสักการะพระบรมราชดุของพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
- 3) เพื่อเป็นการบูชาเสาหลักเมืองทั้งทั้งนี้ ประชาชนชาวลำพูนถือว่าเจดีย์พระบรมราชดุเป็นเสาหลักเมือง เมื่อทำพิธีสรงน้ำพระบรมราชดุฯ จึงได้ทำบูญเสาหลักเมืองด้วย

กิจกรรมสำคัญ จัดขึ้นในวันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 8 เหนือ หรือชาวเหนือเรียกว่า วันแปดเป็น (ราวดีอนพฤษภาคม) หรือวันวิสาขบูชา งานประเพณีสรงน้ำมักจะเริ่มตั้งแต่วันขึ้น 9 ค่ำ เป็นต้นไป ผู้คนจะหลั่งไหลงมาร่วมงาน ที่อยู่ห่างไกลกันเดินทางร่อนแรมอาศัยพักบ้านญาติมิหลายพากหlays แห่งทั้งคนพื้นเมือง ชาวเขา และต่างถิ่น มีการแต่งกายกันตามประเพณีท้องถิ่น กิจกรรมที่จัดขึ้นมีตลอด 7 วัน 7 คืน มีการแข่งขันตีกลองหลวง กลองบูชา การฟ้อนพื้นเมือง โคมวิสาขะ ฯลฯ ในส่วนของพิธีกรรมจะมีทั้งพิธีราชภูร์และพิธีหลวง คือ

พิธีราชภูร์ มีพิธีทำบูญตักบาตร และถวายภัตตาหารเพลแด่พระสงฆ์

พิธีหลวง จัดในช่วงป่ายโดยคนละข้าราชการนำโดยผู้ว่าราชการจังหวัด นำขบวนแห่น้ำสรงพระราชทานพร้อมเครื่องสักการะ และนำศักดิ์สิทธิ์ เพื่อประกอบพิธีทางศาสนาแล้วขกรอกันนำน้ำสรงโดยมีพราหมณ์ 8 คน อยู่บนเจดีย์พระบรมราชดุฯ รอบไป พระสงฆ์ทรงสมณศักดิ์เจริญชัยมงคลคลาด หลังจากนั้นจึงเปิดโอกาสให้พุทธศาสนาโดยทั่วไปนำน้ำมีน水流ป้ายรวมกันในสลงขึ้นสรงโดยวิธีขกรอกัน

2. ประเพณีทำบุญสลาภกัต (ตามก່າຍສລາກ) เป็นประเพณีถวายทานอุทิศแก่ผู้ตาย โดยจะจัดขึ้นเป็นประจำในวันເພື່ອນ 10 ຂອງທຸກປີ (ເດືອນ 12 ແນີປະມາມາດເດືອນກັນຍາຍນ) และສິ້ນສຸດໃນເດືອນ 11 (ເດືອນເກື່ອງເໜືອ) ຈະມີการຕານສລາກກັດໂດຍເຮີມທີ່ວັດພຣະຄາຕູ ກ່ອນເປັນວັດແຮກ ໂດຍນິມນົດພຣະມາຮັບສລາກກັດນຳກວ່າ 2,000 ຮູບ ວິທີຈັດສລາກເຈົ້າສຣັກຫາຈະເຂື່ອນເສັ້ນບອກເປັນອັກຂະຫຼິນເມື່ອງໃນໄບລານ ແລ້ວນໍາໄປເປົ້າກັນທີ່ໜັດກາຍໃນວິທາຮລວງ ເສຣົຈແລ້ວຈຶ່ງຮັບຄືລິ້ນເທັນເອົານິສັງສົກສາຫານສລາກແລະອຸປະໂລກນີ້ໃຫ້ພຣະສົງຜູ້ໃຫຍ່ 4 ຮູບເປັນຜູ້ຮັບສ່ວນແບ່ງກ່ອນ ແລ້ວຈຶ່ງຄວາຍແກ່ຫັວດຕ່າງໆ ແລ້ວວິກຸ່າສາມເນວຕ້ອງອຸນຸມເທນາ ເສຣົຈແລ້ວວິກຸ່າສາມເນວຕ້ອງນຳເສັ້ນສລາກໄປໜາເຈົ້າສຣັກຫາທີ່ນັ່ງອູ່ ຕາມທີ່ຕ່າງໆ ກອງສລາກໂດຍມາກຈັດເປັນຈະລອມໄສ່ໜ້ອ່າຂ້າວແລະອາຫາວສລາກກົດຈັກຕັ້ນກັບພຸຖາໝັກ ອ້ອຍເລື້ອັກເກັງ ພ້ອມຈັດທຳເປັນບ້ານເຮືອນສານດ້ວຍກະຣດາຊ ບາງຄຽກກົມມີສລາກໜຸ່ມສາວ ມີເສື້ອັກ ຈັດເປັນກັບພຸຖາໝັກ ເຮີກວ່າ ສລາກຍ້ອມຄືວ່າຄວາຍສລາກເສີຍກ່ອນແລ້ວ ຈຶ່ງແຕ່ງງານໄດ້

3. ประเพณีວັນສົງກຣານຕີ (ປີໃໝ່ເມື່ອງ) เป็นงานประเพณีທີ່ມີມາແຕ່ໂບຮານກາລຂອງກາຄເໜືອ ໂດຍຈະຈັດຂຶ້ນໃນກລາງເດືອນເມື່ອງຂອງທຸກປີວ່າມ 4 ວັນ ໂດຍມີກິຈກວມໃນຮ່ວ່າງເທັກສົງກຣານຕີ ດັ່ງນີ້

ວັນມහາສົງກຣານຕີ ອີ່ວັນສັ່ງຂາວລ່ອງ ຂຶ້ນມັກຈະຕຽບກັບວັນທີ 13 ເມື່ອງຂອງທຸກປີ ກິຈກວມໃນວັນນີ້ ປະຊາຊົນຈະທຳຄວາມສະອາດບ້ານເຮືອນທີ່ອູ່ອັກສົງ ຕລອດຈົນເຖິງເຄື່ອງນຸ່ງໜ່າຍແລະວ່າງກາຍຄືວ່າ ປະເທດສົງກຣານຕີໄດ້ກັບຄວາມສະເໜີຍດັ່ງນີ້ໄປ

ວັນແນວງ ຄືວ່າ ວັນທີ 14 ເມື່ອງ ໄນນີ້ມີປະກອບມົງຄລິດາ ປະຊາຊົນຈະນຳສິນຄ້າມາຈຳນ່າຍ ແລະຈັບຈ່າຍໜີ້ຂອງທີ່ຕ້ອງການ ເພື່ອນໍາໄປປະກອບອາຫາວທຳບຸນຸ່ງໃນວັນຮູ່ງຂຶ້ນຜູ້ຄົນໃນບ້ານຈະໜ່ວຍກັນປະກອບອາຫາວ ທຳຂັນນມ ຄືວ່າເປັນວັນທີວັນດາ ອີ່ວັນສຸກດີບ ຕອນປ່າຍປະຊາຊົນຈະພາກັນຂົນທຽມຈາກທ່ານໍ້າເຂົ້າວັດ

ວັນພູນວັນ ຄືວ່າ ວັນທີ 15 ເມື່ອງ ເພີ້ມເປັນວັນທີ່ສຸດຂອງປີ ປະຊາຊົນຈະພາກັນໄປທຳບຸນຸ່ງຕັກບາຕຽວທີ່ວັດ ກ່ອເຈື້ອຍທຽມ ແລະພົງເທັນ ປລ່ອຍນັກ ປລ່ອຍປລາ ລັກຫາສືລືເຈົ້າວຸງກວານາ ເປັນວັນເນີນຮົດນໍາດຳຫວພຣະສົງ ບົດາ ມາຮາດາ ຄຽບາອາຈາරຍ ຜູ້ທີ່ເຄົາພັນບົດຄືວ່າ

ວັນປາກປີ ຄືວ່າ ວັນທີ 16 ເມື່ອງ ເພີ້ມເປັນວັນແຮກຂອງປີ ຂ່າວເຫັນປະຊາຊົນຈະພາກັນໄປປຸ່ງໜ້າຂ້າວດເຄຣະທີ່ວັດ ໂດຍນຳເສື້ອັກເກັງສາມາຊີກຄຣອບຄຣວໄປດ້ວຍເພື່ອເຂົາອອງໄດ້ສະຕວງທີ່ເປັນກາຫະໄສ ເຄື່ອງນູ່ໜ້າ ວັດຈະມີຄຳກ່າລ່າວນູ່ໜ້າໄດ້ເຂົາພະເປົນການນຳພື້ນພາກໝາໃຫ້ ທັນນີ້ເພື່ອໃຫ້ອູ່ມີສຸຂະລົດປີ

4. ประเพณีລອຍກະທງ (ຢື່ເປິ່ງ) ເປັນປະເທດທີ່ສືບທອດມາແຕ່ໂບຮານຕຽບກັບວັນເພື່ອນຍື່ເໜືອ ຄືວ່າເປັນອົກລັກຂີຕສົມຍີຂອງໜ້າລ້ານນາ ເປັນວັນພຣະສຸດທ້າຍແທ່ງການພົງເທັນຕາມປະເທດ ແລະກຳນົດໃຫ້ເປັນວັນພົງເທັນມາຫາຈາຕິດ້ວຍ ຕາມວັດວາອາວາມ ບ້ານເຮືອນທີ່ໄປຈະຈຸດປະທິປົມໄພ ໂຄມ ຄ້າງ ໂຄມແຂວນ ປະດັບຕົກແຕ່ງປະຕູວັດ ປະຕູບ້ານ ເປັນປະຕູປໍາດ້ວຍເມື່ອວິຈິຕຣິສົດາ ກລາງວັນຈະຈຸດໂຄມລອຍ ກລາງຄືນຈະຈຸດບອກໄມ້ໄຟແລະພຸດ

ตามหลักฐานที่ค้นพบการลอยกระหงของล้านนาไทยกับสุโขทัยไม่ได้เกิดจากที่เดียวกันระหว่าง พ.ศ. 1440-1460 พระเจ้ากมลราชเสยราชย์ในคราวภูษายังนับเป็นราชกราที่ 21 แห่งจามเทววงศ์ได้เกิดโรคหัวตากโรค ผู้คนต่างพากันทิ้งบ้านเมืองไปอาศัยอยู่เมืองพุกาม เมืองสุธรรมนครและเมืองหงสาวดี ทิ้งให้นครภูษายังร้างเป็นเวลา 6 ปี เมื่อโรคร้ายสงบชาวเมืองภูษายังคงส่วนไม่สามารถเดินทางกลับมาได้เนื่องจากแก่ชรา และมีครอบครัวอยู่ที่เมืองตั้งกล่าว บางส่วนได้เดินทางกลับบ้านเมืองเดิม

ด้วยเหตุนี้ชนทั้งหลายที่มาอยู่ในภูษายังนรแแล้วเมื่อจะลึกถึงหมู่บ้านตัวอย่าง บิดามารดา ของเรารอยู่ในหงสาวดีนั้น ดังนี้ครัวทึ่งภูลักษณ์สมัยตามปี ตามเดือนแล้วชนทั้งหลายเหล่านั้นก็ลอยหาหนีไปอยู่ตามน้ำลำไปทางใต้ อุทิศให้หมู่บ้านตัวอยู่ทั้งหลายเหล่านั้น เมื่อคนทั้งหลายเหล่านั้นจะลึกถึงหมู่บ้านตัว มีบิดามารดา เป็นต้น ไม่อาจจะระงับความโศกไว้ได้ก็ร้องให้ครัวภูษามายังเรือนของตน จากริบของการที่ชนทั้งหลายเหล่านั้นได้กระทำแล้วในการกล่อน ยังประพฤติกันอยู่จนทุกวันนี้

ข้อความจากหนังสือจามเทววงศ์ข้างบนนี้เป็นเครื่องชี้ยืนยันให้เห็นว่า การลอยกระหงของล้านนาไทยอาศัยเหตุจากเรื่องดังกล่าว แต่ในเวลานั้นเข้าเรียกว่าการลอยของครัวเดียวครัวกินหรือข้าปลาอาหาร ไม่เรียกว่า ลอยไข่มด หรือลอยกระหงแต่ประการใด ซึ่งทั้งสองนี้เพิ่งจะมาเรียกันตอนหลังเท่านั้น เพราะคำทั้งสองคำนี้ไม่ใช่ภาษาล้านนา

5. ประเพณีทำบุญปอยหลวง คำว่า “ปอย” เป็นภาษาพม่าแปลว่า งานที่มีคนชุมนุมกัน ถ้ามีคนชุมนุมกันน้อยเรียกว่า ปอยน้อย ถ้าคนชุมนุมกันมากเรียกว่า ปอยหลวง เป็นประเพณีล้านนาไทยที่มีมาแต่โบราณ เมื่อสร้างสิ่งที่เป็นสาธารณประโยชน์หรือสิ่งที่เป็นสถา瓦ตุพะภิกขุสงฆ์แล้วเสร็จ จะจัดให้มีงานฉลอง เช่น อุโบสถ วิหาร ศาลา กำแพง หอไตร ฯลฯ ช่วงหลังอาจเป็นสิ่งสาธารณประโยชน์ เช่น ถนน โรงเรียน ฯลฯ

เมื่อประชุมครัวท้าผู้อุปถัมภ์ของวัดว่าจะจัดให้มีงานปอยทางวัดจะเตรียมทำความสะอาดหรือซ่อมแซมวัดขออนุญาตเจ้าคณะพิมพ์ใบภูกานิมนต์หัววัดอื่นๆ ที่เคยทำบุญถึงกัน ตั้งกรรมการดำเนินงานทุกแผนก ทางครัวท้าวัดก็จะบอกชาวบ้านว่ากับญาติโยมที่อยู่ใกล้มาร่วมทำบุญ เพื่อจัดเตรียมครัวทาน (สิ่งที่จะนำไปถวายทาน) ซึ่งจะทำขึ้นตามครัวท้าของแต่ละบ้าน เช่น ตู้ โต๊ะ เก้าอี้ ธรรมาสน์ ถังน้ำ ถ้วย ชาม เสื่อ กำลังมัง ช้อน ฯลฯ ปลายยอดของครัวทานจะทำเป็นไม้คีบอนบัดบีบไว้โดยไม่จำกัดจำนวน

กิจกรรม ก่อนวันงานจะมีการตานตุ้ง งานวันแรกจะมีการทำบุญตักบาตรอุทิศส่วนกุศลให้ผู้ตาย และนำข้าวของที่ใส่บาตรเตรียมเลี้ยงแขกในตอนกลางวัน งานวันแรกจะเป็นครัวทานประเพษถ้วย ชาม หม้อแกง เสื่อ คราพริก ฯลฯ เพื่อให้ของเหล่านี้ได้ใช้ในงานฉลอง รวมทั้งครัวทานจากหัววัดต่างๆ ทยอยเข้าวัด อาจจะมีสองวันแล้วแต่กำหนด กลางคืนมีฟังเทศน์ ฟังเบิกในวัด ผู้ที่ขอบ

การละเล่นกีฬาชุมตามอัธยาศัย รุ่งเข้าอีกวันจะมีการเรนทานถวายสิ่งที่ปลูกสร้างแก่พระสงฆ์ โดยอาจารย์ที่มีความชำนาญเมื่อกล่าวจบกถาถวายสิ่งของแก่พระสงฆ์ พระสงฆ์อนุโมทนา แล้วกรวดน้ำเป็นเสร็จพิธี

6. ประเพณีท่านข้าวใหม่ เป็นอีกประเพณีที่ชาวล้านนาปฏิบัติตามเดิมโบราณ คือ การให้ทานข้าว หรือผลไม้ที่เพิ่งเป็นในปีแรก หลังจากที่เก็บเกี่ยวข้าวในนาสำมาได้สุขงดงามแล้ว ก็จะนำข้าวใหม่ไปต้มแล้วนึ่งหุงสุกดีพร้อมอาหารไปถวายพระสงฆ์ จะตรงกับวันเพ็ญเดือน 4 (หนึ่ง) อยู่ในช่วงกลางฤดูหนาว

ที่มา : หนังสือวัฒนธรรมพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ เอกลักษณ์และภูมิปัญญาจังหวัดลำพูน

ภาษา มีภาษาพูดเป็นของตนเอง เรียกว่าคำเมือง และภาษาอยองซึ่งเป็นภาษาของชนพื้นเมืองดั้งเดิม ของเมืองลำพูน

การแต่งกาย มีลักษณะของชาวล้านนา คือ ชายผูกเส้นกางเกงสะดอ (กางเกงขา กีวะ) ส่วนเสื้อผ้าฝ่าย หรือ ผ้าเมือง คาดผ้าขาวม้าที่พุง ผู้หญิงผูกเชือก สวยงามเสื้อแขนยาวทัดดอกไม้ ปัจจุบันได้รับรองคให้แต่งชุดพื้นเมืองในวันศุกร์และงานประเพณีพื้นเมืองต่างๆ

การเล่นดนตรีและขับร้องดนตรีพื้นเมือง ใช้บรรเลงในงานมงคลต่างๆ และใช้ในการประกอบการพ่อน้ำ เช่น ระบำชอ เครื่องดนตรีประกอบด้วย สะล้อ ซอ ซึง ชลุย การกล่าวค่าว่า การร้องจួយ ซอ ซึง เป็นคำพื้นบ้านของทางภาคเหนือ

การแข่งขันตีกลองหลวง เป็นวัฒนธรรมเก่าแก่ของเมืองลำพูนจะมีการจัดแข่งขันในงานทำบุญประเพณีต่างๆ เช่น ปอยหลวง ปอยน้อย โดยการเอกลังไม้ขนาดใหญ่ของแต่ละวัดหรือหมู่บ้านออกมาระชันจังหวะลีลา และเสียงจากการตีกลองหลวง เพื่อให้คณะกรรมการเป็นผู้ตัดสิน

การท่องเที่ยว ลำพูนหรือนครหริภูมิใช้ในอดีตเป็นเมืองโบราณเก่าแก่ที่สุดในภาคเหนือ มีอายุกว่า 1,343 ปี มีโบราณสถาน โบราณวัตถุที่คงความดงามของศิลปกรรมหริภูมิอยู่อย่างมาก มีประเพณีวัฒนธรรม ตลอดจนวิถีชีวิตความเป็น อยู่ที่นำเสนอเจาะจงหมู่บ้านชาวอยุธยา หมู่บ้านชาวเขา ผู้คนเชื้อสาย นักท่องเที่ยวต่างประเทศท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม ทั้งที่เป็นสถานที่ท่องเที่ยวอยู่แล้วและมีศักยภาพพร้อมที่จะพัฒนาให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวอันควรแก่การอนุรักษ์และการจัดการอย่างเหมาะสม แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ประเภทธรรมชาติ ได้แก่ ดอยค้อบ่อน้ำศักดิ์สิทธิ์วัดปิงห่าง (อำเภอเมืองลำพูน) ถ้ำเอราวัณ (อำเภอป่าซาง) น้ำตกวังหลวงและถ้ำหลวง (อำเภอป่าสัก) อุทยานแห่งชาติแม่ปิง ถ้ำป่าไผ่และน้ำตกก้อนหลวง (อำเภอลี้) อุทยานแห่งชาติดอยขุนตาล อ่างเก็บน้ำแม่เส้า และถ้ำจำหมำฟ้า (อำเภอแม่ทา)

2. ประเภทใบรายงานสถาน ได้แก่

- วัดพระธาตุหริภุญชัยรวมมหาวิหาร วัดจามเทวี วัดพระยืน วัดมหาวัน วัดรวมนียาราม พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ อนุสาวรีย์พระนางจามเทวี อนุสาวรีย์ครูบาศรีวิชัย ถ้ำห้อง กู่ซ้าง กู่ม้า ร่องรอยกำแพง เมืองประดู่เมืองโบราณ ฯลฯ (อำเภอเมืองลำพูน)

- วัดพระพุทธบาทตาผ้า วัดพระนอนม่อนห้าง วัดเกาภากลาง (อำเภอป่าซาง)

- วัดพระเจ้าตนหลวง วัดตีนดอย วัดป้าป่วย (อำเภอบ้านโยว)

- วัดจอมสหศรีทรายมูลเมือง (วัดบ้านปาง) วัดพระธาตุห้าดวัง เวียงห้าหลัง

- วัดพระบาทหัวยต้ม วัดพระพุทธบาทพานนาม (อำเภอลี้)

- วัดดอยครัง วัดดอยแต่ ศาลเจ้าพ่อขุนตาล (อำเภอแม่ทา)

- พระธาตุดอยเรียง วัดห้วยไทร (อำเภอบ้านธิ)

- วัดโขงขาว แหล่งโบราณสถานบ้านเวียง (กิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง)

3. ประเภทวัฒนธรรม หมู่บ้านชาวเขา ผลผลิตและกิจกรรม วิถีชีวิต ได้แก่

- หมู่บ้านชาวยอง อำเภอเมือง, อำเภอป่าซาง และอำเภอบ้านธิ

- หมู่บ้านหนองห้องห้างคืน (สวนลำไย เทศกาลลำไย) อำเภอเมืองลำพูน

- บ้านหนองเงือก (หมู่บ้านทอผ้า) อำเภอป่าซาง

- หมู่บ้านกระเหรียงแม่ขะนาด แม่เหล็กใน อำเภอแม่ทา กระเหรียงบ้านป่าแป๊ อำเภอบ้านโยว และกระเหรียงพระบาทหัวยต้ม อำเภอลี้

8. งานและการจ้างงาน

ภาวะการมีงานทำ จากการสำรวจภาวะการทำงานของประชากรของจังหวัดลำพูนปัจจุบัน พบว่า มีจำนวนประชากรรวมทั้งสิ้น 446,936 คน เป็นผู้ที่มีอายุ 15 ปี ขึ้นไป ซึ่งอยู่ ในกำลังแรงงาน จำนวน 277,917 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 62.2 ของประชากรรวม มีผู้ที่ไม่อยู่ในกำลังแรงงาน 84,570 คน หรือคิดเป็นร้อยละ 18.92 และผู้ที่มีอายุต่ำกว่า 15 ปี จำนวน 84,449 คน คิดเป็นร้อยละ 18.90 สำหรับกลุ่มที่อยู่ในกำลังแรงงานทั้งหมด 277,917 คน นั้น แยกเป็น

1. ผู้มีงานทำ จำนวน 271,552 คน คิดเป็นอัตรา r้อยละ 97.71 ของผู้อยู่ในกำลังแรงงาน

2. ผู้ว่างงาน หมายถึงผู้ไม่มีงานทำ และพร้อมที่จะทำงานมีจำนวน 4,290 คน หรือคิดเป็น อัตราการว่างงาน ร้อยละ 1.54

3. ผู้ที่รอฤกุกาล หมายถึงผู้ที่ไม่ได้ทำงานและไม่พร้อมที่จะทำงาน เนื่องจากจะรอทำงานใน ฤกุกาลเพาะปลูกต่อไป มีจำนวน 2,075 คน คิดเป็นร้อยละ 0.75

การจำแนกอาชีพของผู้มีงานทำ

- งานภาคเกษตร	61,183 คน	คิดเป็นร้อยละ 22.5
---------------	-----------	--------------------

- แรงงานด้านฝีมือและธุรกิจอื่นๆ	57,007 คน	คิดเป็นร้อยละ	21.0
- แรงงานด้านการขายและการให้บริการ	47,617 คน	คิดเป็นร้อยละ	17.5
- แรงงานภาคอุตสาหกรรม	30,269 คน	คิดเป็นร้อยละ	11.1
- แรงงานภาคอื่นๆ	75,476 คน	คิดเป็นร้อยละ	27.15

ที่มา : สำนักงานสถิติจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2547

สถานการณ์ด้านแรงงานจังหวัดลำพูน ปี 2547 ในช่วงเดือนมกราคม – มิถุนายน 2547 การจ้างงานภาคเอกชนที่ผ่านบริหารจัดางานของรัฐ จากข้อมูลชี้ประมวลจากคอมพิวเตอร์ On-line ของกรมจัดางาน สรุปได้ว่า มีตำแหน่งงานว่างจำนวน 2,223 อัตรา มีผู้สมัครงานใหม่ 2,216 คน ผู้ได้รับการบรรจุงาน 477 คน คิดเป็นร้อยละ 21.52 ของผู้สมัครงานทั้งหมด

อาชีพที่มีความต้องการจ้างงานมาก คือ อาชีพงานพื้นฐาน รองลงมา คือ เสมียน เจ้าหน้าที่ซ่างเทคนิคและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง พนักงานบริการ พนักงานขายในร้านค้าและตลาด ในส่วนของผู้หางานทำสมัครงานในอาชีพงานพื้นฐาน รองลงมา คือ เสมียน เจ้าหน้าที่ซ่างเทคนิคและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง

การบรรจุงาน ในอาชีพงานพื้นฐานมีจำนวนมากที่สุด รองลงมา คือ เสมียน เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานโดยใช้มือในธุรกิจต่างๆ ตำแหน่งงานที่นายจ้างต้องการ เป็นตำแหน่งงานระดับมัธยมศึกษา 478 อัตรา และระดับ ปวช. 399 อัตรา รองลงมา คือ ระดับปริญญา 338 อัตรา และระดับ ปวส. 293 อัตรา

ด้านผู้สมัครงานมีระดับการศึกษามัธยมศึกษามากที่สุด 652 คน รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี 631 คน และ ปวส. 543 คน ผู้ได้งานทำมีการศึกษาระดับมัธยมศึกษามากที่สุด จำนวน 212 คน รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี 115 คน และระดับ ปวส. จำนวน 73 คน ตามลำดับ

ปัญหาด้านแรงงานที่สำคัญคือ ความไม่สอดคล้องกันของตลาดแรงงาน ตำแหน่งงานว่างที่ยังไม่ได้รับการบรรจุมีจำนวน 1,746 อัตรา คิดเป็นร้อยละ 78.26 ของตำแหน่งงานว่างทั้งหมด ส่วนใหญ่เป็นตำแหน่งไม่ระบุสุนทรียการศึกษา 469 อัตรา ระดับมัธยมศึกษา 267 อัตรา ระดับปริญญาตรี 223 อัตรา ระดับ ปวส. 220 อัตรา ซึ่งเป็นงานในอาชีพพนักงานบริการ พนักงานขายในร้านค้าและตลาด จำนวน 283 อัตรา ตำแหน่งงานอาชีพพื้นฐาน จำนวน 194 อัตรา ซ่างเทคนิคและผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้อง 181 อัตรา เสมียน เจ้าหน้าที่ 158 อัตรา ตามลำดับ

ด้านปัญหาแรงงานต่างด้าว การปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 27 เมษายน 2547 ที่เห็นชอบแนวทางการบริหารแรงงานต่างด้าวทั้งระบบ โดยให้แรงงานต่างด้าวมาเขียนทะเบียนระหว่างวันที่ 1-31 กรกฎาคม 2547 จังหวัดลำพูนมีแรงงานต่างด้าวมาเขียนทะเบียน จำนวน 4,162 คน เป็นสัญชาติพม่า จำนวน 4,122 คน สัญชาติลาว จำนวน 35 คน และสัญชาติกัมพูชา จำนวน 5 คน

สำหรับอาชีพที่นายจ้างแจ้งความประสงค์จะจ้างแรงงานต่างด้าวทำงานมีการขึ้นทำบัญชีไว้จำนวน 1,114 ราย ต้องการแรงงานต่างด้าวทำงานรวม 5,026 คน

ที่มา : สำนักงานจัดหางานจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2547

9. การเงิน/การคลัง

การเงิน จังหวัดลำพูนมีธนาคารที่เปิดทำการทั้งหมด 27 สาขา มีเงินฝากสาขาธนาคารพาณิชย์ปี 2546 เป็นจำนวน 661,752,418.17 บาท

ตารางที่ 21 แสดงสาขาธนาคารพาณิชย์ที่เปิดบริการในจังหวัดลำพูน ประจำปี พ.ศ. 2546

ลำดับที่	ธนาคาร	จำนวนสาขา	สาขา
1.	ธนาคารกรุงไทย	4	ลำพูน, บ้านโย่, เมือง, บ้านนิคมอุตสาหกรรม
2.	ธนาคารกรุงเทพ	2	ลำพูน, บ้านธิ
3.	ธนาคารกสิกรไทย	3	ลำพูน, ป้าชาง, ลี้
4.	ธนาคารไทยพาณิชย์	2	ย่ออยลำพูน, ป้าเหืว
5.	ธนาคารทหารไทย	1	ลำพูน
6.	ธนาคารนគรองทองถานไทย	1	ลำพูน
7.	ธนาคารกรุงศรีอยุธยา	1	ลำพูน
8.	ธนาคารเอเชีย	1	ป้าชาง
9.	ธนาคารออมสิน	3	ลำพูน, ป้าชาง, ลี้
10.	ธนาคารเพื่อ การเกษตรและ สหกรณ์การเกษตร สงเคราะห์	8	ลำพูน ป้าชาง ลี้ ป้าเหืว บ้านธิ บ้านโย่ เมือง และทุ่งหัวซ้าง
11.	ธนาคารอาคาร สงเคราะห์	1	ลำพูน
รวม		27	

การคลัง ปี 2546 จังหวัดลำพูนมีปริมาณเงินรับ – จ่ายที่ผ่านคลังจังหวัด แยกเป็น รายรับ 28,760,561,025.03 บาท เป็นรายจ่าย 28,667,965,137.98 บาท (รวมเงินค้างจ่ายทุกประเภทจากปีที่แล้วด้วย)

ตารางที่ 22 รายงานเงินรับ – จ่าย ตั้งแต่ ปี 2540-2546

ปีงบประมาณ	เงินรับ	เงินจ่าย
2540	21,906,791,473.30	22,377,534,306.29
2541	18,366,429,594.45	18,855,238,600.27
2542	19,478,491,781.14	19,215,048,116.94
2543	25,465,720,531.64	25,512,794,148.64
2544	20,779,696,000.44	21,684,808,758.90
2545	27,225,060,152.69	27,181,528,589.30
2546	28,760,561,025.03	28,667,965,137.98

ที่มา : สำนักงานคลังจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ เดือนตุลาคม 2546

ภาคีสรุปการ การจัดเก็บภาคีอกรของสำนักงานสรรพกรพื้นที่ลำพูน สำหรับ ปีงบประมาณ 2546 สามารถจัดเก็บฯ ได้รวมทั้งสิ้น 1,229.683 ล้านบาท (ไม่รวมภาคีส่วนห้องคืน จำนวน 25.653 ล้านบาท) สูงกว่าประมาณการฯ (ซึ่งกำหนดไว้ 1,133.849 ล้านบาท) จำนวน 95.834 ล้านบาท หรือร้อยละ 8.45 และ จัดเก็บได้ต่ำกว่าปีก่อน 220.27 ล้านบาท หรือต่ำไปร้อยละ 15.17 โดยจัดเก็บภาคีเงินได้บุคคลธรรมด้า ภาคีเงินได้นิติบุคคล ภาคีการค้า อากรแสตมป์ ได้สูง กว่าประมาณการและสูงกว่าปีก่อน ภาคีมูลค่าเพิ่มจัดเก็บได้ต่ำกว่าประมาณการและปีก่อน เนื่องจากค่าตอบแทนการขายสินค้าบางประเภทไม่ต้องนำรวมเป็นฐานภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาคีธุรกิจ เผาจะจัดเก็บได้ต่ำกว่าประมาณการ แต่สูงกว่าปีก่อน เนื่องจากการดำเนินติกรรมที่ดินเพิ่มขึ้น สำหรับการจัดเก็บภาคีปีงบประมาณ 2547 ข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม 2547 จัดเก็บได้ 1,404.663 บาท

ข้อมูลการจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรพกรพื้นที่ลำพูน
ตารางที่ 23 ข้อมูลการจัดเก็บภาษีอากรของสำนักงานสรพกรพื้นที่ลำพูน หน่วย : ล้านบาท

ประเภทภาษีอากร	ปีงบประมาณ 2546	ประมาณการจัดเก็บ		ผลการจัดเก็บภาษีอากร			
		ปีงบประมาณ	ณ	ปีงบประมาณ	ณ	ปีงบประมาณ	ปีงบประมาณ
		2542	2543	2544	2545	2546	
1. ภาษีเงินได้บุคคล ธรรมดा	484.042	317.693	352.862	427.934	456.778	552.184	
2. ภาษีเงินได้นิติ บุคคล	392.982	299.450	320.989	455.219	434.258	453.947	
3. ภาษีการค้า	0.000	0.989	0.005	0.010	0.015	0.019	
4. ภาษีมูลค่าเพิ่ม	229.841	234.593	176.241	388.454	533.956		
5. ภาษีธุรกิจเฉพาะ	9.120	26.365	15.065	8.326	8.545	8.885	
6. อากรแสตมป์	17.304	12.041	12.555	14.309	15.505	20.965	
7. รายได้อื่นๆ	0.561	0.957	0.704	0.537	0.653	0.650	
รวม	1,384.053	892.088	878.422	1,294.789	1,449.710	1,229.682	

ที่มา: สำนักงานสรพกรพื้นที่ลำพูน ข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม 2547

ภาษีสรรพสามิต ปีงบประมาณ 2546 สำนักงานสรรพสามิตพื้นที่ลำพูน ได้รับมอบหมาย
จากรัฐมนตรีให้จัดเก็บ จำนวน 2,567,200 บาท จัดเก็บรายได้ ได้ 4,626,853.71 บาท
สูงกว่าเป้าหมาย 2,059,653.71 บาท หรือร้อยละ 180.23 เมื่อเทียบกับปีงบประมาณ 2545
จัดเก็บได้สูงกว่า 3,732,381.59 บาท หรือร้อยละ 107.82 การจัดเก็บรายได้ปีงบประมาณ 2546
ส่วนที่จัดเก็บได้สูงกว่าเป้าหมาย คือ สุรา ภาษีสุราฯสูบ รถยนต์ดัดแปลง ไฟ รถจักรยานยนต์
ส่วนที่จัดเก็บได้ต่ำกว่าเป้าหมาย คือ ภาษีสนามกอล์ฟ เนื่องจากมีผู้ใช้บริการน้อย และภาษีจาก
เครื่องดื่ม เนื่องจากภาษีส่วนใหญ่จัดเก็บที่กรมสรรพสามิต และ โรงงานผู้ผลิตที่จังหวัดลำปาง
สำหรับปีงบประมาณ 2547 ณ เดือนสิงหาคม 2547 จัดเก็บได้ 14,141,059.52 บาท

สถิติการจัดเก็บรายได้สำนักงานสรรพสามิตจังหวัดลำพูน ปีงบประมาณ 2541-2546

ตารางที่ 24 สถิติการจัดเก็บรายได้สำนักงานสรรพสามิตจังหวัดลำพูน ปีงบประมาณ 2541-2547

สินค้าและบริการ	จัดเก็บได้จริง						
	ปี 2541	ปี 2542	ปี 2543	ปี 2544	ปี 2545	ปี 2546	ปี 2547
1. สุรา (ใบอนุญาต)	191,810.00	168,900.00	203,950.00	262,250.00	311,710.00	683,080.00	752,515.00
2. ภาษีสุรา	-	-	-	-	1,374,993.80	4,375,147.00	11,185,609.80
3. ยาสูบ	71,520.00	70,340.00	73,880.00	73,150.00	75,930.00	63,230.00	85,090.00
4. เครื่องดื่ม	34,100.58	25,274.00	118,459.00	231,233.46	14,796.46	227,665.69	7,923.00
5. ไฟ	1,420.00	1,360.00	1,440.00	1,440.00	1,460.00	1,380.00	1,060.00
6. เครื่องไฟฟ้า	-	-	2,700.00	2,158.26	2,100.00	-	-
7. ภายนต์	18,768.00	143,997.00	76,857.00	83,350.00	178,895.50	12,740.00	12,000.00
8. รถจักรยานยนต์	17,010.00	5,400.00	4,260.00	6,965.00	8,550.00	26,810.25	1,500.00
9. สนามกอล์ฟ	1,184,447.00	1,226,599.00	1,034,971.00	1,298,218.00	1,412,674.00	1,525,262.00	1,787,913.00
10. เบ็ดเตล็ด	-	-	-	-	-	-	-
10.1 สุรา	6,839.00	2,256.00	6,397.00	3,908.00	14,454.06	138,370.27	246,859.50
10.2 ยาสูบ	3,000.00	3,000.00	-	-	-	3,000.00	4,000.00
10.3 อื่นๆ	2,450.00	820.00	359,123.30	360.00	59,000.00	132,737.50	10,229.00
(ค่าปรับคดีสุรา/ยาสูบ)							
10.4 ค่าแสตมป์เครื่องดื่ม	-	5,400.00	3,784.00	4,320.00	4,320.00	4,320.00	360.00
10.5 แก้วเลคคริสตัล	-	-	-	-	2,788.76	-	-
10.6 ไนท์คลับและ迪สโก้เจ็ค	-	-	-	-	-	311.00	46,000.00
รวม	1,531,364.58	1,653,346.00	1,885,821.30	1,967,352.72	3,461,672.12	7,194,053.70	14,141,059.52

โครงการวิจัยเพื่อพัฒนาประชาคมด้านเด็กจังหวัดลำพูน มกราคม 2548

สหกรณ์ ปัจจุบันจังหวัดลำพูน มีสหกรณ์ 3 ประเภท รวม 51 สหกรณ์ จำนวนสมาชิก 79,421 คน แยกเป็น

1. ประเภทสหกรณ์การเกษตร	จำนวน 73	สหกรณ์	สมาชิก 70,725 คน
2. ประเภทสหกรณ์ออมทรัพย์	จำนวน 9	สหกรณ์	สามชิก 7,793 คน
3. ประเภทสหกรณ์บริการ	จำนวน 5	สหกรณ์	สมาชิก 903 คน

ตารางที่ 25 สรุปผลการดำเนินงานของสหกรณ์ในรอบปี 2546

ประเภทสหกรณ์	ปริมาณธุรกิจ	จำนวน สหกรณ์	จำนวน สมาชิก	ทุนเรือน หุ้น	เงิน สำรอง	เงิน รับฝาก	เงินให้ สมาชิกกู้ ซื้อ	ธุรกิจ ขาย	ธุรกิจ บริการ	ธุรกิจ แปรรูป	ทุน ดำเนินงาน	กำไรสุทธิ (ล้านบาท)
	(สหกรณ์)	(คน)	(ล้านบาท)	(ล้านบาท)	(ล้านบาท)	(ล้านบาท)	(ล้านบาท)	(ล้านบาท)	(ล้านบาท)	(ล้านบาท)	(ล้านบาท)	
สหกรณ์การเกษตร	37	73,753	239.595	80.192	357.726	427.395	168.640	250.681	56.793	-	1,064.994	1.753
สหกรณ์ออมทรัพย์	9	8,586	954.179	117.091	377.697	2,100.854	-	-	-	-	1,624.499	88.506
สหกรณ์บริการ	5	921	1.350	1.810	0.110	4.094	0.312	-	0.453	-	6.154	0.133
รวม	51	83,260	1,195.124	199.093	735.533	2,532.343	168.952	250.681	57.246	-	2,695.647	90.392

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ เดือนมีนาคม 2546

โครงสร้างพื้นฐาน

1. การไฟฟ้า

กระแสไฟฟ้าของ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดลำพูน ส่วนใหญ่สั่งซื้อมาจากสถานีจ่ายไฟจาก การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยซึ่งมีแหล่งผลิตที่สำคัญ 1 แห่ง คือ โรงไฟฟ้าแม่เมะ จังหวัดลำปาง การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดลำพูน สามารถให้บริการไฟฟ้าครอบคลุมพื้นที่ทั้ง 7 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ

การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดลำพูน มีสถานีจ่ายไฟอยู่ จำนวน 3 แห่ง

1. สถานีไฟฟ้าลำพูน 1 ตั้งอยู่ที่บ้านป่าเส้า ริมถนนสายลำพูน-เชียงใหม่ (สายเก่า)

2. สถานีไฟฟ้าลำพูน 1 ตั้งอยู่ตำบลคุไม่คง ริมถนนชุปเปอร์ไฮเวย์เชียงใหม่-ลำพูน

3. สถานีไฟฟ้าลำพูน 3 ตั้งอยู่ในสวนอุตสาหกรรมเครื่องสหพัฒน์ ถนนสายออมเมืองป้าชาง ในรอบปี 2547 มีไฟฟ้าครอบคลุมแล้ว 554 หมู่บ้าน 125,405 ครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 90.39 จากจำนวนครัวเรือนทั้งหมด 137,220 ครัวเรือน ปัจจุบันยังไม่มีไฟฟ้า 8 หมู่บ้าน ในส่วนที่ไม่สามารถดำเนินการได้เนื่องจากอยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติและเป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์ เพื่อเป็นการรองรับการใช้ไฟที่จะเพิ่มมากขึ้น ทางการไฟฟ้าฯ ยังมีโครงการปรับปรุงระบบจำหน่ายในเขตตัวเมืองขึ้นใหม่ทั้งหมด เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจ่ายไฟ และมั่นคงยิ่งขึ้น

ที่มา: การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2547

2. แหล่งน้ำ

การประปา สำนักงานประปาลำพูน มีกำลังผลิต 460 ลบ.ม./ชม. โดยใช้แหล่งน้ำจากบ่อ บาดาลและอ่างเก็บน้ำท่าสบเส้า โดยมีหน่วยบริการ 3 แห่ง คือ

1. หน่วยบริการลำพูน ใช้แหล่งน้ำจากบ่อ บาดาล ขนาดกำลังผลิต 320 ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง

2. หน่วยบริการท่าสบเส้า ใช้แหล่งน้ำจากอ่างเก็บน้ำท่าสบเส้า ขนาดกำลังผลิต 60 ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง

3. หน่วยบริการป้าชาง ใช้แหล่งน้ำจากบ่อ บาดาล ขนาดกำลังผลิต 80 ลูกบาศก์เมตร/ชั่วโมง

นอกจากนี้ยังมีสถานีจ่ายน้ำคุไม่คง อีก 1 แห่ง ซึ่งใช้แหล่งน้ำจากบ่อ บาดาลประปาลำพูน สำหรับ ปริมาณการผลิต การจำหน่ายการให้บริการแก่ประชาชนตั้งแต่ปี 2544-2547

ตารางที่ 26 ปริมาณการผลิต และการจำหน่ายการให้บริการแก่ประชาชน ตั้งแต่ปี 2545-2547

ปี	ปริมาณการผลิต (ลบ.ม.)	ปริมาณจำหน่าย (ลบ.ม.)	จำนวนผู้ใช้ ราย
2545	1,731,902	1,444,159	6,525
2546	1,601,735	1,518,738	6,749
2547	2,390,151	1,597,783	7,721

ที่มา: สำนักงานประปาจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2547

การชลประทาน จังหวัดลำพูนมีพื้นที่ชลประทาน โดยเป็นโครงการชลประทานขนาดใหญ่ 1 แห่ง พื้นที่ 59,000 ไร่ (โครงการฯ แม่กววง) โครงการชลประทานขนาดกลาง 9 แห่ง พื้นที่ 81,350 ไร่

- พื้นที่รับประโภตน์เป็นโครงการชลประทานขนาดเล็ก (117 แห่ง) พื้นที่ 153,127 ไร่
แหล่งน้ำในจังหวัด ได้จากแหล่งน้ำตามธรรมชาติลำน้ำปิง แม่ทา กวง และลี้ โดยมีอ่างเก็บน้ำขนาดกลางและขนาดเล็ก อ่างเก็บน้ำขนาดกลาง 4 แห่ง ความจุรวม 34 ล้านลูกบาศก์เมตร ปริมาณน้ำ 14 ล้านลูกบาศก์เมตร

- อ่างเก็บน้ำแม่สาน ตั้งอยู่ใน ต.ศรีบัวบาน อ.เมืองลำพูน จ.ลำพูน มีพื้นที่ 16,450 ไร่
- อ่างเก็บน้ำแม่ธิ ตั้งอยู่ใน ต.บ้านธิ อ.บ้านธิ จ.ลำพูน มีพื้นที่ 4,000 ไร่
- อ่างเก็บน้ำแม่ดีบ ตั้งอยู่ใน ต.มะเชือడេ อ.เมืองลำพูน จ.ลำพูน มีพื้นที่ 5,000 ไร่
- อ่างเก็บน้ำแม่เมย ตั้งอยู่ใน ต.ทาขุมเงิน อ.แม่ทา จ.ลำพูน มีพื้นที่ 3,000 ไร่
สำหรับอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก อยู่ในเขตพื้นที่อำเภอแม่ทา บ้านโข่ง ลี้ ทุ่งหัวซ้าง และป่าซาง รวม 38 แห่ง ความจุรวม 24 ล้านลูกบาศก์เมตร ปริมาณน้ำ 10 ล้านลูกบาศก์เมตร ป่าบ้าดาล 15,078 บ่อ บ่อน้ำตื้น 15,075 บ่อ สระเก็บน้ำ 855 แห่ง

ที่มา: โครงการชลประทานลำพูน ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2547

น้ำบาดาล ปัจจุบันได้มีประกาศกฎกระทรวงอุดตสาหกรรม ฉบับที่ 5 และฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2537) ออกและบังคับใช้ ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2537 บังคับใช้ให้ผู้ที่ต้องการเจ้าบ่อบาดาลและใช้น้ำบาดาล ต้องขออนุญาตจากกรมทรัพยากรธรรมชาติ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จังหวัดลำพูนได้มีการดำเนินงานรับคำขอ ออกใบอนุญาตเจ้าบ่อบาดาล และใบอนุญาตให้ใช้น้ำบาดาลแก่ผู้ใช้น้ำ ซึ่งมีผลการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. 2520 ในท้องที่จังหวัดลำพูน ตั้งแต่ปี 2543-2546 ดังนี้

ตารางที่ 27 ผลการดำเนินงานรับคำขอและออกใบอนุญาตเจ้าบ่อ蝙าดาล ปี 2543-2546

รายการ	ปี 2543	ปี 2544	ปี 2545	ปี 2546	รวม
1. ออกใบอนุญาต เจ้าบ่อ蝙าดาล					
- ประเภทอุปโภค-บริโภค*	4	3	2	25	34
- ประเภทธุรกิจ*	1	4	1	6	12
- ประเภทเกษตรกรรม*	3	1	-	24	28
2. ออกใบอนุญาตใช้บ่อ蝙าดาล					
- ประเภทอุปโภค-บริโภค*	1	1	2	65	69
- ประเภทธุรกิจ*	2	3	1	53	59
- ประเภทเกษตรกรรม*	3	-	-	41	44
3. รายได้จากการประกอบ กิจการน้ำบ่อดาล					
- ค่าธรรมเนียมน้ำบ่อดาล**	6,170.00	2,420.00	2,420.00	105,130.00	116,140.00
- ค่าใบอนุญาตน้ำบ่อดาล**	8,000.00	750.00	1,500.00	98,430.00	108,680.00
- ค่าใช้น้ำบ่อดาล**	1,934,988.7	2,156,849.39	2,156,905.71	2,365,841.09	8,708,584.90

หมายเหตุ : * หน่วย : บ่อ

** หน่วย : บาท

ที่มา: ฝ่ายทรัพยากรน้ำบ่อดาล สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูน

ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม 2546

3. การสื้อสาร

โทรศัพท์ ปัจจุบันมีสำนักงานบริการโทรศัพท์จังหวัดลำพูนที่เปิดบริการ 2 หน่วยคือ สำนักงานบริการโทรศัพท์ของ ทศท. จำนวน 2 แห่ง และ TT&T อีก 1 แห่ง โดยในส่วนของ ทศท. ได้แก่

1. ศูนย์บริการลูกค้าสาขาลำพูน รับผิดชอบ 7 ชุมชน คือ ชุมชนลำพูน อุโมงค์ นิคม อุดสาหกรรมภาคเหนือ แม่ท่า บ้านธิ ป่าสัก และหนองหนอง

2. ศูนย์บริการลูกค้าสาขาป้าช้าง รับผิดชอบ 8 ชุมชน คือ ชุมชนป้าช้าง ลี้ บ้านโย่ บ้านปวง บ้านเรือน หนองปลาสรวย ทุ่งหัวช้าง และศรีเตี้ย

ปัจจุบันมีจำนวนหมายเลขโทรศัพท์ที่ให้บริการทั้งหมด จำนวน 44,175 เลขหมาย แยกเป็น ทศท. 18,535 เลขหมาย และ TT&T 25,640 เลขหมาย ที่เปิดใช้แล้วทั้งหมด จำนวน 40,913 เลขหมาย จำนวนเลขหมายพร้อมให้บริการ คิดเป็นร้อยละ 10.81 (ไม่วรวมโทรศัพท์มือถือ)

ที่มา: บริษัท ทศท. คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน) ข้อมูล ณ เดือนมิถุนายน 2547

การไปรษณีย์

จังหวัดลำพูนมีที่ทำการไปรษณีย์โทรเลข 9 แห่ง ดังนี้

1. ที่ทำการไปรษณีย์ลำพูน
2. ที่ทำการไปรษณีย์อุโมงค์
3. ที่ทำการไปรษณีย์ป่าชาง
4. ที่ทำการไปรษณีย์ทากาศ
5. ที่ทำการไปรษณีย์บ้านธิ
6. ที่ทำการไปรษณีย์เม่ทา
7. ที่ทำการไปรษณีย์บ้านโง่
8. ที่ทำการไปรษณีย์ลี้
9. ที่ทำการไปรษณีย์ทุ่งหัวช้าง

ในส่วนการให้บริการโทรศัพท์สาธารณะและไปรษณีย์ อนุญาตให้เอกชนอีก 15 แห่ง ซึ่งให้บริการเกี่ยวกับโทรศัพท์ระหว่างประเทศ โทรศัพท์วิทยุติดตามตัว วิทยุเฉพาะกิจผ่านสถานีทวนสัญญาณเทเลกอร์ วงจรให้เช่าภายนอกประเทศไทย วงจรให้เช่าระหว่างประเทศเคลื่อนที่ระบบแอมป์ 800 แบบดิจิตอล โทรเลข และ ไทยแพค

นอกจากนี้ยังให้บริการรับฝากจดหมาย ณ ที่ทำการ และจัดตั้งตู้ไปรษณีย์ตามริมถนนและในเขตชุมชน โดยทำการทุกวันไม่เว้นวันหยุดราชการ ซึ่งระยะเวลาที่ไปรษณีย์ภัณฑ์ส่งถึงมือผู้รับ ไม่ว่าจะส่งไปหรือส่งมาจากที่ทำการแห่งอื่นมาถึงเป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพบริการที่การสื่อสารแห่งประเทศไทยกำหนด

ที่มา: ที่ทำการไปรษณีย์ลำพูน ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2547

4. การคมนาคมขนส่ง

เส้นทางการเดินทางติดต่อกับพื้นที่จังหวัดไกลั่นเดียง มี ดังนี้

ก. ทางรถยนต์

1. ติดต่อกับจังหวัดเชียงใหม่ ตามทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 11 ระยะทางประมาณ 33 กิโลเมตร (สายซุปเปอร์ไฮเวย์ ลำปาง - เชียงใหม่) และทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 106 ระยะทางประมาณ 26 กิโลเมตร

2. ติดต่อกับจังหวัดลำปาง โดยทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 11 ระยะทางประมาณ 70 กิโลเมตร และจากจังหวัดลำปางสามารถต่อไปจังหวัดพะ夷า และเชียงราย โดยอาศัยทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 11

3. ติดต่อกับจังหวัดเชียงราย โดยเดินทางจากจังหวัดลำพูนเข้าสู่จังหวัดเชียงใหม่แล้วไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1019 ระยะทางประมาณ 210 กิโลเมตร

4. ติดต่อกับจังหวัดแพร่และน่าน โดยอาศัยทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 11 ผ่านจังหวัดลำปาง จนถึงอำเภอเด่นชัยจังหวัดแพร่ และเดินทางเข้าสู่ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 101 สู่จังหวัดแพร่และน่าน ตามลำดับ

เส้นทางคมนาคมระหว่างอำเภอเมืองลำพูนกับอำเภออื่น ๆ

1. จากอำเภอเมืองลำพูนไปตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 106 ลงสู่ทิศใต้ประมาณ 11 กิโลเมตรก็จะถึงอำเภอป้าชาง และจากอำเภอป้าชางไปอีกประมาณ 29 กิโลเมตร ก็จะถึงอำเภอบ้านโยง และจากอำเภอบ้านโยงไปอีกประมาณ 65 กิโลเมตร ก็จะถึงอำเภอลี้ ซึ่งสามารถติดต่อกับอำเภอเติน จังหวัดลำปาง ระยะทางประมาณ 45 กิโลเมตร

2. จากอำเภอเมืองลำพูนตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 106 ลงสู่ทิศใต้ผ่านอำเภอป้าชาง และจากอำเภอป้าชางประมาณ 19 กิโลเมตร เลี้ยวเข้าสู่ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1184 (แม่อว - ทุ่งหัวช้าง) ไปอีกประมาณ 75 กิโลเมตร ก็จะถึงอำเภอทุ่งหัวช้าง

3. จากอำเภอเมืองลำพูนตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 11 ลงเป้าทางทิศใต้ ประมาณ 25 กิโลเมตรก็จะถึงอำเภอแม่ทา และหากขึ้นไปทางทิศเหนือโดยใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1147 ประมาณ 26 กิโลเมตร ก็จะถึงอำเภอบ้านธี

4. จากอำเภอเมืองลำพูน ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 106 ลงสู่ทิศใต้ผ่านอำเภอป้าชาง ถึงแยกสันห้างเดือ เข้าสู่ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1031 ก็จะเดินทางเข้าสู่กิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง รวมระยะทางประมาณ 45 กิโลเมตร

๔. ทางรถไฟฟ้า มีขบวนรถไฟฟ้าขึ้นและลงผ่านสถานีรถไฟฟ้าจังหวัดลำพูนเป็นรถขบวนสินค้า 6 ขบวน และรถโดยสาร 16 ขบวน โดยส่วนใหญ่แล้วจะจอดรับ-ส่งผู้โดยสารที่สถานีรถไฟฟ้าลำพูนทุกขบวน ระยะทางรถไฟฟ้าที่ผ่านจังหวัดมีความยาว 68 กิโลเมตร สถานีรถไฟฟ้าจังหวัดลำพูน มี 6 สถานี คือ สถานีรถไฟฟ้าเส้า ลำพูน หนองหล่ม ศากาแม่ทา ทากะนูก และขุนตาล ระยะทางจากลำพูนถึงกรุงเทพมหานครประมาณ 729 กิโลเมตร

ค.ทางอากาศ จังหวัดลำพูนไม่มีสนามบินเป็นของตนเองกินทางโดยเครื่องบินต้องอาศัยท่าอากาศยานจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งระยะเวลาในการเดินทางจากจังหวัดลำพูนไปท่าอากาศยานจังหวัดเชียงใหม่ประมาณ 30 นาที

ที่มา: สำนักงานขนส่งจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2547

5. การบริหาร

5.1 การบริหารราชการ จังหวัดลำพูนมีหน่วยงานราชการต่างๆ ที่บริหารราชการในพื้นที่ประกอบด้วย

1) หน่วยงานการบริหารราชการส่วนกลางที่มาปฏิบัติงานในเขตพื้นที่จังหวัดลำพูนรวมทั้งสิ้น 30 หน่วยงาน หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ 10 หน่วยงาน

2) หน่วยงานการบริหารราชการส่วนภูมิภาคเป็นส่วนราชการประจำจังหวัดซึ่งกระทรวงทบวง กรม ต่างๆ ได้ส่งมาปฏิบัติราชการในจังหวัด รวมทั้งสิ้น 28 หน่วยงาน

3) หน่วยงานการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น 59 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 44 แห่ง

4) องค์กรอิสระ 2 หน่วยงาน

ที่มา : สำนักงานจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2547

5.2 การเมือง ปัจจุบันการดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ. 2540 กฎหมายได้กำหนดให้เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งได้มีการออกข้อกำหนดของคณะกรรมการการเลือกตั้งจัดให้มีการแบ่งเขตเลือกตั้งใหม่ จากเดิมจังหวัดลำพูนมีเขตเลือกตั้งเดียว โดยใช้พื้นที่ทั้งจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้ง ปัจจุบันได้แบ่งเขตเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรออกเป็น 3 เขต แต่ละเขตมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้เขตละ 1 คน มีผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับการเลือกตั้งคือ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดลำพูน จำนวน 5 คน ซึ่งมีสำนักงานอยู่ ณ ศาลากลางจังหวัดลำพูน โดยมีพื้นที่ในแต่ละเขต ดังนี้

- เขตเลือกตั้งที่ 1 อำเภอเมืองลำพูน (ยกเว้น ต.มะเขือเจ)

- เขตเลือกตั้งที่ 2 อำเภอป่าช้าง อำเภอเมืองลำพูน (เฉพาะ ต.มะเขือเจ) อำเภอแม่ทา และ อำเภอป้านิ

- เขตเลือกตั้งที่ 3 อำเภอป้านิ อำเภอทุ่งหัวช้าง อำเภอลี้ และกิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 6 มกราคม 2544 จังหวัดลำพูน มีผู้มีสิทธิเลือกตั้ง จำนวน 306,187 คน มีผู้มาใช้สิทธิ จำนวน 256,513 คน คิดเป็นร้อยละ 83.78

ปัจจุบันมีสมาชิกกุฎិสภา 1 คน คือ นายสันต์ เพพมนี

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 4 คน ได้แก่

- เขต 1 นางสาวอภาภรณ์ พุทธปวน พรรคไทยรักไทย

- เขต 2 นายส่งวน พงษ์มณี พรรครักไทย

- เขต 3 นายทรงชัย วงศ์สวัสดิ์ พรรคราษฎร

ส.ส.ตามระบบบัญชีรายชื่อ 1 คน คือ นายสถาพร มณีรัตน์ พรรครักไทย

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ เดือนกันยายน

2547

6. ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ทรัพยากรน้ำ แหล่งน้ำธรรมชาติในจังหวัดลำพูน มีแม่น้ำที่สำคัญ 4 สาย ดังนี้

1. แม่น้ำปิง เป็นแม่น้ำสายสำคัญที่ใหญ่ที่สุดในหุบเขา ระหว่างทิวเขาถนนธงชัยกลางกับทิวเข้าปืน น้ำตะบันตก มีต้นน้ำอยู่ที่ดอยถ้ำวบในเทือกเขาเด่นลาว เขตตำบลแม่นะ อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ จากต้นกำเนิดแม่น้ำปิงไหลลงมาทิศใต้ผ่านเมืองเชียงใหม่ ลำพูน และไหลเข้าเขตจังหวัดตากไปบรรจบกับแม่น้ำวังที่อำเภอป้านิ จังหวัดตาก แล้วไหลต่อลงไปทางใต้ผ่านอำเภอเมืองกำแพงเพชร บรรจบกับ

แม่น้ำ源于ที่จังหวัดนครสวรรค์รวมเป็นแม่น้ำเจ้าพระยา โดยมีความยาวทั้งสิ้นประมาณ 715 กิโลเมตร ระยะทางที่แม่น้ำปิงไหลผ่านพื้นที่ในเขตจังหวัดเชียงใหม่และลำพูนมีความยาวประมาณ 335 กิโลเมตร และเป็นส่วนกันเขตแดนระหว่างจังหวัดเชียงใหม่และจังหวัดลำพูน ลงไปทางทิศใต้เป็นระยะทางยาวประมาณ 70 กิโลเมตร ในจังหวัดลำพูนน้ำที่ไหลลงสู่แม่น้ำปิง โดยเรียงจากเหนือจรดใต้ คือ น้ำแม่ท่า น้ำแม่กวาง แม่น้ำลี้ ห้วยแม่ตال ห้วยแม่หาด และน้ำแม่ก้อ นอกจากนี้ยังมีลำน้ำที่ไม่สืบต่อเป็นจำนวนมาก มากที่ไหลลงสู่แม่น้ำปิง สำหรับพื้นที่รับน้ำ (Catchment Area) ประมาณ 6,355 ตารางกิโลเมตร

2. น้ำแม่กวาง มีต้นน้ำอยู่ที่ดอยผึบันน้ำ (หรือดอยนางแก้ว) ดอยมด แล้วไหลไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ลงสู่ที่ราบเชียงใหม่-ลำพูน ผ่านอำเภอเมืองลำพูน และบรรจบกับแม่น้ำปิงที่บ้านสบatha อำเภอป้าช้าง จังหวัดลำพูน น้ำแม่กวางมีความยาวประมาณ 110 กิโลเมตร น้ำแม่กวางเป็นแม่น้ำที่สำคัญอีกสายหนึ่งในบริเวณที่ราบเชียงใหม่ - ลำพูน มีลำน้ำสาขาที่สำคัญคือ น้ำแม่ท่าและห้วยแม่สะแหง น้ำแม่กวางมีพื้นที่รับน้ำ (CATCHMENT AREA) ประมาณ 1,740 ตารางกิโลเมตร

3. น้ำแม่ท่า น้ำแม่ทามีต้นน้ำอยู่ที่ดอยขุนทาในเทือกเขาผึบันน้ำตะวันตก กิ่งอำเภอแม่่อน จังหวัดเชียงใหม่ ไหลผ่านที่ราบซึ่งนาไปด้วยภูเขาไปสู่อำเภอแม่ทาทางทิศใต้แล้วไหลลงสู่แม่น้ำปิงที่บ้านสบatha อำเภอป้าช้าง จังหวัดลำพูน น้ำแม่ท่าและห้วยแม่ทามน้ำแม่ท่ามีความยาวประมาณ 90 กม.

4. แม่น้ำลี้ แม่น้ำลี้มีต้นน้ำอยู่ที่ดอยสบเทม อำเภอทุ่งหัวช้าง จังหวัดลำพูน ไหลลงไปทางใต้ จนถึงบริเวณใกล้อำเภอลี้ จังหวัดเชียงใหม่ ไหลลงมาบรรจบกับแม่น้ำปิงที่บ้านวังสะแกง กิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน แม่น้ำลี้มีความยาวประมาณ 180 กิโลเมตร แม่น้ำลี้มีพื้นที่รับน้ำ (CATCHMENT AREA) ประมาณ 315 ตารางกิโลเมตร

นอกจากลำน้ำสาขาที่ก่อสร้างแล้ว ยังมีสาขา ลำห้วย จำนวนมากตามอำเภอต่างๆ ได้แก่

- น้ำสาบ ไหลผ่านอำเภอเมืองลำพูน
- น้ำเย็น ไหลผ่านอำเภอบ้านโย่
- น้ำออบ ไหลผ่านอำเภอบ้านโย่
- น้ำแม็ท ไหลป่าอำเภอบ้านธิ
- น้ำขนาด ไหลผ่านอำเภอแม่ท่า
- น้ำเมย ไหลผ่านอำเภอแม่ท่า
- น้ำแม่สะปัด ไหลผ่านอำเภอแม่ท่า

- น้ำแม่ตุ้ด แหล่งผ่านคำເກອມແມ່ທາ
 - น้ำแวน แหล่งผ่านคำເກອລື້
 - น้ำກົດ แหล่งผ่านคำເກອລື້
 และมีລຳຫວາງເລັກໆ ອີກຈຳນວນມາກໍ່ເປັນທາງນ້ຳທີ່ມີນ້ຳເຂົພາະໃນຄຸດຟູນ
ທຽບພຍາກປ່າໄນ້ พື້ນທີ່ໃນເຂດປ່າສົງວນແຮ່ງໜາຕີ ມີຈຳນວນ 10 ແຮ່ງ ຕື່ອ

ตารางที่ 28 พื้นที่ในเขตປ່າສົງວນແຮ່ງໜາຕີ

ลำดับที่	ชื่อປ່າສົງວນແຮ່ງໜາຕີ	เนื้อที่		หมายเหตุ
		ไร่	ตารางกิโลเมตร	
1.	ປ່າແມ່ນີ-ແມ່ຕົບແມ່ສາວ	119,375.00	191.00	ເມືອງລຳພູນ, ບ້ານນີ
2.	ປ່າແມ່ທາ	392,250.00	627.60	ແມ່ທາ
3.	ປ່າແມ່ອາວ	53,606.25	85.77	ປ່າຊາງ
4.	ປ່າບ້ານໂຍ່ງ	202,812.50	324.50	ບ້ານໂຍ່ງ
5.	ປ່າຫຸນແມ່ລື້	273,750.00	438.00	ຖຸ່ງຫວ້າຊາງ, ລື້
6.	ປ່າແມ່ຕິນ-ແມ່ແນຕ	294,350.00	470.96	ລື້
7.	ປ່າແມ່ລື້	167,032.00	267.2512	ລື້
8.	ປ່າແມ່ຫາດ-ແມ່ກົດ	275,000.00	440.00	ລື້
9.	ປ່າເໝືອງຈີ້-ສັນປ່າສັກ	12,656.00	20.2496	ເມືອງລຳພູນ
10.	ປ່າດອຍຫຸນຕາລ	39,206.25	62.73	ແມ່ທາ
รวม		*1,830,038.00	2,928.0608	

หมายเหตุ * ຈຳນວນເນື້ອທີ່ປ່າຄວບຄລຸມພື້ນທີ່ຈັງຫວັດຂ້າງເຄີຍດ້ວຍ

พื้นที่ในเขตอุทยานแห่งชาติ จำนวน 2 แห่ง คือ¹
ตารางที่ 29 พื้นที่ในเขตอุทยานแห่งชาติ

ลำดับที่	ชื่ออุทยานแห่งชาติ	เนื้อที่		หมายเหตุ ท้องที่อำเภอ
		ไร่	ตาราง กม.	
1.	ดอยขุนตาล (อยู่ในพื้นที่จังหวัดลำพูน)	159,556.25 (34,500.00)	255.29 (55.20)	อ.แม่ทา จ.ลำพูน อ.ห้างฉัตร จ.ลำปาง
2.	แม่ปิง (อยู่ในพื้นที่จังหวัดลำพูน)	626,875.00 (358,093.75)	1,003.00 (572.95)	อ.ดอยเต่า จ.เชียงใหม่ อ.สามเงา จ.ตาก
ทั้ง 2 แห่งอยู่ในท้องที่จังหวัดลำพูน				
392,593.75 ไร่ หรือ 628.15 ตร.กม.				
รวม		786,431.25 (392,593.75)	1,258.29 (628.15)	

พื้นที่เขตอุทยานพันธุ์สัตว์ป่า จำนวน 1 แห่ง คือ เขตอุทยานพันธุ์สัตว์ป่าดอยผาเมือง (ลำพูน - ลำปาง) เนื้อที่ 366,250 ไร่ หรือ 586 ตารางกิโลเมตร (อยู่ในพื้นที่จังหวัดลำพูน 276,949 ไร่ หรือ 443.12 ตารางกิโลเมตร)

พื้นที่วนอุทยาน จำนวน 1 แห่ง คือ วนอุทยานดอยเวียงแก้ว เนื้อที่ประมาณ 26,050 ไร่ หรือ 41.68 ตารางกิโลเมตร อยู่ในท้องที่อำเภอลี้ จังหวัดลำพูน

ที่มา: สำนักงานป่าไม้จังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ เดือนกันยายน 2547

ทรัพยากรウェ่อร่าด

ในเขตท้องที่จังหวัดลำพูนมีชนิดแร่ที่สำรวจพบในปัจจุบัน จำนวน 17 ชนิดได้แก่ แร่ถ่านหิน แร่ฟลูออิට แร่มังกานีส แร่พลว แร่เฟลเดสปาร์ แร่ดินขาว แร่บอร์เลลล์ แร่ตะกั่ว แร่สังกะสี แร่ดีบุก แร่เบิร์ต แร่แคลลิไซต์ แร่ฟอสฟेट แร่ทองคำ หินอ่อน หินอุตสาหกรรมชนิดหินปูนเพื่อ อุตสาหกรรมก่อสร้างและหินประดับชนิดหินปูน โดยแหล่งแร่แต่ละชนิดมีการสำรวจพบในพื้นที่ต่างๆ ของจังหวัดลำพูน ดังนี้

1. แหล่งแร่ถ่านหิน (ลิกไนต์) สำรวจพบในเขตอำเภอลี้ ที่ตำบลลี้ ตำบลลดดคำ ตำบลนาทราย และในเขตอำเภอทุ่งหัวช้าง ที่ตำบลบ้านปวง

2. แหล่งแร่ฟลูออิට สำรวจพบในเขตอำเภอแม่ทา ที่ตำบลท่าขุมเงิน ตำบลทากาด ในเขต อำเภอป้านโยง ที่ตำบลป้าพลู ตำบลป้านโยง และในเขตอำเภอป้าซาง ที่ตำบลนครเจดีย์

3. แหล่งแร่แมงกานีส สำรวจพบในเขตคำເກອລີ້ ທີ່ຕຳບລແມ່ລານ ຕຳບລແມ່ຕິນ ຕຳບລປາໄຟ ຕຳບລສະວິຫັຍ ຕຳບລກ້ອມໃນເຂດຕຳເກອປ້າຊາງ ທີ່ຕຳບລນຄຣາຈີ່ຢ ແລະໃນເຂດຕຳເກອບ້ານໂຍ່ງ ທີ່ຕຳບລປາພຸດ

4. แหล่งแร່ພລວງ ສໍາວັດພບໃນເຂດຕຳເກອແມ່ທາ ທີ່ຕຳບລທາໝູມເງິນ ຕຳບລທາສບເສົາ

5. แหล่งแร່ເຟລົດສປາຣ໌ສໍາວັດພບໃນເຂດຕຳເກອລີ້ ທີ່ຕຳບລສະວິຫັຍ

6. แหล่งแร່ດິນຂາວ ສໍາວັດພບໃນເຂດຕຳເກອລີ້ ທີ່ຕຳບລດົງດໍາ ແລະໃນເຂດຕຳເກອທຸ່ງໜ້າຊາງ ທີ່ຕຳບລນ້ານປວງ

7. แหล่งแร່ບອລເຄລຍ໌ສໍາວັດພບໃນເຂດຕຳເກອລີ້ ທີ່ຕຳບລດົງດໍາ ແລະໃນເຂດຕຳເກອທຸ່ງໜ້າຊາງ ທີ່ຕຳບລນ້ານປວງ

8. แหล่งแร່ຕະກ້ວ ສໍາວັດພບໃນເຂດຕຳເກອລີ້ ທີ່ຕຳບລສະວິຫັຍ

9. แหล่งแร່ສັກະສື ສໍາວັດພບໃນເຂດຕຳເກອລີ້ ທີ່ຕຳບລສະວິຫັຍ

10. แหล่งแร່ແບໄຣຕ໌ສໍາວັດພບໃນເຂດຕຳເກອລີ້ ທີ່ຕຳບລສະວິຫັຍ

11. แหล่งහິນອ່ອນ ສໍາວັດພບໃນເຂດຕຳເກອລີ້ ທີ່ຕຳບລແມ່ລາຍ ຕຳບລລີ້ ແລະໃນເຂດຕຳເກອບ້ານໂຍ່ງ ທີ່ຕຳບລປາພຸດ ຕຳບລນ້ານໂຍ່ງ

12. แหล่งහິນອຸດສາຫກຮົມໜິດທິນປູນ ເພື່ອອຸດສາຫກຮົມກ່ອສ້າງ ສໍາວັດພບໃນເຂດຕຳເກອແມ່ທາ ທີ່ຕຳບລທາໝູມເງິນ ໃນເຂດຕຳເກອບ້ານໂຍ່ງ ທີ່ຕຳບລປາພຸດ ຕຳບລນ້ານໂຍ່ງ ໃນເຂດຕຳເກອລີ້ ຕຳບລສະວິຫັຍ ຕຳບລແມ່ຕິນ ຕຳບລແມ່ລານ ຕຳບລປາໄຟ ຕຳບລລີ້ ແລະໃນເຂດຕຳເກອປ້າຊາງ ທີ່ຕຳບລນຄຣາຈີ່ຢ

13. แหล่งກິນປະດັບໜິດທິນປູນ ສໍາວັດພບໃນເຂດຕຳເກອບ້ານໂຍ່ງ ທີ່ຕຳບລປາພຸດ ແລະໃນເຂດຕຳເກອລີ້ ທີ່ຕຳບລແມ່ຕິນ ຕຳບລສະວິຫັຍ ຕຳບລປາໄຟ ຕຳບລແມ່ລານ

14. แหล่งแร່ແຄລໄໝຫົດ ສໍາວັດພບໃນເຂດຕຳເກອບ້ານໂຍ່ງ ທີ່ຕຳບລປາພຸດ ແລະໃນເຂດຕຳເກອລີ້ ທີ່ຕຳບລແມ່ລານ

15. แหล่งแร່ຝອສເຟຕ ສໍາວັດພບໃນເຂດຕຳເກອແມ່ທາ ທີ່ຕຳບລທາໝູມເງິນ ແລະໃນເຂດຕຳເກອລີ້ ທີ່ຕຳບລປາໄຟ

16. แหล่งแร່ເືັ້ນຖຸກ ສໍາວັດພບໃນເຂດຕຳເກອລີ້ ທີ່ຕຳບລແມ່ຕິນ

17. แหล่งแร່ເກົ່າກົ່າ ສໍາວັດພບໃນເຂດຕຳເກອລີ້ ທີ່ຕຳບລດົງດໍາ

ບັນຍານໃນເຂດທົ່ວທີ່ຈັງກັດລຳພູນ ມີເໜືອງແຮ່ໜິດຕ່າງໆ ທີ່ຍັງເປີດທຳການເໜືອງອູ້ ຈຳນວນ 21 ເໜືອງ ຈຳນວນປະທານບັດ 44 ແປລງ ແປ່ງເປັນ ດັ່ງນີ້

- ແຮ່ຕ່ານທີ່ (ລິກໄນຕ໌) ຈຳນວນ 9 ເໜືອງ ປະທານບັດ 32 ແປລງ ທີ່ຕຳບລລີ້ ຕຳບລດົງດໍາ ຕຳບລ ນາທຽມ ຕຳເກອລີ້

- ແຮ່ພຸດອູ້ໄຣຕ໌ ຈຳນວນ 2 ເໜືອງ ປະທານບັດ 2 ແປລງ ທີ່ຕຳບລທາໝູມເງິນ ຕຳເກອແມ່ທາ ແລະ ຕຳບລປາພຸດ ຕຳເກອບ້ານໂຍ່ງ

- แร่ปั้งกานีส จำนวน 2 ราย ประทานบัตร 2 แปลง ที่ตำบลแม่ตีน อำเภอลี้
 - แร่หินอ่อน จำนวน 1 ราย ประทานบัตร 1 แปลง ที่ตำบลแม่ลาน อำเภอลี้
 - หินอุตสาหกรรมฯ จำนวน 5 ราย ประทานบัตร 5 แปลง ที่ตำบลป้าพูด อำเภอบ้านไส่
 - แร่แคลเซียมฯ จำนวน 1 ราย ประทานบัตร 1 แปลง ที่ตำบลแม่ลาน อำเภอลี้
 - แร่ฟอสเฟต จำนวน 1 ราย ประทานบัตร 1 แปลง ที่ตำบลทากழมเงิน อำเภอเมือง
- รายได้จากการค่าภาคหลวงแร่ จังหวัดลำพูน

ตารางที่ 30 รายได้จากการค่าภาคหลวงแร่จังหวัดลำพูน (หน่วย : บาท)

รายการ	ปี 2543	ปี 2544	ปี 2545	ปี 2546	ปี 2547
ถ่านหิน	42,326,820.00	33,248,676.40	29,211,720.00	14,656,534.00	19,335,725.10
ฟลูอิโอดีท	-	-	-	-	14,227.50
มังกานีส石榴กรรม	-	1,214.40	1,617.00	-	-
มังกานีสก้อน	-	-	455.40	2,289.65	-
หินอุตสาหกรรม	121,856.00	73,640.00	89,376.00	1,046,356.60	3,782,338.28
พลวง	-	228.07	-	-	-
ฟอสเฟต	-	-	4,992.00	-	-
ฟลูอิโอดีทเบอร์เช็นต์ต่า	-	-	-	-	101,692.36

ที่มา: สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลำพูน ข้อมูล ณ เดือนพฤษจิกายน

2546